

Processbeskrivning för familjefokuserat CABLE-arbete

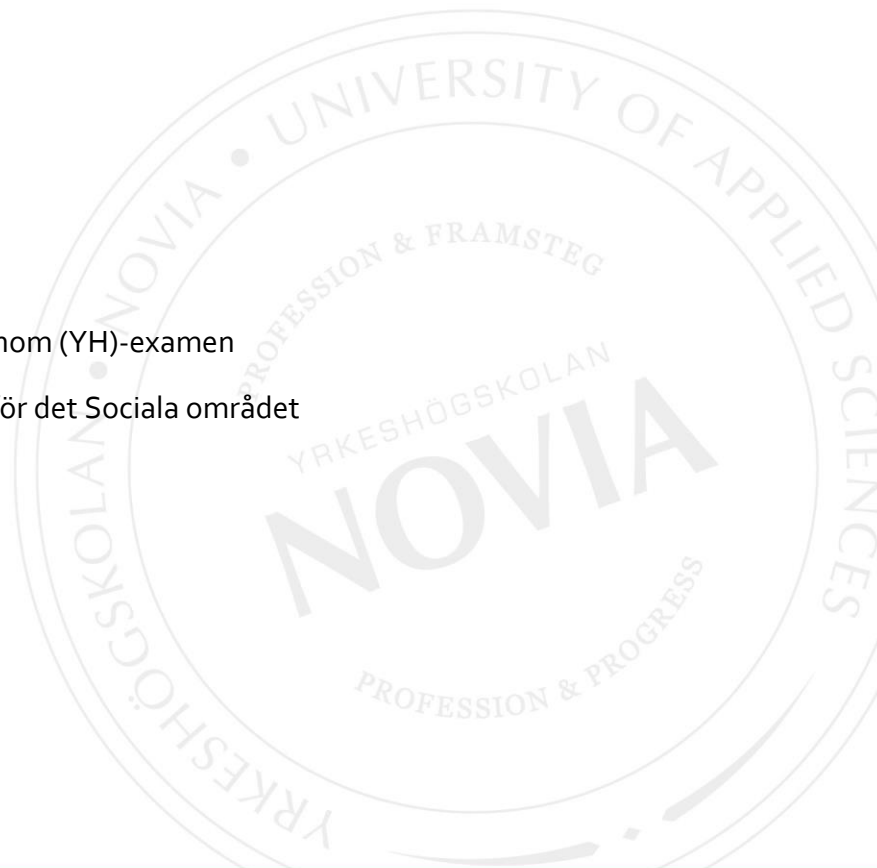
Hannele Kontsas-Vähäsilta

Jana Sundberg

Examensarbete för Socionom (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för det Sociala området

Åbo 2018

EXAMENSARBETE

Författare: Hannele Kontsas-Vähäsilta och Jana Sundberg

Utbildning och ort: Utbildning till socionom YH, Åbo

Inriktning/alternativ/Fördjupning: Barnträdgårdslärare

Handledare: Johanna Wikgren-Roelofs och Tua Weckström-Lundell

Titel: Processbeskrivning för familjefokuserat CABLE-arbete

Datum 3.5.2018 Sidantal 64

Bilagor 13

Abstrakt

Detta examensarbete är en del av projektet CABLE (Community Action Based Learning for Empowerment) som är ett samarbete med det treåriga projektet *Där nöden är störst-diakoni på svenska* i vilket Yrkehögskolan Novia, de svenska församlingarna i Helsingfors samt Diakonissanstalten deltar.

Målsättningen med detta arbete är att skapa en produkt i form av en processbeskrivning som kan vara ett stöd för diakoniarbetare vid uppstart, planering, genomförande, utvärdering och uppföljning av CABLE-grupper efter att projektet tar slut i december 2018. Processbeskrivningen antar ett familjeperspektiv med fokus på familjer med barn i åldern 0-3 år. Familjeperspektivet utgår från anknytningsteorin och Bronfenbrenners bioekologiska systemteori. I utformningen av processbeskrivningen användes litteraturstudier och två semistrukturerade intervjuer.

Arbetet resulterade i en processbeskrivning innehållande tre faser: planeringsfas, genomförandefas och uppföljningsfas. Faserna är i matrisform och utgår från frågeorden *Vem, Vad, Varför* och *När*. Frågeorden relateras till olika kategorier som är relevanta för respektive fas. Processbeskrivningen synliggör också aspekter av arbetets teoretiska perspektiv. Matrisutformningen ger processbeskrivningen flexibilitet och möjliggör för församlingarna att på ett enkelt sätt anpassa den till vilken CABLE-verksamhet som helst, oberoende av målgrupp.

Språk: svenska

Nyckelord: CABLE, barn- och familj, anknytning, bioekologisk systemteori, processbeskrivning

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Hannele Kontsas-Vähäsilta ja Jana Sundberg

Koulutus ja paikkakunta: Utbildning till socionom YH, Turku

Ohjaajat: Johanna Wikgren-Roelofs ja Tua Weckström-Lundell

Nimike: Prosessikuvaus perhekeskeiseen CABLE-työhön / Processbeskrivning för familjefokuserat CABLE-arbete

Päivämäärä 3.5.2018 Sivumäärä 64

Liitteet 13

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö on osa kolmevuotista CABLE (Community Action Based Learning for Empowerment) projektia, joka liittyy Ammattikorkeakoulu Novian, Helsingin ruotsinkielisten seurakuntien ja Helsingin Diakonissalaitoksen yhteistyöhankkeeseen Där nöden är störst – diakoni på svenska. (*Siellä missä hätä on suurin – diakoniatyötä ruotsiksi*).

Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on kehittää prosessikuvaus, joka helpottaa diakoniatyöntekijöiden arkea CABLE-ryhmätoiminnan kokonaisvaltaisessa toteuttamisessa projektin päätyttyä joulukuussa 2018. Prosessikuvauksessa huomioidaan ryhmän perustamiseen, suunnitteluun, toimintaan, arviointiin ja seurantaan liittyviä käytännön toimenpiteitä.

Prosessikuvaus sisältää perhekeskeisen näkökulman, joka painottuu erityisesti perheisiin, joissa on 0-3-vuotiaita lapsia. Teoreettinen viitekehys rakentuu kiintymyssuhdeteorian sekä Bronfenbrennerin bioekologisen systeemiteorian ympärille. Prosessikuvausta varten tehtiin kaksi puolistrukturoitua haastattelua sekä hyödynnettiin viitekehukseen liittyvää kirjallisuutta.

Prosessikuvaus on jaettu kolmeen toisiaan seuraavaan vaiheeseen; *suunnitteluvaihe*, *toteutusvaihe* ja *seurantavaihe*. Vaiheet esitetään matriisimuodossa ja kysymyssanat: *kuka*, *mitä*, *miksi* ja *koska* toistuvat jokaisessa vaiheessa. Matriisirakenteen ansiosta prosessikuvaus on joustava. Perhekeskeisyys näkyy jokaisessa vaiheessa, mutta seurakunnat voivat muokata prosessikuvausta tarpeidensa mukaisesti CABLE-kohderyhmästä riippumatta.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: CABLE, lapset ja perhe, kiintymissuhde,

bioekologinen systeemiteoria, prosessikuvaus

BACHELOR'S THESIS

Author: Hannele Kontsas-Vähäsilta and Jana Sundberg

Degree Programme: Degree programme in Social Services, Turku

Supervisors: Johanna Wikgren-Roelofs and Tua Weckström-Lundell

Title: Process description for family-oriented CABLE work / Processbeskrivning för familjefokuserat CABLE-arbete

Date 3.5.2018

Number of pages 64

Appendices 13

Abstract

This bachelor's thesis forms part of the project CABLE (Community Action based Learning for Empowerment), in co-operation with a major project called *Där nöden är störst- diakoni på svenska* (Where the need is the greatest- diaconia in Swedish). The project is held jointly between Novia University of Applied Sciences, the Swedish speaking congregations in the Helsinki region and the Helsinki Deaconess Institute.

The purpose of this study is to develop a process description that will support the diaconia personnel in implementing CABLE as a method. The process description consists of practical actions related to establishing, planning, carrying through, evaluating and following-up the CABLE-groups. The process description contains a family-oriented perspective highlighting families with children between the ages of 0 to 3 years in particular. The theoretical frame is based on attachment theory and Bronfenbrenner's bioecological system theory. The process description is based on literature studies and interviews.

The process description has been divided into three phases, which follow each other. The phases are: the planning phase, the activity phase and the evaluation phase. The phases are formed as matrixes. Every single matrix is constructed from the interrogatives: *Who, What, Why and When*. The process description is extremely flexible due to the matrix structure. The family-oriented perspective appears in every phase, but it is possible for the congregations to modify the process description so that it meets their own needs.

Language: Swedish

Key words: CABLE, children and family, attachment relations, bioecological system theory, process description

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och frågeställningar.....	3
1.2	Litteraturöversikt och avgränsningar	4
2	Definitioner och centrala begrepp.....	6
2.1	CABLE-metoden.....	6
2.2	Familj.....	8
2.3	Delaktighet.....	8
2.4	Processer och deras konkretisering	9
3	Teoretisk bakgrund	11
3.1	Familjen som förutsättning för gemenskap och delaktighet.....	12
3.2	Anknytningen och dess betydelse i ett livsperspektiv.....	13
3.2.1	Anknytning och CABLE-metoden.....	15
3.2.2	Anknytning i relation till växelverkan och empowerment.....	16
3.2.3	Sammanfattning av anknytningsteorins koppling till CABLE	18
3.3	Omgivningens betydelse för individens utveckling.....	19
3.3.1	Systemteorins faser och de proximala processernas betydelse.....	21
3.3.2	Systemteorin och koppling till CABLE-metoden	22
3.3.3	Systemteorins betydelse för delaktighet.....	24
3.4	CABLE som möjlighet för församlingarnas familjearbete	25
4	Tillvägagångssätt vid intervjuer och bearbetning av dessa.....	28
4.1	Förberedelse och genomförande av intervjuer	29
4.2	Etiska ställningstaganden i samband med intervjuer	30
4.3	Tillvägagångssätt vid bearbetning av intervjumaterialet.....	31
4.4	Bearbetning och tolkning av intervjumaterial.....	32
5	Produkt - Processbeskrivning för familjefokuserat CABLE-arbete	35
5.1	Processbeskrivningens tillkomst och utformning.....	36
5.2	Planeringsfasen.....	40
5.3	Genomförandefasen	43
5.4	Uppföljningsfasen.....	47
5.5	Trädet som illustration och symbol för processbeskrivningen	50
5.6	Processbeskrivningens användbarhet.....	51
5.7	Etisk diskussion om processbeskrivningens användning.....	53
6	Kritisk granskning av tillförlitlighet.....	54
7	Avslutande diskussion.....	55
	Källor	58

Bilageförteckning

Bilaga 1	Projektplan Där nöden är störst- diakoni på svenska (1.1.2016-31.12.2018)
Bilaga 2	Projektplan CABLE (Community Action Based Learning) 4.12.2017
Bilaga 3	Artikelsökning
Bilaga 4	Sagomassage
Bilaga 5	Intervjuförfrågan Henrica Lindholm
Bilaga 6	Intervjuförfrågan Cecilia Forsén
Bilaga 7	Intervjuguide Henrica Lindholm
Bilaga 8	Intervjuguide Cecilia Forsén
Bilaga 9	Plan för bearbetning av intervjumaterial
Bilaga 10	Processbeskrivning
Bilaga 11	Trädet
Bilaga 12	Checklista
Bilaga 13	Visualisering av den slutliga produkten

1 Inledning

Detta arbete skrivs inom ramarna för Yrkehögskolan Novias deltagande i projektet *Där nöden är störst- diakoni på svenska*. Projektet är ett treårigt samarbetsprojekt mellan de svenska församlingarna i Helsingfors, Diakonissanstalten i Helsingfors samt Yrkehögskolan Novia med syfte att implementera CABLE-metodiken (Community Action Based Learning for Empowerment) som arbetsmetod i Borgå stift (Bilaga 1). Projektet inleddes i januari 2016 och avslutas i december 2018. Projekttiden börjar därmed lida mot sitt slut vilket medför att församlingarna efter det måste driva arbetet med CABLE på egen hand. För att underlätta och möjliggöra spridning av CABLE, finns ett behov av att tillsammans med församlingsanställda utveckla en processbeskrivning för planering, uppstart, genomförande, utvärdering och uppföljning av CABLE-grupper i en finlandssvensk församlingskontext. Utvecklingen av denna processbeskrivning är i fokus för det här examensarbetet (Bilaga 2).

Skribenterna hade förmånen att få bekanta sig med projektet *Där nöden är störst- diakoni på svenska* redan under höstterminen 2017 i samband med en kurs i aktuell forskning. Därför var valet att fortsätta arbetet med CABLE självklart då intresse redan väckts och en viss baskunskap fanns att bygga vidare på. Under studierna har dessutom ett speciellt intresse väckts för anknytningsteorin och Bronfenbrenners bioekologiska systemteori. Därför beslöts att utveckla en processbeskrivning för familjefokuserat CABLE-arbete för familjer med barn i åldern 0-3 år utgående från de nämnda teorierna. Avgränsningen gällande åldersspannet motiveras nedan i underkapitel 1.2. Det känns angeläget och motiverat att utveckla en produkt som kan gynna barnfamiljers välfärd eftersom lågröskelverksamheter och förebyggande arbete bland familjer är något som betonas både från myndighetshåll i Socialvårdslagen 1301/2014, 18§ och från Evangelisk-lutherska kyrkan (i fortsättningen kyrkan) i de egna styrdokumenterna (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2010; Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2013; Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2014; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2018). CABLE är tänkt som en tillåtande lågröskelverksamhet (Kylmä, 2014, s. 11) dit alla är välkomna utifrån sina egna förutsättningar varför CABLE-metoden måste anses ha stor utvecklingspotential för familjearbete.

Målet med produktutvecklingen är ett resultat som ska stödja diakoniarbetare i det konkreta arbetet med att starta upp, genomföra och följa upp CABLE-grupper för barnfamiljer med barn i åldrarna 0-3 år. Förhoppningen är att processbeskrivningen på sikt ska möjliggöra för

församlingarna att utveckla nya verksamhetsformer riktade mot barnfamiljer. Först genom interna samarbeten så att kyrkans egna barn- och familjearbetare kan bli CABLE-handledare och sedan genom att ytterligare sprida kunskapen också till externa samarbetspartners. Processbeskrivningen är utformad på ett sådant sätt att den ska gå att anpassa till i princip vilken form av CABLE-verksamhet som helst oberoende av målgrupp. Det som är specifikt för den familjefokuserade processbeskrivningen är ett visst kunskapsinnehåll relaterat till anknytningsteorin och Bronfenbrenners bioekologiska systemteori samt en övning, Sagomassage, som syftar till att stärka anknytningsrelationen.

För att nå fram till resultatet har först vissa centrala begrepp definierats, däribland begreppet *delaktighet* vilket är arbetets genomgående tema. Därefter bearbetas det teoretiska perspektivet, d.v.s. *anknytningsteorin* och *Bronfenbrenners bioekologiska systemteori* i ständig relation till CABLE-verksamhet. Anknytning handlar i korthet om den process som resulterar i ett psykologiskt band mellan det lilla barnet och de närmaste vårdarna (Broberg, Mothander Risholm, Granqvist, & Ivarsson, 2008, ss. 12-16) och Bronfenbrenners bioekologiska systemteori är en utvecklingspsykologisk teori som förenklat behandlar miljöns betydelse för barnets utveckling.

För att samla information till processbeskrivningen, förutom det som framkommer i teoriavsnittet, har två intervjuer med församlingsanställda utförts. Tillvägagångssätt vid intervjuer och hur dessa sedan bearbetats och tolkats beskrivs efter teorikapitlet. Teorin i kombination med det bearbetade intervjumaterialet bildar sedan grunden för produkten som presenteras och diskuteras ingående innan arbetet granskas kritiskt och slutligen diskuteras i sin helhet. Etiska frågeställningar diskuteras genomgående i arbetet där det anses relevant.

Arbetsprocessen har varit utmanande då uppdraget var något som tilldelades och inget som valdes på eget initiativ. Detta medförde ett behov att gå utanför de egna bekvämlighetszonerna och tänka i nya banor. Det har emellertid varit ytterst lärorikt och tillfredsställande att se hur de egna kompetenserna växt under arbetsprocessens gång. Positivt är också att ha en konkret slutprodukt som resultat av arbetet. Samarbetet har varit givande och båda skribenter har fått möjlighet att utnyttja och ta tillvara respektive styrkor. Arbetet har på så sätt fördelats jämnt och produkten är ett resultat av konstruktivt samarbete där summan av helheten är större än summan av de enskilda delarna.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med examensarbetet är att tillsammans med församlingsanställda utveckla en processbeskrivning, med fokus på barnfamiljer, för hur CABLE-grupper kan uppstartas, planeras, genomföras, utvärderas och uppföljas i en finlandssvensk församlingskontext. Examensarbetets övergripande tema är delaktighet vilket tillsammans med barn- och familjeperspektivet kommer att genomsyra den teoretiska referensramen som processbeskrivningen utgår från. Vikten av delaktighet i förebyggande socialt arbete är något som poängteras både i forskning (Hindsworth & Lang, 2009, ss. vii-xv) och i kyrkans egna styrdokument. Kyrkans strategi för år 2015 benämndes *Vår kyrka – Gemenskap och delaktighet* och även om ordet delaktighet inte ingår i namnet på nuvarande strategi, *En mötande kyrka*, ingår begreppet delaktighet definitivt också i denna strategi. I strategin betonas bl.a. församlingsmedlemmarnas, också barns, delaktighet i gudstjänstlivet, upplevelse av delaktighet som källa till engagemang, medlemmars delaktighet i frivilligverksamhet och delaktighet som en väg att främja välmående i familjer (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2014, ss. 10-12, 19-20). CABLE-metodens övergripande syfte är delaktighet vilket förverkligas genom sann dialog med de utsatta där rådande strukturer granskas kritiskt och bidrar till att på så sätt kunna arbeta för förändring (Addy, 2013, s. 79). CABLE-metoden måste därför anses funktionell för att bidra till familjers ökade delaktighet både i församlingar och i samhället i stort.

För att stöda arbetets syfte har frågeställningarna nedan formulerats. Dessa kommer att besvaras i arbetets teoridel. Syftet får sin konkreta utformning i den processbeskrivning som framgår i resultatdelen. Frågeställningarna lyder enligt följande:

- Vilka aspekter av CABLE-metoden kan vara gynnsamma för barnens anknytningsprocess?
- Hur kan CABLE-metoden bidra till positiva förändringar i familjens miljö?
- Hur kan processbeskrivningen stöda CABLE-handledare i deras arbete med familjefokuserade CABLE-grupper?

1.2 Litteraturoversikt och avgränsningar

Innan skrivprocessen inleddes lästes de tidigare examensarbeten som skrivits inom ramen för Yrkeshögskolan Novias samarbete med projektet *Där nöden är störst- diakoni på svenska*. Detta ansågs angeläget för att få en generell bakgrundsbild av CABLE samt få en förståelse för det egna arbetets del i projektprocessen. Det tydliggjordes under läsandets gång, att detta arbete speciellt tar vid efter *Cable- samfundshandledning: Informationsmaterial för presentation av Cable-metoden i Borgå stift* (Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017). Från *Cable-samfundshandledning* kommer resultatet att användas i diskussioner gällande CABLE-processen. Detta trots att det kan anses problematiskt eftersom det är ett arbete på kandidatnivå. Användningen av *Cable- samfundshandledning* (Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017) motiveras av att det utgår från en finlandssvensk församlingskontext vilket också det här arbetet gör. Det finns dessvärre egentligen ingen vetenskaplig forskning om CABLE i nuläget, utan det material som finns härrör från personer som jobbar med CABLE utifrån sin yrkespraktik. Andra källor gällande CABLE är rapporter och artiklar producerade vid Yrkeshögskolan Diakonia i Helsingfors. Ytterligare källor som nyttjats och vilka inte är vetenskapligt granskade men ändå av värde för examensarbetet är diverse källor relaterade till Evangelisk-lutherska kyrkan.

Litteratursökningen gällande arbetets övriga delar, d.v.s. teoretiska perspektiv, definitioner, centrala begrepp samt teori kopplad till tillvägagångssättet gällande intervjuerna och deras bearbetning, har utförts både på bibliotek och på diverse databaser. Källorna som hittats på biblioteken har varit litteratur i bokform, även äldre sådan. Det har ansetts motiverat att använda också äldre litteratur, exempelvis gällande teoretiska perspektiv och centrala begrepp, eftersom valet gjordes att utgå från originalteorierna och inte från bearbetningar av dessa. Modernare bearbetningar av originalkällorna har givetvis också använts där det varit befogat. Beträffande metodologiskt tillvägagångssätt har äldre litteratur använts då den typen av litteratur inte är så snabbt föränderlig över tid. Vetenskapliga artiklar har använts som komplement för uttolkning av de teoretiska perspektiven och begreppen där det ansetts relevant för arbetets syfte.

Litteraturgenomgången är en tidskrävande process, men nog så viktig eftersom en fördjupning i ämnet bidrar till en ökad förståelse för vad som är centralt inom det valda området (Patel & Davidsson, 2003, ss. 42, 48). Det har således varit lyckosamt att inleda litteratursökningen vid bibliotek utgående från ämnesområden och teman eftersom det möjliggjort förståelse för vilka begrepp som framstår som extra betydelsefulla och därför

kunnat hjälpa till att precisera de sökningar som sedan gjordes i databaser (Patel & Davidsson, 2003, ss. 42-43). De ämnesområden som använts i de manuella bibliotekssökningarna har varit psykologi, speciellt underkategorierna utvecklingspsykologi och småbarnspsykologi, pedagogik, ekonomi och näringsväsen, i första hand underkategorin projektadministration samt litteratur gällande forskningsmetodik.

Databaser som nyttjats för att hitta vetenskapliga artiklar är EBSCO, Julkari, Google Scholar, ProQuest Ebook Central, ProQuest ABI/INFORM Global, Theseus, Arto samt Finna. Sökord, avgränsningar och antal träffar redovisas i tabellen för artikelsökning (Bilaga 3). Genomgången av de artiklar sökningarna gett upphov till, har sedan lett till den s.k. snöbollseffekten eftersom det i artiklarna funnits källor som visat sig intressanta och vilka kommit att användas i arbetet som primärkällor. Det valda materialet har sedan granskats kritiskt för att göra en bedömning av hur relevant och tillförlitlig litteraturen är i förhållande till arbetets syfte (Bell, 2006, ss. 99-100).

Arbetet har avgränsats till att omfatta en processbeskrivning med familjefokus där en ytterligare avgränsning gjorts så att processbeskrivningen gäller familjer med barn i åldersspannet 0-3 år. Familjeavgränsningen motiveras i inledningen och begreppet familj definieras nedan i underkapitel 2.2. Åldersspannet 0-3 år motiveras av det faktum att lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1996/1128) ger familjen rätt till stöd för hemmavård om barnet under 3 år sköts hemma. Skötaren kan vara en av de biologiska föräldrarna, en annan vårdare eller en sambo till föräldern eller vårdaren. (Folkpensionsanstalten, 2017). Det kan därför tänkas att denna grupp kunde vara mottaglig för deltagande i CABLE-verksamhet eftersom de har tid även dagtid och säkerligen kan känna ett behov av att träffa andra människor i samma situation. Gemensamma intressen och en liknande livssituation kan bidra till en mera dialogisk och interaktiv gruppverksamhet, vilket är aspekter som betonas i CABLE-metoden (Järvilehto & Kiiski, 2009, ss. 12-14, 37). Enligt Wennerberg (2010, s. 28) är anknytningssystemet som mest aktivt när barnet är i 1-3-års ålder och det blivit mera fysiskt rörligt och behovet att utforska omgivningen därför ökar. Wennerbergs tolkning av anknytningssystemets mest aktiva period, stöder därför avgränsningen av åldersspannet.

Vidare kan avgränsningen också motiveras ur ett församlingsperspektiv. Speciellt om regeringens försök med avgiftsfri 20-timmars småbarnspedagogik för 5-åringar faller i god jord och permanentas (Undervisnings- och kulturministeriet, 2018). Troligtvis skulle detta medföra färre deltagande barn i församlingarnas barnklubbar varför personalresurser kunde

frigöras för andra arbetssysslor, exempelvis CABLE-grupper. Slutligen har arbetets omfattning begränsats genom att CABLE-metoden antas bekant för användaren av processbeskrivningen varför CABLE-metoden och dess tillkomst presenteras ytterst schematiskt.

2 Definitioner och centrala begrepp

Nedan definieras och diskuteras begrepp som är centrala för arbetet. Begreppen är mångfacetterade, men genom definitionerna blir det möjligt att klargöra begreppens betydelse i relation till examensarbetets syfte och perspektiv. Texten om processer placerades i detta kapitel eftersom teori om processer och processbeskrivningar fungerar som verktyg i utarbetandet av processbeskrivningen. Övrig teori är relevant för processbeskrivningens innehåll emedan teori om processer utgör en bas gällande frågor om teknisk utformning.

2.1 CABLE-metoden

CABLE är en förkortning som står för Community Action Based Learning for Empowerment och det är en metod, eller snarare ett förhållningssätt, vars fokus ligger på att genom att utveckla en förmåga till lärande, kunna engagera sig för att åstadkomma förändring. CABLE-arbetets huvudsakliga syfte har varit och är att stöda utsatta människors processer mot förbättringar i det egna livet, en form av hjälp till självhjälp. CABLEs ideologiska rötter står att finna i kontextuell teologi som betonar interaktion och erfarenheter både från utsatta och från de kristna som arbetar bland utsatta, och i Freires frigörande pedagogik. CABLE handlar inte om att assimilera utsatta i omgivningen såsom den är, utan de utsatta ska få redskap att förändra omvärlden. CABLE ger utsatta människor möjlighet att i mindre sammanhang öva lärande, reflektion och förändring för att sedan kunna överföra kompetenserna till större sammanhang. Det betonas att lärandeprocesserna är ömsesidiga då både CABLE-handledare och CABLE-deltagare tillsammans ingår i en ständig lärandets växelverkan. På så sätt är CABLE en ytterst jämlik och demokratisk metod. Allas erfarenheter är lika mycket värda. (Addy, 2013, ss. 60-70).

I enlighet med ovanstående är CABLE en vidareutvecklad form av community work¹ då community work i korthet går ut på att stärka individens förmågor inom ramarna för social mobilisering samtidigt som man utvecklar sociala institutioner för att bättre möta människors behov (Payne, 2015, ss. 283-284). CABLE utgår från deltagarnas egen förståelse av sina erfarenheter både av lokalsamhället och av den egna utsattheten. Denna förståelse skiljer sig från de professionellas och är en förutsättning för sann delaktighet (Tuuri, 2013, s. 125). Detta gör att det kräver en förändring i de yrkeskunnigas tankesätt när en metod som CABLE, vars syfte är att stärka deltagarnas delaktighet, tas i bruk (Valve, 2011, s. 5).

Själva metoden såsom den ser ut idag är sprungen ur ett behov att hitta nya former att arbeta med sociala utmaningar inom ramarna för det diakonala arbetet. Utvecklingen har varit, och är, en process där det inledande initiativet togs i Finland i slutet av 1980-talet. Flera aktörer har tillkommit längs vägen och idag finns ett CABLE-nätverk med deltagare från flertalet länder. Redogörelser för CABLE-metodens utveckling faller dock utanför ramarna för detta arbete. (Porkka, Kökkö, & Pentikäinen, 2013, ss. 35-36).

CABLE som utvecklingsprojekt vid Diakonissanstalten i Helsingfors har pågått sedan början av 2000-talet. Katri Valve har varit med i projektet alltsedan inledningen både som handledare och som utbildare. Hennes utvecklingsprojekt *CABLE-YHTEISÖVALMENNUS Helsingin Diakonissalaitokselle toteutettu työyhteisöjen valmennushanke* (Valve, 2011, ss. 4-5) utvärderar erfarenheter som gjorts både under och efter pilotutbildningen gällande CABLE-metoden. *Cable-samfundshandledning: Informationsmaterial för presentation av Cable-metoden i Borgå stift* (Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, ss. 14-32) baserar sig på CABLE-processen som Diakonissanstalten har använt. Informationsmaterialet har sedan vidareutvecklats tillsammans med församlingsanställda för att bättre anpassas till finlandssvenska församlingars villkor.

Kortfattat går metoden ut på att CABLE-handledare och deltagare träffas ett begränsat antal gånger (ca 7-8) under en intensiv period. Samtliga träffar, utom den sista, sker i regel med en veckas mellanrum. Därefter är det en paus på ca två-tre månader. Processen är indelad i olika faser, IN, IN & OUT, OUT & EXPOSURE, ACTION och CHANGE. Hur många träffar som ägnas åt respektive fas är beroende av gruppens behov och livssituation. (Paul,

¹ I det här arbetet används det engelska begreppet *community work* framom den svenska motsvarigheten *samhällsarbete*. Detta eftersom *community work* anses vara vidare i sin definition. Dessutom är *community work* kontextuellt präglad och arbetssätten påverkas av var arbetet utförs. Eftersom CABLE inte föds ur en svensk kontext, känns det begränsande att använda det svenska begreppet.

Söderholm, & Åkerlund, 2017, ss. 17-30). I arbetets teoridel kommer de olika faserna att tydliggöras och kopplas samman med de teoretiska perspektiven.

2.2 Familj

Begreppet familj har inte ett entydigt innehåll i länderna runtom i världen. Både familjelivet och föräldraskapet förändras kontinuerligt både gällande innehåll och gällande form. Enligt Finlands statistikcentral utgörs en familj av sammanboende gifta, samboende par eller sammanboende personer, vilka registrerat sitt förhållande, samt av deras barn. En familj kan också bestå av endera föräldern tillsammans med sina barn, av gifta och samboende par utan barn samt av personer som registrerat sitt parförhållande och som inte har barn. Statistikcentralen påpekar att personer utanför kärnfamiljen som bor i samma hushåll inte tillhör den s.k. familjebefolkningen. Det gör inte heller syskon eller kusiner som bor tillsammans. Familjen omfattas högst av två på varandra följande generationer. Om hushållet omfattar flera generationer bildas familjen från den yngsta generationen. Barnfamiljer är familjer med minst ett barn under 18 år (Statistikcentralen, 2018).

Mot bakgrund av avgränsningen i underkapitel 1.2 gällande fokus för processbeskrivningen, avses med familj i detta arbete en gemenskap bestående av ett eller flera 0–3-åriga barn som bor tillsammans med en eller flera vårdnadshavare. Definitionen motiveras av att det traditionella barn- och familjearbetet som kyrkan utövar koncentrerar sig på olika öppna familjeklubbar eller café- och förmiddagsverksamhet för barn under förskoleåldern. I största allmänhet väcker församlingens öppna familjeverksamhet intresse bland de familjer där ett eller flera barn är under 3 år och vårdas hemma. Församlingens öppna familjecaféer erbjuder lågröskelverksamhet och kamratstöd till familjer i liknande livssituationer. (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2013, ss. 14, 28).

2.3 Delaktighet

Förståelsen av delaktighet hittar i det här arbetet sin teoretiska referensram hos Freire och hans frigörande pedagogik². Detta innebär per automatik att skribenternas uttolkning av delaktighet också omfattas av CABLE såsom beskrivet av Addy (2013). Delaktighet förstås således som en jämlik process vars utgångspunkt är dialog med andra människor. Processen är ständigt pågående och utgår från reflektion som sedan tar sig uttryck i handling. Genom handling blir människan ett agerande subjekt och delaktig i ett omskapande av sin

² För fördjupning i Freires frigörande pedagogik hänvisas till originalverket enligt litteraturförteckningen.

värld, i stort och i smått. Handlingen ger sedan upphov till erfarenheter som leder till nya reflektioner som i sin tur genererar nya handlingar o.s.v. Förutsättningar för äkta dialog är enligt Freire kärlek konkretiserat i förpliktelse³ gentemot andra, ödmjukhet, hopp och kritiskt tänkande. I sann dialog med andra skapas en medvetenhet om den egna situationen och på så sätt också en förmåga att förändra situationen. Detta är således även en förutsättning för empowerment, d.v.s. människans förmåga att med hjälp av de egna resurserna ta makten över, och också kunna påverka, den egna livssituationen. (Freire, 2005, ss. 87-94).

Addy uttrycker sig i liknande termer gällande vikten av att genom handling utveckla lärandeprocesser som på sikt leder till förändring och omskapande. Emellertid betonar Addy tydligare än Freire vikten av insyn och förståelse för den egna identiteten i förhållande till omgivande miljö i alla dess aspekter. Bronfenbrenner, vars bioekologiska systemteori är ett av examensarbetets huvudsakliga teoretiska perspektiv, menar att miljön är avgörande för en människas utveckling. Individen samspelar med miljöer på olika nivåer och blir genom detta till människa. Bronfenbrenners bioekologiska teori redogörs för mera i detalj nedan i underkapitel 3.3. Även om Bronfenbrenners delaktighet i miljöer är en konkretare form av delaktighet än vad som avses i denna definition, utesluter det ena inte det andra. En förutsättning för att den delaktighet som leder till empowerment ska kunna bli möjlig, är onekligen vistelse och delaktighet i mänskliga miljöer. (Freire, 2005, ss. 87-94; Bronfenbrenner, 2009, ss. 4-7; Addy, 2013, ss. 60-61,63,79-81).

Ovanstående definition av delaktighet kan anses abstrakt och fjärrad från en finlandssvensk församlingskontext eftersom Freire i sin frigörande pedagogik utgick från den sociala verkligheten som rådde i Brasilien på 1960-70 tal, en verklighet som krävde ett radikalare tänkande än vad som kan anses befogat i Finland år 2018. Den grundläggande filosofin kan dock anses vara allmängiltig och möjlig att tillämpa varhelst det finns förtryck och utsatthet. Detta visar också Addy i sin uttolkning av CABLE-metoden. (2013). Dessutom kan ett tänkande utgående från förtryckande strukturer vara relevant också i dagens Finland där samhället håller på blir alltmer polariserat (Bilaga 1).

2.4 Processer och deras konkretisering

Själva ordet process härstammar från latinet och betyder framåtskridande (Persson, 2005, s. 7). Det innebär att en process är något som är på väg, något dynamiskt. Processer kan förstås

³ Egen översättning av engelskans *commitment* väl medvetna om att det engelska begreppet är förmer än en förpliktelse eller ett åtagande. *Commitment* innehåller en känslomässig aspekt som inte framkommer i en svensk översättning.

som en kedja av aktiviteter som hakar i varandra (Ortman, 1999, s. 52) Dock betonas i litteraturen att processer inte är linjära såtillvida att en aktivitet slutförs och nästa tar vid, utan att utfallet i en aktivitet påverkar nästa aktivitet i processen och också ger återkopplingar till aktiviteten som utfallet var ett resultat av (Persson, 2005, s. 52; Alvesson & Sveningsson, 2007, ss. 66,120; Larsson, 2012, s. 30). Bowden & Zuber-Skerritt poängterar i sin artikel *The concept of process management* (2002, s. 132) att betydelsen av processer betonas starkt i dag både inom företag och inom organisationer som sysslar med kunskap. Tidigare fokuserade organisationer mest på sina slutprodukter, men under 2000-talet har alltmer intresse vänts mot de processer som leder till slutprodukten (ibid.). En förklaring till detta kan vara att organisationerna i dag i allt högre utsträckning är gränslösa och arbetar i nätverk som en följd av globaliseringsprocessen (Jones, 2004, ss. 60, 187).

Det kan tyckas långsökt att utgå från globala företags verksamhetsprocesser när syftet för examensarbetet är processer relaterade till CABLE-arbete i finlandssvensk församlingskontext. Skillnaderna kan dock förstås som gradskillnad och inte som artskillnad. Trenderna inom företagsvärlden sprids snabbt, och också till organisationer som sysslar med annat än direkt vinstmaximering. Ett talande exempel på detta är det faktum att CABLE-metodiken introducerats i de svenska församlingarna i Helsingfors i projektform. Just projektarbete används för att utveckla produkter eller tjänster på en bestämd tid och till en viss kostnad (Jones, 2004, s. 411). Hyatali & Fai Pun (2016, s. 81) konstaterar att arbete i projektform utvecklats till ett verktyg för att snabbt implementera nya uppgifter och att hanterandet av dessa i sin tur blivit ett redskap för förändring och utveckling. Således handlar projekt och projekthantering i hög utsträckning om lärande (Roman, Osinski, & Erdmann, 2016, s. 148). Att fördjupa aspekter av lärande i projektrelaterade processer faller dock utanför syftet för detta arbete.

I arbete med projekt tydliggörs vikten av processer och att dessa åskådliggörs. Ortman (1999, ss. 52-53) delar förenklat upp dem i arbetsprocesser och styrprocesser, där arbetsprocesser handlar om de aktiviteter som utförs och styrprocesser om det som krävs för att styra och administrera projektet. Genomförande av CABLE-grupper i församlingarnas ordinarie verksamhet är rent tekniskt inte längre del av ett tidsbegränsat projekt, men det kan anses att varje genomförd CABLE-grupp går att jämföra med ett litet projekt som sker parallellt med övrig verksamhet, och att det därför är relevant att tillämpa teori från projektprocesser i arbetet med processbeskrivningen.

Under utvecklandet av processbeskrivningen måste hänsyn tas både till arbets- och till styrprocesser. Även om fokus ligger på arbetsprocesser och deras aktiviteter, går det inte att förbise frågor rörande formellt ansvar och administration av CABLE-grupper. Gällande planering av processerna finns olika metoder, exempelvis närzonsplanering, nätplanering och aktivitetsplanering (Tonnquist, 2010, ss. 106-115). Valet har fallit på aktivitetsplanering eftersom närzonsplanering utgår från tanken att endast de inledande faserna i processen detaljplaneras och resterande processer synliggörs som milstolpar att detaljplanera i ett senare skede. Nätplanering är å sin sida för generell i sitt utgående från etappmål och deras inbördes beroenden för att fungera för denna processbeskrivning (ibid.). Efter att ha identifierat nödvändiga processer, ska processernas aktiviteter klargöras (Persson, 2005, ss. 10-11; Tonnquist, 2010, ss. 114-115). Ett sätt att göra detta är med en så enkel metod som Post-it metoden vilken går ut på att man skriver olika aktiviteter på Post-it lappar som man sedan placerar i rätt del av processen (Eklund, 2002, s. 77). Detta möjliggör att se hur olika aktiviteter är beroende av varandra, samtidigt som det är lätt att göra ändringar (ibid.). Processen med alla aktiviteter i logisk ordning kan sedan konkretiseras och visualiseras på olika sätt. Resultatet av detta arbete redovisas i resultatdelen.

Övergång från projektform till att utgöra en del av den ordinarie verksamheten är en känslig fas i ett projekt. Det bör vara klart vem som är mottagare av projektresultatet (Larsson, 2012, s. 138). I projektet *Där nöden är störst- diakoni på svenska* ägs resultatet av Borgå Domkapitel (Forsén, 2018)⁴. Den processbeskrivning som är resultatet av examensarbetet utförs visserligen inom ramarna för projektet, men är en konkret del av det resultat som kommer att föras vidare och sedermera användas i implementering av CABLE-metoden i den ordinarie verksamheten. Processbeskrivningen kommer att underlätta för diakoniarbetare att planera, genomföra och följa upp CABLE-grupper eftersom den tydliggör vilka aktiviteter som de olika faserna omfattar och också uppmärksammar på styrprocesser i form av ansvar för de olika delarna.

3 Teoretisk bakgrund

Nedan redogörs för den teoretiska referensramen som processbeskrivningen utgår från. Först behandlas familjens betydelse som en förutsättning för gemenskap och delaktighet. Därefter redovisas arbetets centrala teori gällande det barn- och familjeperspektiv, utgående från

⁴ Uttryckligt tillstånd att få ange Cecilia Forsén som källa i detta fall efterfrågades och gavs.

Intervjupersonerna garanterades konfidentiell hantering av intervjumaterialet varför det var nödvändigt att be om specifikt tillstånd.

anknytningsteori och Bronfenbrenners bioekologiska modell, som processbeskrivningen tar avstamp från.

3.1 Familjen som förutsättning för gemenskap och delaktighet

Familjen påstås vara samhällets minsta gemenskap. Relationerna mellan familjemedlemmar skapar grunden för hur individens relation till omvärlden och andra gemenskaper gestaltas. Forskning relaterad till familjen har gjorts under flera decennier och definitionen familj har kritiserats i olika sammanhang beroende på forskningssyn. Den klassiska kärnfamiljen har förlorat sin betydelse och familjens historiska uppgift att föda många barn för att på så sätt öka och försäkra produktivitet i samhället har idag förlorat sin betydelse. Trots det finns det fortfarande mycket som speglas mot och relateras till familjen. (Tetzchner, 2004, ss. 76-78; Giddens & Sutton, 2014, ss. 246-250).

Familjen är i regel den gemenskap där barnen får sina första erfarenheter av mänsklig interaktion. Interaktionen är mångfacetterad och består bl.a. av kroppsspråk, röstläge, ansiktsuttryck och talat språk. Redan den tidiga interaktionen som samspelar med verbal kommunikation bildar en grund för hur det lilla barnet senare förstår budskap (Ladberg, 2007, ss. 81-83). Denna tidiga växelverkan som sker mellan barnet och den vuxne påverkar hur den tidiga anknytningen utvecklas. En trygg anknytning kan se som en grundläggande bas för aktiv delaktighet och välmående eftersom ett tryggt barn vågar ge sig ut och upptäcka världen. (Tetzchner, 2004, s. 455).

Växelverkan kan förstås som en process där människan, också små barn, har en möjlighet att lära sig av andra. I detta lärande, som sker i interaktion och gemenskap med andra och med omgivningen, konstrueras individens självuppfattning. Eftersom det handlar om en process, blir det aldrig färdigt utan självkänedom utvecklas och förändras i en ständig dialogisk process mellan förfluten tid och nutid. Det är därför viktigt för barnen att familjen som modell för gemenskap och interaktion är så positiv och konstruktiv som möjligt. Detta gynnar den trygga anknytningsrelationen vilken påverkar individens självbild och förmåga till empowerment eftersom den är en förutsättning för att våga ge sig ut och bli delaktig i omgivningen. (Raatikainen, 1990, ss. 34-35,82-83).

Familjen som förutsättning för gemenskap och delaktighet betonas inte enbart i utvecklingspsykologiska teorier utan det synliggörs också som en central tanke i diverse styrdokument såsom i *Grunderna i planen för småbarnspedagogik 2016* och i kyrkans egna planer (Utbildningsstyrelsen, 2017; Nuori kirkko, 2017). Vikten av att förstärka barnens och

familjens delaktighet i frågor som rör den egna vardagen är principer som styr olika tjänster och serviceformer (Yhdistyneet kansakunnat (YK), 1989). För att det ska vara möjligt att vara delaktig behövs en gemenskap man tillhör och där man känner sig trygg och vågar ta plats. I gemenskapen fås samhörighet med andra och gemenskapen blir också en källa till identifikation.

3.2 Anknytningen och dess betydelse i ett livsperspektiv

John Bowlby (1907-1990) utvecklade sin anknytningsteori under 1960–1970-talen. Han hade dock redan på 1950-talet märkt hur betydelsefull den tidiga omvårdnaden var för individens utveckling. Enligt Bowlby beskriver anknytningsteorin hur barnet utvecklar begrepp om sina relationer med andra genom barnets sätt att knyta an till olika personer som svarar på barnets signaler. Dessa relationsbegrepp relaterar också med den uppfattning barnet har utvecklat om sig själv. På så sätt påverkar barnets relationsförståelse och barnets självförståelse varandra. (Bowlby, 1979, s. 127; Tetzchner, 2004, s. 464). Det medfödda beteendesystemet för anknytning påverkar och formar människans psykologi starkt. Det kan ses som en förklaring till varför människor upprepar t. ex. självbegränsande och destruktiva mönster i sina relationer. (Wennerberg, 2010, s. 264).

Tillsammans med Mary Ainsworth vidareutvecklade Bowlby sin teori i nästan 40 år. De undersökte anknytningens koppling till barnets sociala och emotionella utveckling. Kortfattat bygger teorin på fyra olika beteendesystem. Individen utvecklar sina sociala strategier under de tidiga livsåren i samspel med den som förser barnet med omvårdnad. Strategierna barnet lär sig fortsätter ännu i vuxenlivet. I den ursprungliga teorin skilde Bowlby bara på två strategier: trygg och otrygg. Mary Ainsworth däremot utvecklade strategierna till att omfatta fyra olika: trygg, otrygg ambivalent, otrygg undvikande och desorganiserad. (Bretherton, 1992). Jämförelse av de olika anknytningsmönstren faller dock utanför detta arbetes ramar. Anknytningsmönster och anknytningsrelationer beskrivs lättbegripligt t.ex. i böckerna *Lapsi ja Kriisi*, (Pojjula, 2016, ss. 87-97) *Varhaiset Ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen* (Hautamäki, 2001, ss. 13-66) och *Vi är våra relationer* (Wennerberg, 2010, ss. 51-80).

Mary Main, en av Ainsworths studenter, vidareutvecklade teorin om anknytningsmönstret hos vuxna. Hon skapade anknytningsintervjun (*Adult Attachment Interview*) som är ett sätt att mäta vuxnas relation till sina egna anknytningserfarenheter. Forskning har visat att det finns ett samband mellan föräldrars egna erfarenheter och hurdana anknytningsmönster

barnen utvecklar. (Wennerberg, 2010, s. 156). Intervjun har visat att utmanande livssituationer och problematiskt föräldraskap kan övergå från en generation till nästa (Hautamäki, 2001, ss. 42,46). Anknytningsintervjun går utanför CABLE-arbetets ramar, men den illustrerar hur viktigt det är att medvetandegöra föräldrar om deras egen identitet och deras eget ursprung i termer av relationer till viktiga personer för att på så sätt kunna gynna anknytningen till det egna barnet.

Den tidiga anknytningen har således stor betydelse för hela livet. Genom anknytningen fäster sig barnet vid den eller de personer som finns i barnets närhet. Den tidiga anknytningen finns närvarande i alla nära känslomässiga relationer, också som vuxen. Erfarenheter från individens tidiga relationer påverkar hur människan i framtiden kommer att förhålla sig till sig själv och till andra. Om människan är trygg, vågar hen komma andra nära. Om människan däremot är otrygg, visar det sig genom upplevd otrygghet gentemot andra människor och också gentemot omgivningen. (Wennerberg, 2010, s. 11).

Till en CABLE-grupp kommer olika människor med olika anknytningsmönster. Att vara bärare av trygg anknytning är ingen förutsättning för att kunna delta i en familjefokuserad CABLE-grupp. Som handledare är det viktigt att känna till de olika mönstren och hur de skiljer sig åt. Viktigt är också att veta att anknytningsmönstret kan påverkas genom ökad medvetenhet om den egna identiteten och hur den har formats, något man arbetar med i CABLE-processens IN-fas. På så sätt kan föräldern förbättra förutsättningarna för att det egna barnet ska utveckla ett tryggt anknytningsmönster. Syftet med familjefokuserat CABLE-arbete är således att förstärka det trygga anknytningsmönstret oberoende hurdant inlärt anknytningsmönster deltagaren har.

Anknytningsteorin har bidragit med nya dimensioner i barn- och familjeterapeutiskt arbete. De terapeutiska åtgärderna i relation till anknytning kan delas in i tre grupper. I den första gruppen ligger fokus på indirekta relationer mellan förälder och barn med syfte att stödja den vuxna, vilket leder till ökat stöd i relationen med barnet. Den andra grupperingen handlar om indirekta metoder som syftar till att stödja barnet och på så sätt hjälpa barnet att dra nytta av goda uppväxtförhållanden. I den tredje och sista gruppen arbetas direkt med relationerna mellan förälder och barn. Metodernas tyngdpunkt är, oberoende av grupp, att påverka relationen mellan barn och förälder. (Kalland, 2001, ss. 203,205,224-228). CABLE-metoden är inte terapeutiskt, men den kan relateras till Kallands gruppering av olika åtgärder. Gruppaktiviteterna stöder förälderns förmåga till trygg anknytning. Den avslutande

aktiviteten Sagomassage, som presenteras i Bilaga 4, är en aktivitet som direkt påverkar relationen mellan förälder och barn.

3.2.1 Anknytning och CABLE-metoden

CABLE-metodens startpunkt är att deltagaren reflekterar över det egna livet; vem man är, var man kommer ifrån, hur man bemöter andra och hur man visar sig för andra (Björklund & Hampunen, 2012, s. 12; Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, s. 19). Tony Dunderfelt (2011, s. 18) påpekar att självkännedom uppnås med frågor som fokuserar på självreflektion: Vem är jag? Vad har påverkat att jag har blivit den person jag är i dag? Hur viktig en god reflekterande funktion är för anknytningen visas bl.a. i en studie gjord av Orrenius och Krantz. En person med god reflekterande förmåga har ofta ett tryggt anknutet barn. Dessutom ökar och bibehåller den reflekterande förmågan den trygga anknytningen. (Orrenius & Krantz, 2002, ss. 37-41).

Affischen och informationsflygbladet från CABLE-samfundshandledningen, som Paul, Söderholm och Åkerlund sammanställde till Borgå Stift (2017, Bilaga 9 och 10), beskriver CABLE som en process, innehållande åtta gemensamma träffar. Faserna är indelade i IN, IN & OUT, OUT & EXPOSURE, ACTION och CHANGE. De första träffarna i IN-fasen handlar om att lära känna sig själv och andra gruppmedlemmar. Med andra ord innehåller IN-fasen reflektioner om det egna livet och den egna anknytningsrelationen.

En trygg förälder tar del i barnets psykiska verklighet genom att ge ord för barnets känslor. Centralt är vårdnadshavarens egen förmåga att glädjas tillsammans med barnet och förmåga att vara till hands då barnet behöver tröstas. Föräldrarnas uppgift är att beskydda barnet och skapa en trygg bas varifrån barnet kan utgå i den egna utforskningen av sin omgivning och dit barnet också kan återvända när hen behöver trygghetskänsla. (Kalland, 2001, s. 203). Familjer som deltar i CABLE får kamratstöd av andra deltagare och kan dela erfarenheter på ett naturligt sätt vilket leder till en känsla av samhörighet. Att dela erfarenheter med andra kan möjliggöra för föräldrarna att bli tryggare i sitt föräldraskap, något som gör att också barnet upplever större trygghet. Enligt processen i CABLE-samfundshandledningen (Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, s. 23) handlar tredje träffen om att beskriva deltagarnas egna styrkor tillsammans med de andra gruppmedlemmarna. Samhörigheten förstärker förmågan att se det positiva i den egna omgivningen.

Ett barn som erhållit en trygg anknytningsrelation har bättre möjligheter att i framtiden utveckla sin problemlösningsförmåga (Punamäki, 2001, ss. 195-197). Den här synvinkeln

förstärker ytterligare betydelsen av att stöda familjer att skapa trygga anknytningsrelationer. De gemensamma träffarna som tillhör CABLE-metoden, stärker inte enbart anknytning och delaktighet vilket bidrar till en positiv relation mellan barn och förälder, utan indirekt också barnets problemlösningsförmåga. En förmåga som i ett livsperspektiv är ovärderlig att besitta både för individen själv, och för samhället i stort.

Förförståelsen av den tidiga anknytningens betydelse förstärker CABLE-metodens användbarhet. Anknytningsbeteendet har en central roll i människans psykologi (Wennerberg, 2010, s. 265). Wennerberg påpekar att det som har skadats också kan läkas med nya relationella erfarenheter. Det anknytningsteoretiska perspektivet formar ett antagande om att det finns en möjlighet till förbättring under människans hela livscirkel. När omständigheterna förändras i en mera gynnsam riktning aktiveras anknytningssystemet och framkallar individens förmåga till förnyad anknytning. (Wennerberg, 2010, s. 265). På så sätt ger deltagande i en CABLE-grupp möjlighet att framkalla positiva och trygga relationer.

3.2.2 Anknytning i relation till växelverkan och empowerment

Att barnets växelverkan och interaktion med föräldrarna har betydelse för anknytningen tangerades redan ovan. Det kan vara skäl att påpeka att det faktiskt är en växelverkan, och att det inte enbart är föräldrarna som påverkar barnet. Också barnet påverkar föräldrarna. Enligt Neitola (2011) är det t.o.m. så att uppfattningen om barnets sociala kompetens i viss mån styr föräldrarnas uppfostran. Om föräldrarna är omedvetna om något eventuellt problem barnet har, brister deras förmåga att stöda barnet. Denna omedvetenhet om barnet kan bero på att föräldrarna kan ha svårigheter med självkänedom, något som försvårar interaktionen. Utvecklingen av barnets sociala kompetens kan kompliceras om föräldrarnas stöd inte är adekvat. (Neitola, 2011). CABLE-metoden kan vara en möjlighet att förbättra föräldrarnas förutsättningar för en konstruktiv interaktion med barnet. CABLE-metodens IN & OUT-fas behandlar teman där den egna självkänedom, självkänslan och de egna styrkorna synliggörs och förstärks.

Barnets utveckling av känslor, tänkande och självuppfattning påverkas inte enbart av växelverkan med föräldrar eller andra anknytningspersoner, utan neurobiologi och arv samverkar med den individuella relationsväxelverkan i utvecklingsprocessen. Denna samverkan gör att påverkan i en faktor får betydelse för utfallet i en annan. Den tidiga anknytningen som sker i växelverkan kan rent konkret lämna både positiva och negativa neurobiologiska spår i barnets kropp. Om det skett en störning i det tidiga

interaktionssystemet är det ändå möjligt att med hjälp av nya, trygga relationer skapa återhämtning. (Siltala, 2003, s. 17; Guralnick, 2006). De två sista träffarna i CABLE-grupperna, ACTION och CHANGE, handlar om att medlemmarna får en uppfattning om sina egna möjligheter till förändring och märker de positiva förändringarna som har åstadkommits i deras liv. De positiva förändringarna är en möjlighet till återhämtning av eventuella störningar i den tidiga anknytningsrelationen.

Anknytning handlar på det stora hela om trygga relationer. Tuula Tamminen menar att tidig anknytning handlar om kärlek och mänsklig tillgivenhet (2001). I Kyrkoordningen, 1055/1993 4 kap 3§, står att ”församlingen och dess medlemmar ska utföra diakoniverksamhet, vars syfte är att ge en sådan hjälp som betingas av kristlig kärlek, särskilt till dem vars nöd är störst och vilka inte får någon annan hjälp”. Enligt detta kan den tidiga anknytningens betydelse kopplas ihop också med CABLE-metodens diakonala tanke.

Det är emellertid inte bara inre förmågor och egenskaper som påverkar hur föräldrar tar sig an sitt barn. Faktorer som familjens inkomst, föräldrarnas utbildningsnivå, yrke och arbete påverkar vilka resurser föräldrarna har i sin uppfostran av barnet. (Neitola, 2011). Ju resursstarkare familj, desto bättre förutsättningar. Eftersom CABLE betonar dialog och jämlikhet, kan deltagande i en CABLE-grupp fungera utjämnande och jämlikhetsfrämjande. Om en familj av någon anledning lider av resursbrist på något av de områden Neitola nämner, kan CABLE-metodens IN-fas hjälpa deltagaren att reflektera kring hur olika livshändelser bidragit till och påverkat deltagarens här och nu. Syftet är inte att älta det förflutna, utan fokus ska vara på framtiden utgående från personens resurser, d.v.s. vilka styrkor personen har, vad hen är bra på, hurdana möjligheter det finns och vilka förändringar i vardagen personen kunde tänka sig att göra för att gynna den egna livssituationen.

CABLE-metodens ACTION- och CHANGE-faser syftar till att deltagaren ska bli medveten om att hen själv är den som har makten att påverka den egna vardagen. Deltagande och delaktighet i en CABLE-grupp kan således öka individens förmåga till empowerment. Begreppet empowerment har sina rötter i samhällsinriktat socialt arbete. Enligt Mäki-Kulmala leder empowerment till att individen själv kan reglera och styra sitt liv. Empowerment vidgar handlingsutrymmet och jämkar maktförhållanden. Utsatta kan uppleva sig själva maktlösa och omgivningens attityder kan vara missaktande, något som leder till dålig självkänsla. (Mäki-Kulmala, 2013; Swärd & Starrin, 2016, ss. 409-411). Det är då av yttersta vikt att hitta öppningar som kan leda till ökad egenmakt. Oberoende av graden av utsatthet som deltagarna i familjefokuserad CABLE-verksamhet är drabbade av,

kan CABLE-gruppen som arena för samvaro och delaktighet vara en brygga som leder dåliga erfarenheter i positiv riktning och på så sätt gynna individens förmåga till empowerment.

3.2.3 Sammanfattning av anknytningsteorins koppling till CABLE

I Tabell 1 på denna sida har de viktigaste tankarna samlats om varför stödandet av den trygga anknytningsrelationen är viktig för familjen och på vilket sätt CABLE-metoden kan bidra till det. Eftersom examensarbetets syfte är att utveckla en processbeskrivning till församlingsanställda, motiveras också processbeskrivningens betydelse och kopplingar till familjefokuserat CABLE-arbete. Informationen om processbeskrivningen baserar sig på bearbetningen av intervjumaterialet som följer i kapitel 4 samt den färdiga processbeskrivningen i kapitel 5.

Tabell 1. Trygg anknytning och CABLE.

	Varför är trygg anknytning viktig?	CABLE-metodens effekter	Hur kan en tydlig processbeskrivning bidra till resultatet?
Familjefokuserade CABLE-metoden	<p>Påverkar individens självbild.</p> <p>Grundläggande bas för aktiv delaktighet och välmående, ett tryggt barn vågar upptäcka världen.</p> <p>Stöder barnets socioemotionella utveckling.</p> <p>Förälderns egen anknytningserfarenhet påverkar barnet. Anknytningsmönstret kan övergå från en generation till nästa.</p> <p>Påverkar förhållningssättet till andra, tryggt anknutna vågar komma andra människor nära.</p> <p>Barnet vågar visa alla sina känslor.</p>	<p>Förbättrar föräldrarnas förutsättningar för konstruktiv interaktion med barnet.</p> <p>Självkänedom, självkänsla och egna styrkor synliggörs och förstärks.</p> <p>Samhörighet förstärker förmågan att se det positiva i den egna omgivningen</p> <p>Deltagande framkallar positiva och trygga relationer</p> <p>Positiv förändring framkallar förmågan till förnyad anknytning</p>	<p>CABLE-handledarens kunskapskompetens förstärks.</p> <p>Samarbetspartners synliggörs.</p> <p>Gruppverksamheten tar hänsyn till barnens behov.</p> <p>Innehåller övningar som stöder anknytningsmönstret.</p> <p>Uppföljning och utvärdering blir synligt.</p> <p>Arbetsuppgifternas fördelning.</p> <p>Frivilligas/erfarenhetshandledarnas roll förtydligas.</p> <p>Motivering av verksamheten.</p>

	<p>Förstärker den trygga relationen mellan barnet och föräldern.</p> <p>Bidrar till utvecklingen av förmågan för problemlösning.</p> <p>Bidrar till reflekterande förmågan.</p> <p>Är en möjlighet att läka eventuella tidigare störningar.</p>	<p>Kamratstöd är ett naturligt sätt att dela erfarenheter vilket leder till ökad samhörighetskänsla</p> <p>Delade erfarenheter ger trygghet till det egna föräldraskapet</p> <p>Uppfattning om egna möjligheter till förändring</p> <p>Positiva förändringar som åstadkommit synliggörs</p> <p>Dialog och jämlikhet utjämnar resursskillnader</p> <p>Medvetenhet om hur livshändelser har påverkat deltagaren</p> <p>Fokuserar på framtiden utgående från deltagarens egna resurser</p> <p>Deltagarens egenmakt förstärks</p> <p>Gynnar förmågan till empowerment</p>	<p>De olika arbetsuppgifterna som CABLE-verksamheten innehåller synliggörs.</p> <p>Underlättar för församlingarna att starta CABLE-verksamhet</p> <p>Personal och tid: resurserna som behövs blir synliga.</p>
--	---	---	--

3.3 Omgivningens betydelse för individens utveckling

Bronfenbrenners bioekologiska systemteori utgår i korthet från att omgivningen, och speciellt olika förändringar i omgivningen, har en stor betydelse för individens utveckling (Hurme, 2014, ss. 60-62). CABLE-metoden syftar till att skapa en ny gemenskap med samhörighet och tillit. Den syftar både till individuell empowerment och till att med hjälp av samhörighet förstärka individens tro på det egna jaget (Elenius, 2014, s. 6). Den

bioekologiska systemteorin synliggör de olika processerna som sker i de omgivningar som individen/familjen tillhör.

Bronfenbrenner har speciellt betonat familjens betydelse för en människas utveckling. Han behandlar familjen i relation till sex olika funktioner: Föräldrarnas stödande nätverk, gemenskapen, skolan, kompisarna, arbetslivet och förändringarna i miljön under livstiden. De här sex funktioner utgör individens ekologi i Bronfenbrenners teori. (Hurme, 2014, ss. 62-65).

Traditionellt har anknytningen, som avhandlats ovan, handlat om barnets och den primära skötarens interaktion, emedan den bioekologiska modellen lyfter upp familjens centrala del i utvecklingen. (Bronfenbrenner, 1979). Enligt Hurme (Hurme, 2014, s. 65) är familjen en viktig del i utvecklingen, och särskilt viktig som påverkansfaktor för utvecklingen är de processer som händer i familjen och förändringar i relationerna mellan familjemedlemmarna. Bronfenbrenners bioekologiska modell betonar samspelet. Interaktionen mellan modellens olika system är vad som är i fokus. Teorin utgår från tanken att individen är i ständig kontakt med olika miljöer och påverkas av kontakten i och mellan miljöerna. (Tjersland;Engen;& Jansen, 2011, s. 91).

Bronfenbrenner utvecklade två modeller och än idag är det vanligt att det hänvisas till den tidigare modellen när Bronfenbrenners teori nämns (Hurme, 2014, s. 62). Modellen är indelad i fyra olika faser: mikro-, meso-, exo- och makrosystem (Bronfenbrenner, 1979). Den nyare modellen skapades redan för 20 år sedan och i den modellen tillades tidens och processernas betydelse för utvecklingen (Bronfenbrenner & Morris, 2006). Gemensamt för de båda modellerna är att de gestaltar människans utveckling i relation till miljön och speciellt interaktionens betydelse med omgivningen (Hurme, 2014, s. 62). Bronfenbrenner utvecklade m.a.o. den ekologiska modellen genom att lägga till individens biopsykologiska egenskaper och tidens betydelse i relation till individens utveckling (Bronfenbrenner & Morris, 2006). Den bioekologiska systemteorin granskar hur tiden och tidens fortskridning påverkar individen och omgivningens interaktionsprocesser (Bronfenbrenner & Morris, 2006). Bronfenbrenner lyfter upp de proximala processernas betydelse. Med dem menas interaktionen mellan individen och miljön. De här processerna sker över tid och utgör tillsammans utvecklingens huvudmekanismer. (Bronfenbrenner & Morris, 2006; Hurme, 2014, s. 65).

3.3.1 Systemteorins faser och de proximala processernas betydelse

Mikrosystemet beskriver individens relation till den närmaste omgivningen, exempelvis familjen. Mesosystemet beskriver relationer mellan två eller flera omgivningar som individen deltar i, exempelvis familj-daghem, familj-skola och familj-arbetsplats. Exosystemet består av kontakten mellan två eller flera omgivningar som individen själv inte aktivt tar del i men som ändå påverkar individen. Utgående från ett barn kan det exempelvis handla om föräldrarnas arbetsplats och kollektivtrafiken. Makrosystemet skildrar kulturens relativt stabila ideologier som är typiska i samhället eller i delar av samhället. Statsskicket, den kristna religionen och samhällets barnomsorgssystem är exempel på relativt stabila ideologier i vårt samhälle. Makrosystemets delar påverkar de övriga systemen genom att förändringar i kultur och lagstiftning påverkar samhället. (Bronfenbrenner, 1979; Tjersland;Engen;& Jansen, 2011, ss. 91-92; Hurme, 2014, ss. 63-64).

De proximala processerna har sex huvuddrag. För att något skall hända bör individen för det första vara aktiv. Hen behöver göra något själv och aktivt ta del i något. För det andra bör verksamheten vara regelbunden och långvarig. För det tredje får verksamheten inte vara enbart enkelriktad utan den bör vara ömsesidig. För det fjärde räcker det inte med upprepning av samma handling i olika verksamheter, utan de bör bli alltmer komplicerade för att utvecklingen skall ske. För det femte bör de proximala processerna innehålla växelverkan mellan olika föremål och symboler och inte enbart interaktion med andra människor. För det sjätte påverkas innehållets timing och effektivitet av de proximala processerna, d.v.s. av individens och omgivningens växelverkan. (Bronfenbrenner & Morris, 2006; Hurme, 2014, ss. 65-67).

Sammanfattningsvis kan det påstås att flera olika faktorer påverkar individens utveckling. Interaktionen mellan de olika faktorerna är betydelsefull. När en faktor förändras påverkar förändringen andra faktorer. Exempelvis påverkar arbetslöshet i familjen den som blir arbetslös, men också den andra vårdnadshavaren som får behålla sitt arbete och förstås barnet. Resultatet av förändringen kan vara både positivt eller negativt. (Hurme, 2014, ss. 71,76-77). En ledande tanke i CABLE-metoden är att förstärka tron på framtiden. Små förändringar i de proximala processerna mellan olika miljöer kan tillsammans med tiden leda till en stärkt förmåga till empowerment.

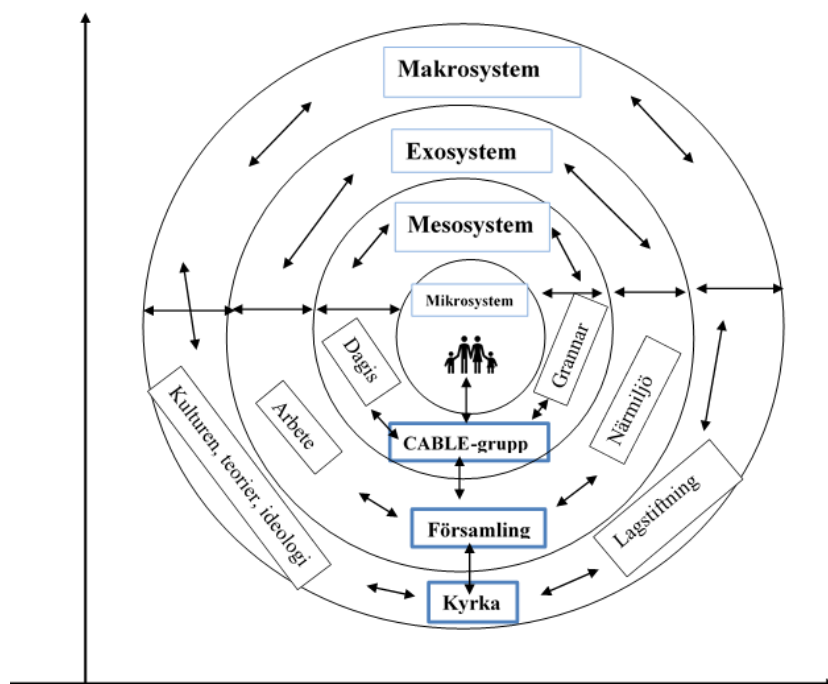
3.3.2 Systemteorin och koppling till CABLE-metoden

IN & OUT-fasen i CABLE-metoden (Valve, 2011, ss. 16-17; Björklund & Hampunen, 2012; Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, ss. 21-22) handlar om att identifiera vilka gemenskaper deltagarna själva deltar i. Det handlar om att iaktta omvärlden med nya ögon. Bronfenbrenners bioekologiska modell betonar omgivningen. I IN & OUT-fasen kan deltagarna fundera hur t ex. vårdnadshavarnas arbetstider påverkar familjen eller huruvida lokaltrafiken är fungerande ur familjens synvinkel.

I CABLE-metoden kan speciellt OUT & EXPOSURE-fasen, där gruppmedlemmarna fritt ska observera med alla sinnen någon närmiljö, och den följande ACTION-fasen, som går ut på att reflektera kring hurdana konkreta åtgärder som kan bidra till förbättring (Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, ss. 26-28), kopplas till den bioekologiska modellen. Observationerna som gjorts möjliggör reflektioner kring uppfattningar om de egna möjligheterna till förändring och hur det genom samarbete med andra kan bli möjligt att åstadkomma en mer fungerande vardag. Observationerna och reflektionerna kan således resultera i konkreta åtgärder som deltagarna utför tillsammans i projektform. (ibid.) Varje förändring som görs i de olika systemen påverkar processerna, och de förändringar som CABLE-gruppen åstadkommer gällande deltagarens insikt om möjligheterna att påverka det egna livet, bidrar till empowerment och delaktighet.

I CABLE-metodens avslutande fas CHANGE uppmärksammas vilka positiva förändringar som gruppen har uppnått tillsammans. Deltagarna utvärderar dels det gemensamma projektet, dels hela processen. Det betonas att processen är minst lika viktig som projektets slutresultat. (Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, s. 29). Genom att följa upp processen och utvärdera både den egna delen och den egna delen i relation till gruppen, är det möjligt att synliggöra den positiva förändringen som faktiskt skett under deltagande i CABLE-gruppen. Detta synliggörande konkretiserar för deltagarna att de faktiskt kan påverka sina egna liv och sina omgivningar med förhoppning att följderna blir ökad delaktighet i samhället. Det blir tydligt hur förändringar i de proximala processerna kan spridas som ringar på vatten och få effekt också i det bioekologiska systemets övriga delar.

Figur 1 nedan illustrerar hur deltagande i en CABLE-grupp påverkar processerna i de olika systemen. Innersta cirkeln illustrerar mikrosystemet, individens första gemenskap familjen. Anknypningsrelationerna utvecklas inom de tidiga barndomsåren. Anknypningsrelationen påverkar interaktionen mellan barn och föräldrar. Olika övergångsperioder och förändringar i omgivningen kan aktivera den tidiga anknypningsmodellen. På så sätt kan den bioekologiska systemteorin kopplas till anknypningsteorin.

Figur 1. CABLE-processen.

I Figur 1 har CABLE-gruppen placerats i mesosystemet. I den omgivningen finns också t.ex. daghem, skola och grannar. När familjen deltar i CABLE-gruppen påverkas familjemedlemmarna av andra CABLE-gruppmedlemmar. Aktiviteterna i CABLE-metoden, t. ex. observation och självbiografi, påverkar medlemmarna som individer men också som gemenskap. Det finns proximala processer mellan CABLE-gruppen och exempelvis grannarna. När gruppdeltagarnas styrkor synliggörs och när den trygga anknypningen förstärks kan nya inlärda färdigheter på ett naturligt sätt flyttas till växelverkan med grannarna. Det kan vara så att någon familj från grannskapet också deltar i CABLE-verksamheten. Familjerna kan hitta gemensamma aktiviteter i vardagen utanför gruppen.

Församlingen tillhör exosystemet. Aktiva församlingsbor kan fungera som frivilliga inom CABLE-verksamheten och församlingen möjliggör CABLE-verksamheten. CABLE-

gruppen påverkar församlingen. Gruppdeltagare har en möjlighet att bekanta sig bättre med församlingens andra aktiviteter och eventuellt själva bli aktiva inom församlingen. I makrosystemet finns kyrkan. Kyrkan påverkas av samhällets kultur, värden, ideologier och lagstiftning. CABLE-metoden har sin grund i det kristna tänkesättet och speciellt den kontextuella teologin. Kyrkan möjliggör olika fortbildningar för församlingsanställda, bl.a. i CABLE-metoden, vilket ger mervärde till församlingarna och till CABLE-handledarna. Detta mervärde sprids sedan tillbaka ner i systemet. Pilen på vänstra sidan och under figuren illustrerar tid.

3.3.3 Systemteorins betydelse för delaktighet

Bronfenbrenners teori tas sällan upp inom familjeforskning (Hurme, 2014, s. 77). I detta arbete har teorin valts med motivering att CABLE-metoden syftar till att med hjälp av förändringar, både på individ- och på miljönivå, åstadkomma empowerment och delaktighet. Deltagande i en CABLE-grupp påverkar den familjemedlem som deltar positivt och det bidrar till en förändring i den proximala processen i mikrosystemet vilket därmed påverkar hela familjen positivt. Enligt Kalland kan Bronfenbrenners bioekologiska system utnyttjas i åtgärder som görs för att förbättra välmående i familjer och på så sätt stödja utvecklingen (Kalland, 2001, ss. 198-233). Tanken att Bronfenbrenners teori kan kopplas till CABLE-verksamhet stöds också av resultatet i Neitolas forskning *Lapsen sosiaalisen kompetenssin tukeminen-vanhempien epäsuorat ja suorat vaikutustavat* (2011). Neitola drar slutsatsen att långvarigt boende på samma bostadsområde underlättar utvecklingen av barnens sociala kompetens. Orsaken till detta är att föräldrarna känner områdets andra föräldrar och därför har fler relationer i närmiljön. I resultatet kom det också fram att familjer som flyttar till ett nytt område har svårt att skapa nya relationer med andra familjer. CABLE-grupper för familjer skulle gynna familjer som just flyttat in i ett nytt område i och med att CABLE-gruppen är ett forum för samhörighet med andra och därför bidrar till fler vänskapsmöjligheter både för barn och för vuxna.

Ryynänen (2016, s. 131) betonar att i gemenskap möter människor varandra som helheter, inte som delar. Kurki (2002, ss. 67-72) lyfter upp tanken att gemenskap inte enbart är en grupp människor tillsammans utan gemenskap byggs upp av enskilda, olika och speciella personligheter. Det är viktigt att medlemmarna i en gemenskap inte på förhand kategoriserar varandra enligt egna förväntningar (Värri, 2004, s. 66). Människor lär sig och utvecklas när de tar del i gemenskapliga aktiviteter (Kurki, 2002, ss. 78-82). Nivala och Ryynänen (2013, ss. 26-27) behandlar delaktighet i sin artikel *Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden*

ideaalia. Enligt dem kan delaktighet struktureras med hjälp av tre dimensioner: Individen är delaktig när hen tillhör en gemenskap, individen är delaktig, när hen tar del och agerar tillsammans med andra, och slutligen är individen delaktig när hen själv upplever känslan av att vara en del av en gemenskap. För att delaktighet ska kunna förverkligas behövs en gemenskap där det är möjligt att bli sedd, hörd och erkänd som en egen person och som en viktig del av gemenskapen. Varje individ bör ha realistiska möjligheter att påverka gemenskapens angelägenheter. Delaktighet är en känsla av att höra till och att vara en del av något större. (Ryynänen, 2016, ss. 136-138). Mot ovanstående kan CABLE-metoden och Bronfenbrenners systemteori kopplas starkt till delaktighet. Denna form av konkret deltagande i CABLE-verksamhet och den känslomässiga aspekten av delaktighet i en gemenskap är förutsättningar för att den dialogiska delaktighet som är kärnan i CABLE och i Freires tänkande ska kunna förverkligas (Freire, 2005; Addy, 2013).

3.4 CABLE som möjlighet för församlingarnas familjearbete

Tidigare i det här kapitlet har det diskuterats och tydliggjorts på vilka sätt stödandet av den tidiga anknytningen och positiva förändringar i familjens bioekologiska system kan kopplas till CABLE-metoden. Sammanfattningsvis kan det påstås att det finns flera olika aspekter av de behandlade teorierna som förstärker nyttan av en processbeskrivning speciellt för familjeinriktad CABLE-verksamhet. CABLE-metoden har stor utvecklingspotential i församlingarnas familjearbete som ett led i att främja familjernas välfärd.

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland har publicerat sina egna riktlinjer för ett familjeinriktat arbetssätt i församlingen (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, *Familjearbete-min sak?*, 2010). Publikationen heter *Familjearbete-min sak?* och är avsedd för kyrkans anställda, frivilliga och förtroendevalda med syfte att bistå beslutsfattandet och tydliggöra hur personer i olika roller inom församlingen kan bidra till familjernas välmående. I *Familjearbete-min sak?* betonas att människan blir människa i samverkan med andra människor (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2010, s. 3). I enlighet med vad som tidigare diskuterats i detta arbete baserar sig CABLE-metoden på Freires ideologi om gemenskap och människans interaktion med andra. Speciellt IN & OUT-gruppträffarna handlar om att hitta sig själv och se sig själv som en del av olika gemenskaper. Kyrkans familjearbete arbetar för att anställda och frivilliga tillsammans ska stärka familjers ork i svåra livssituationer (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2010, ss. 5,7).

Förstärkning av familjens resurser är bland de viktigaste förebyggande åtgärderna som församlingen kan erbjuda. Jari Sinkkonen (2003, s. 100) konstaterar att föräldrarnas förmåga att orka beror på hans psykiska och sociala tillstånd. Bristen på socialt stöd minskar föräldrarnas möjligheter att stå till barnets förfogande. *Familjearbete-min sak?* påpekar att det är tillåtet att barnet är behovande (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2010, s. 13). CABLE-verksamhet hjälper vårdnadshavaren att skapa egna konstruktiva mönster som underlättar att bemästra vardagens svårigheter. CABLE-handledarens kompetens och förståelse för anknytningens betydelse och Bronfenbrenners bioekologiska teori är viktig som ett led i detta arbete. *Familjearbete-min sak?* diskuterar också de anställdas kompetens (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2010, s. 16). Fördjupning av de anställdas pedagogiska kompetens är en förutsättning för att de ska kunna hjälpa föräldrar i deras fostransuppgift.

För att underlätta den pedagogiska kompetensutvecklingen borde det, vilket kyrkans familjearbete uppmärksammar, finnas en anställd i församlingarna som ansvarar för familjearbetet. I arbetsbilden borde ingå utveckling och koordinering av familjearbete (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2010, s. 30). Kompetensutvecklingen skulle inte bara vara viktig för de anställda själva, utan också underlätta för familjer i behov av stöd att våga söka sig till exempelvis CABLE-verksamhet. Enligt resultaten i rapporten *Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita? Vanhempien näkökulma* (Perälä, Salonen, Halme, & Nykänen, 2011, s. 81) kom det fram att 10 % av familjerna inte ber om stöd fast de skulle behöva det. Därför är det viktigt att utveckla lågtröskelverksamhet som erbjuder en möjlighet till delaktighet och därmed en ökad chans att möta andra människor i liknande situationer. Familjernas intresse att delta i olika verksamheter varierar. Resultatet i forskningen visar att föräldrarna är mer villiga att delta i sådana aktiviteter som anordnas av yrkeskunniga. (Perälä, Salonen, Halme, & Nykänen, 2011, s. 81). CABLE-grupper kunde således fungera som lågtröskelverksamhet för barnfamiljer och de yrkeskunnigas kompetensutveckling skulle vara en garant för adekvat bemötande.

En grundpelare enligt *Familjearbete-min sak?* är att individen ska bli sedd och hörd (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2010, s. 9). Det är också en grundpelare i CABLE-metoden. Att upptäcka sig själv kan vara svårt, men tillsammans med andra människor som befinner sig i en liknande livssituation blir det lättare att bli medveten om sina egna styrkor. Gruppträffarnas aktiviteter kan innehålla uppgifter som syftar till att deltagarna ska bli medvetna om alternativa sätt att agera och på så sätt själva kunna påverka en utveckling i positiv riktning. CABLE-metoden bygger på att alla är jämlika och viktiga, och att var och

en godkänns sådana som de är. Det förstärker viljan att våga delta och går hand i hand med andemeningen i *Familjearbete-min sak?*.

Som tidigare nämnts i det här arbetet är interaktionen mellan barnet och vårdnadshavaren betydelsefull. Neitolas (2011) forskning visar att föräldrarna behöver egna sociala kontakter med andra vuxna för att bättre klara av att stöda barnet. *Familjearbete-min sak?* (2010) poängterar att det behövs stödgrupper där människor i likadana livssituationer kan mötas. Bekymmer och osäkerhet i familjen kan enligt publikationen överföras till barnen. CABLE-gruppen erbjuder egna sociala kontakter för föräldern vilket gynnar interaktionen med barnet.

På sikt är det möjligt att församlingar kommer att samarbeta med andra aktörer i arrangemanget kring familjefokuserad CABLE-verksamhet. Dessa aspekter går dock utanför syftet med detta arbete vilket ju begränsas till församlingskontext, men kan ändå vara intressanta att nämna kortfattat eftersom samarbete med andra kan ställa lite andra krav på arbetssätt. Församlingarna är redan viktiga samarbetspartners i samhällets småbarnspedagogik. Kyrkan har en egen plan för småbarnspedagogik som grundar sig på utbildningsstyrelsens *Grunderna för planen för småbarnspedagogiken 2016* vilken trädde i kraft 01.08.2017 och är normativ för alla aktörer som anordnar verksamhet inom småbarnspedagogik. (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, 2010; 2013; Utbildningsstyrelsen, 2017; Undervisnings- och kulturministeriet, 2017; Nuori kirkko, 2017).

Det blir således viktigt för anställda inom kyrkan att de reflekterar kring exempelvis frågor rörande åskådningsfostran om samarbete och den egna verksamheten ska kunna fungera enligt vad utbildningsstyrelsens plan föreskriver. Detta rör inte direkt CABLE-arbete, men det kan ändå vara bra att uppmärksamma dessa frågor inför eventuella samarbeten gällande familjefokuserat CABLE-arbete. Kyrkostyrelsen har för att underlätta samarbetet, utarbetat en broschyr om församlingen som samarbetspartner (Kyrkostyrelsen, 2017).

Broschyren, som heter *Samarbete med samhällets småbarnspedagogik* (2017), beskriver tydligt innehållet i samarbetet. Tanken är att modellen ska inspirera till ett mångsidigt samarbete. Handledare för CABLE-grupper kan med hjälp av broschyren planera aktiviteternas innehåll och också ta hänsyn till exempelvis åskådningsfostran. Samarbetet med småbarnspedagogiken är ett alternativ som ökar församlingens möjligheter att fungera som en extra resurs i förebyggande arbete bland familjer i utmanande livssituationer.

Exempelvis kunde en CABLE-grupp för familjer fungera som en gemenskap för föräldern i sådana fall där äldre syskonen deltar i småbarnspedagogiken och yngre syskon sköts hemma.

4 Tillvägagångssätt vid intervjuer och bearbetning av dessa

Mot bakgrund av examensarbetets syfte, d.v.s. att tillsammans med församlingsanställda skapa en processbeskrivning för genomförande av CABLE-grupper i en finlandssvensk församlingskontext, föll valet av tillvägagångssätt på intervjuer som sedan bearbetats och tolkats. Tillvägagångssättet skulle kunna sägas vara en form av kvalitativ metod även om denna term innebär en grad av vetenskaplig precision som står utanför detta arbetes ambitioner. Kvalitativ metod innebär en högre grad av deltagande från forskaren än kvantitativ metod, och dessutom utgår den från en tanke om att vi genom språket kan bli delaktiga i och skapa förståelse för varandras inre världar, något som är en förutsättning för att kunna skapa en gemensam produkt. (Olsson & Sörensen, 2011, ss. 19-23).

Hur intervjuerna skulle gå till rent praktiskt var ingen självklarhet. Det finns många olika aspekter att ta ställning till vid val av tillvägagångssätt vid intervjuer såsom exempelvis tillgängliga resurser, etiska aspekter, grad av strukturering och förstås vilket syfte intervjun tjänar (Lantz, 2013, ss. 28-29). Eftersom examensarbetets syfte är tämligen klart, beslöts efter noggrant övervägande att genomföra individuella intervjuer med projektsekreteraren för projektet *Där nöden är störst- diakoni på svenska* och med stiftssekreteraren för församlingsdiakonin i Borgå stift, båda medlemmar i projektets styrgrupp. Valet att utföra intervju med projektsekreteraren grundar sig på att denna i sin roll som projektsekreterare har en gedigen och övergripande kunskap om hur CABLE har konkretiserats i församlingarna under projekttiden och att den kunskapen behöver få komma fram. Projektsekreteraren har också erfarenhet som CABLE-handledare från flertalet genomförda CABLE-grupper. Stiftssekreteraren för församlingsdiakonin har insyn i och kännedom om Borgå stifts organisering och dessutom kunskap om vilka utmaningar diakoniarbetare möter i sin vardag och har således en bra överblick gällande vilka aspekter en processbeskrivning bör omfatta för att vara funktionell i diakoniarbetarnas yrkespraktik.

Gällande intervjuernas genomförande föll valet på semistrukturerad intervju i båda fallen. Den semistrukturerade intervjun utgår från en intervjuguide med frågor som formulerats på förhand. Frågorna är övervägande öppna men konkreta och möjlighet till följdfrågor finns. För att få ut så mycket som möjligt av intervjuerna, fick både projektsekreteraren och

stiftssekreteraren tillgång till intervjuernas övergripande teman på förhand i följebrevet. (Lantz, 2013, ss. 73-74). Följebreven är bifogade i detta arbete som Bilaga 5 och Bilaga 6.

Ett ytterligare övervägande som gjordes var hur många som skulle genomföra intervjuerna. Trost (2010, ss. 66-67) menar att ur intervjuarens perspektiv kan det vara en fördel att vara två eftersom den samlade informationsmängden och förståelsen blir större än om bara en intervjuare. Trost (ibid.) betonar dock att detta är under förutsättning att intervjuerna är samspelade. Effekten riskerar att bli den motsatta om intervjuerna inte har ett bra samspel (ibid.). Ur den intervjuades synvinkel kan två intervjuare uppfattas som en form av maktutövning och den intervjuade kan komma att känna sig i underläge (ibid.). Mot denna bakgrund beslöts det att en intervjuare skulle utföra intervjun med projektsekreteraren då det rörde sig om en viktig kartläggande intervju där det var betydelsefullt att intervjupersonen kände sig trygg. Den andra intervjun med stiftssekreteraren hade som syfte att precisera informationen från den första intervjun, och också visa utkast på processbeskrivningen. Bedömningen gjordes att det då var viktigt att få så mycket samlad information som möjligt från intervjun, varför det bestämdes att två intervjuare skulle göra intervjun med stiftssekreteraren.

4.1 Förberedelse och genomförande av intervjuer

Intervjun med projektsekreteraren utfördes först med motiveringen att projektsekreterarens helhetsbild av CABLE-projektet bidrar med viktig bakgrundsinformation som möjliggör en högre grad av precision i intervjun med stiftssekreteraren på så sätt att det då blev möjligt att ställa riktade och exakta frågor kring processbeskrivningens önskvärda innehåll och utformning.

Arbetet med intervjuguiden inför intervjun med projektsekreteraren förlöpte parallellt med arbetet med teoridelen och teman och frågor antecknades vartefter och sammanställdes sedan till fyra teman konkretiserade i fjorton frågor (Bilaga 7). Förfrågan om intervju sändes till projektsekreteraren per mejl med bifogat brev där syftet med intervjun samt övergripande intervjuteman klargjordes (se följebrevet i Bilaga 5). Detta för att projektsekreteraren skulle få möjlighet att tänka igenom övergripande teman, utan att hindra spontan interaktion och följdfrågor, något som eventuellt blivit fallet om hela intervjuguiden delgivits. Intervjun hölls 14.03.2018 av en intervjuare i Åbo på en plats som projektsekreteraren valde. Intervjun spelades in i syfte att kunna komplettera de stödanteckningar som gjordes under intervjun. Stödanteckningarna renskrevs först, och därefter transkriberades intervjun. Med tanke på

arbetets syfte ansågs nyttan av en ordagrann transkribering inte stå i proportion till det arbetet en dylik transkribering skulle kräva, varför transkriberingen gjordes som ett referat av intervjun (Holme & Krohn Solvang, 1991, s. 118). Dock skrevs vissa citat, som bedömdes centrala, ner ordagrant.

Gällande intervjun med stiftssekreteraren var tillvägagångssättet liknande. Förfrågan om intervju sändes per mejl med bifogat följebrev (Bilaga 6). Även i detta följebrev klargjordes syftet med intervjun och stiftssekreteraren fick ta del av intervjuns övergripande teman. Intervjuguiden utgick från samma intervjuguide som för projektsekreteraren, men med vissa justeringar efter utförd intervju med projektsekreteraren. Intervjuguiden (Bilaga 8) kom att omfatta tolv frågor fördelade på fyra teman. Intervjun hölls 27.03.2018 av två intervjuare i Helsingfors på en plats som intervjupersonen valde. Också denna intervju spelades in med syfte att komplettera de stödanteckningar som fördes under intervjun. Således transkriberades intervjun referatsmässigt med undantag för vissa bärande citat som transkriberades ordagrant.

4.2 Etiska ställningstaganden i samband med intervjuer

Kvale (1997, s. 105) påpekar att etiska ställningstaganden inte är något som sker under en viss fas i en intervjuundersökning, utan att etiska avgöranden måste vara i forskarens medvetande under hela processen. Detta har strävats efter redan i inledningsskedet då syftet med intervjuerna klargjordes. Inga intervjuer ska ske bara för sakens skull, utan de ska föra kunskapsprocessen framåt. De intervjuade fick information om intervjuns syfte, dess del i projektet samt upplägg av intervjun. På basen av detta fick sedan intervjupersonerna ta ställning till deltagande eller inte. Deltagande var således frivilligt och de intervjuades självbestämmande respekterades eftersom det klargjorts att de när som helst kunde tacka nej eller avbryta den pågående intervjun.

Intervjupersonernas konfidentialitet garanteras genom att ingenting som kan avslöja en enskild persons åsikter framkommer varken i bearbetningen av intervjumaterialet eller i slutresultatet. Däremot är intervjupersonerna inte anonyma eftersom det är känt vem som är projektsekreterare respektive stiftssekreterare för församlingsdiakonin. Intervjuerna har givetvis tystnadsplikt varför det på inget sätt kommer att komma fram vem som sagt vad. Materialet både från intervjuerna och från bearbetningen av materialet måste hanteras konfidentiellt vilket i detta fall betyder att endast skribenterna har haft tillgång till materialet och att allt material förstörts efter avslutat arbete. Däremot är den färdiga bearbetningen och

tolkningen tillgänglig för alla i och med att arbetet finns tillhanda på de finländska yrkeshögskolornas databas Theseus. (Kvale, 1997, ss. 104-113; Trost, 2010, ss. 123-130; Olsson & Sörensen, 2011, ss. 78-79,82-85).

4.3 Tillvägagångssätt vid bearbetning av intervjumaterialet

För att en bearbetning av intervjumaterial ska vara möjlig måste materialet från intervjuerna omvandlas till text. Intervjuns syfte påverkar hur noggrann transkriberingen bör vara. Eftersom intervjuernas övergripande syfte var att samla information inför skapandet av en processbeskrivning och inte undersöka attityder och åsikter om CABLE-arbetet i sig, beslöts enligt ovan att transkriberingen görs i referatform som komplement till stödanteckningarna. (Lantz, 2013, s. 144).

Eftersom det handlar om bearbetning av textmaterial är ett kvalitativt tillvägagångssätt egentligen enda möjligheten. Visserligen är det möjligt att tänka sig någon form av kvantitativt tillvägagångssätt såsom att räkna förekomsten av vissa ord eller begrepp, men det skulle på inget sätt tjäna varken intervjuns eller examensarbetets syfte. Det finns varierande sätt att bearbeta en text kvalitativt. Beroende på vilken forskningsmetodik som läses, kan tillvägagångssätten benämnas olika. Exempel på kvalitativa sätt för textbearbetning är berättelseanalys, diskursanalys och analys av meningsinnehåll. Eftersom syftet med examensarbetet, och således också intervjuerna, är så tydligt och specifikt, bedömdes det onödigt att låsa arbetet vid någon viss metod. Det innebär också ett visst vetenskapligt åtagande att förknippa tillvägagångssättet med en specifik namngiven metod, något som har velat undvikas i detta arbete. Kvale (1997, ss. 184-185) nämner en ansats för bearbetning av textmaterial kallad *ad hoc* vilken i korthet går ut på att forskaren fritt kan växla mellan olika tekniker. Det som är viktigt är att redogöra för hur bearbetningen gjorts, inte hur tillvägagångssättet benämns.

Bearbetning av texterna påbörjades först efter att båda intervjuer var gjorda. Anledningen till detta var att det annars funnits en risk att komma till den andra intervjun med färdiga tankemallar. För att få ut så mycket som möjligt av intervjuerna var det viktigt att komma till båda med ett öppet sinne. Innan bearbetningen sedan inleddes togs ställning till vilken sorts information som var önskvärd att få ut av materialet. Det bestämdes att ställa en fråga som materialet skulle svara på. Den fråga som ansågs mest relevant i förhållande till arbetets och intervjuernas syfte var *Vad är viktigt att ha med i processbeskrivningen med tanke på dess användbarhet för diakoniarbetare i CABLE-verksamhet?*

Därefter lästes materialet igenom flera gånger för att skapa en bild av vad materialet vill säga. Följande steg var att koda materialet på så sätt att det som ansågs relevant i relation till frågan markerades. Sedan plockades de kodade textdelarna ut, lästes igenom och sorterades efter teman som hittades. Ett tema bestämdes redan innan bearbetning och det var temat *familj*. Anledningen till detta var att eftersom arbetets syfte är en processbeskrivning för familjefokuserat CABLE-arbete, ansågs det nödvändigt att aktivt leta i materialet efter sådant som kan kopplas till familjeverksamhet. Övriga teman som framstod efter kodning var *tid*, *bemötande*, *information*, *samarbete*, *praktiska uppgifter*, *rekrytering* och *kunskapskompetens*. Dessa teman redogörs för nedan i underkapitel 4.4 samt i bilagan innehållande plan för bearbetning och tolkning av intervjumaterial (Bilaga 9).

4.4 Bearbetning och tolkning av intervjumaterial

Bearbetningen genomfördes enligt en plan som medföljer som bilaga (Bilaga 9). Förutom de aspekter som redan nämnts ovan i underkapitel 4.3 och vilka framkommer i planen, var det nödvändigt att under bearbetningens gång vara medveten om den egna förförståelsen av CABLE-processen och vad som kan anses viktigt, för att med så öppet sinne som möjligt ta sig an materialet. Medvetenheten om egna redan existerande tankemodeller gällande CABLE ökar graden av objektivitet, även om det i kvalitativ textbearbetning inte är möjligt, och knappt ens eftersträvansvärt att vara objektiv. Bearbetningen är således en tolkning som baserar sig på det material som erhållits genom de båda intervjuerna. (Holme & Krohn Solvang, 1991, ss. 36-38).

Temat *familj* valdes ut innan bearbetningen av intervjumaterialet eftersom det är ett viktigt tema med tanke på arbetets syfte. Således lästes materialet dels igenom med familjeperspektiv, från tema till kod, dels utgående från den fråga som ställdes till materialet, från kod till tema. De teman som framstod utgående från kodning var *tid*, *bemötande*, *information*, *samarbete*, *praktiska uppgifter*, *rekrytering* och *kunskapskompetens*. Efter att ha läst igenom de olika temana med respektive koder beslöts att temat rekrytering skulle tas bort. Detta eftersom det ansågs att dessa koder kan placeras under andra teman såsom *samarbete*, *bemötande* och *information*. Visserligen finns under samtliga teman koder vars placering kan diskuteras. När sådana koder påträffades, diskuterades de gemensamt varpå ett övervägt beslut togs. Kännetecknande för de teman som kvarstod är att det finns en kod eller flera som inte passar under något annat tema. De olika temana presenteras utan någon inbördes rangordning och ingen ställning tas till om något kan anses viktigare än något annat.

Temat *tid*: Tid var ett återkommande tema som genomsyrade mycket av materialet. Den korta och intensiva CABLE-processen betonades. Det tar tid att förstå sig själv och eventuellt komma till en personlig vändpunkt och att det därför är bra att låta tid gå mellan vissa av faserna i CABLE-processen så att människan kan hinna med och kanske börja hoppas på framtiden. Av den anledningen kan det vara bra att låta det gå lite tid mellan avslutad process och återträffen (REUNION). Ur materialet framgick att det skulle vara viktigt att alltid ha en återträff efter ett tag, eftersom deltagarna då har hunnit få lite distans till den intensiva CABLE-processen och har större möjlighet att reflektera kring vad de kan ta med sig från processen in i framtiden. Tid i form av konkret arbetstid betonades också. Det är tidskrävande att dra CABLE-grupper, tid som kanske måste tas från något annat, eller tid som någon annan måste bidra med. Tidsåtgången är också beroende av gruppstorlek, ju bättre rekrytering, desto mera tid måste avvaras för arbetet.

Temat *bemötande*: Bemötande var ett annat tema som genomsyrade hela materialet. Det är ytterst viktigt att tänka på bemötande från början till slut av CABLE-processen, från rekrytering och ända fram till avslutning. Bemötandet ska vara öppet, kravlöst och välkomnande. Det gäller inte bara de CABLE-handledare som drar grupper, utan hela församlingen. Alla i församlingen måste vara beredda att med öppet hjärta ta emot utsatta på ett förutsättningslöst sätt. Bemötande är sedan också en viktig aspekt av själva genomförandeprocessen. Alla deltagare ska bli sedda som människor på ett personligt sätt. Alla ska få bli hörda och sedda, men också själva se och höra den andre. Viktigt är också bemötande vid eventuell frånvaro, så att diverse förhinder inte leder till avhopp, och den frånvarande ändå kan känna sig delaktig i processen.

Temat *information*: Information är centralt om framgång ska nås med ett projekt. Det är nödvändigt att överväga vilken information som ska ges i rekryteringssyfte samt vilken information som behöver spridas till kyrkoherdar, medarbetare, förtroendevalda och församlingsmedlemmar för att skapa intresse för CABLE-arbetet. Vidare är det viktigt att kontinuerligt informera om hur arbetet fortskrider för att skapa delaktighet hos anställda och förtroendevalda. Det är också viktigt för CABLE-handledare att dokumentera och utvärdera sitt eget arbete både för att det ska finnas information om vad som gjorts och för att det ska gå att förbättra processen i framtiden. Noggrann dokumentation kan sedan utvecklas till informationsmaterial som kan fungera som ett hjälpmedel i arbetet.

Temat *samarbete*: Det framkom tydligt i bearbetningen av intervjumaterialet att samarbete är något som förekommer på flera nivåer under en CABLE-process. Samarbete sker med

andra församlingsanställda, med förtroendevalda, med frivilliga och förstås inom CABLE-gruppen. Samarbete är en förutsättning för att CABLE-arbetet ska kunna bli framgångsrikt. Samarbetet kan också utvidgas till att omfatta andra aktörer inom socialt arbete exempelvis kommuner och tredje sektorn. Detta kunde vara en möjlighet bl.a. för att underlätta rekryteringen.

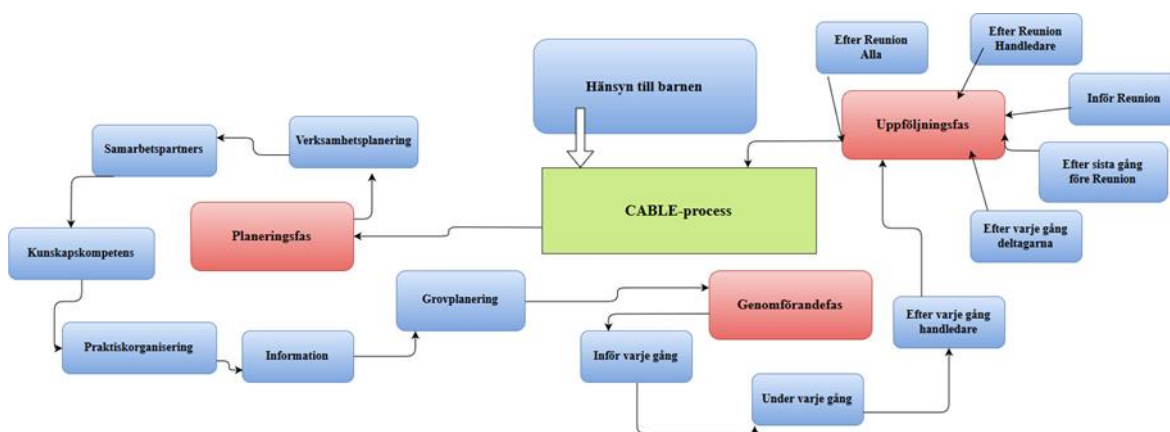
Temat *praktiska uppgifter*: Praktiska uppgifter handlar om allt arbete runt CABLE-verksamheten. I CABLE-arbete ingår så mycket mer än bara handledande vid gruppträffarna. Mat ska handlas och lagas, kaffe ska kokas, material ska skaffas och förberedas, lokaler ska iordningställas, deltagare kanske behöver följeslagare o.s.v. Allt detta arbete är en förutsättning för att CABLE-handledarna ska kunna göra ett bra jobb med gruppen. Betydelsen av de praktiska uppgifterna får inte underskattas.

Temat *kunskapskompetens*: För att starta upp nya verksamhetsformer, såsom CABLE-grupper, behövs kunskap om i detta fall CABLE-arbetets grundtanke och syfte. Det framkom mycket tydligt att det är av yttersta vikt att de som ska arbeta med CABLE faktiskt förstår vad det går ut på. Kunskap behövs både om metoder och om modeller. Inom CABLE-arbete sker lärande medan man deltar, också för handledarna, och därför poängteras att man deltar som gruppmedlem i en CABLE-grupp innan det är möjligt att gå vidare till att bli CABLE-handledare. Ur bearbetningen av materialet framkom en osäkerhet gällande kunskapskompetens rörande familjerelaterade aspekter och hur dessa kan kopplas till CABLE.

Temat *familj*: Eftersom det ännu inte dragits några CABLE-grupper fokuserade på familjer, har detta tema sikte på framtiden. Klart är att det finns stor utvecklingspotential bl.a. genom att på sikt utveckla samarbete med församlingarnas familjearbetare. CABLE är en viktig form av gemenskap, varför denna form av gemenskap förstås också skulle vara bra för familjer. Vissa anpassningar skulle behövas gällande barnpassning under CABLE-träffen, lokalerna behöver vara anpassade samt CABLE-handledarnas kunnande om utvecklingspsykologiska aspekter, såsom betydelsen av anknytning, behöver säkerställas.

5 Produkt - Processbeskrivning för familjefokuserat CABLE-arbete

I intervjuerna med projektsekreteraren och stiftssekreteraren för församlingsdiakoni (Forsén, 2018; Lindholm, 2018) klargjordes att det finns behov av en processbeskrivning som tydligt och enkelt beskriver de olika faserna av CABLE-verksamheten och de praktiska arbetsuppgifter som hör till uppstart, genomförande och utvärdering av CABLE-grupper. Ur intervjuerna framkom även att processerna gärna fick illustreras visuellt. Därför utformades två olika material: En matris som utgör själva processbeskrivningen och en visuell illustration över hela CABLE-processen utgående från bilden av ett träd. Tillkomsten av processbeskrivningen fördjupas nedan i underkapitel 5.1.

Figur 2. Tankekarta över CABLE-processen.

Tankekartan i Figur 2 illustrerar hela CABLE-processen. Färgerna i tankekartan representeras av de liturgiska färgerna grönt, rött och blått. Grönt är växandets och mognadens färg och därför har den valts för att representera CABLE-processen i sin helhet. Rött är eldens och blodets färg och förknippas med kärlekens evigt brinnande låga. Denna brinnande låga behövs hos diakoniarbetarna för att de olika faserna i processen ska kunna genomföras. De olika aktiviteterna är blåa vilket är eftertankens färg. Eftertanke och reflektion behövs genomgående i alla faser och i alla aktiviteter. (Svenska kyrkan, 2018). Därför valdes just den färgen att representera aktiviteterna.

Bearbetningen av intervjumaterialet visade att speciellt tiden har en stor betydelse. CABLE som process kan delas in i tre faser: *Före*, *Under* och *Efter*. Första fasen handlar om tiden innan gruppen börjar, den andra fasen handlar om uppgifter och åtgärder som uppstår under tiden i samband med den aktiva CABLE-gruppverksamheten och den sista fasen handlar om saker grupphandledarna bör ta ställning till tiden som följer efter den aktiva gruppverksamheten.

Både projektsekreteraren och stiftssekreteraren hade erfarenheter av olika material och metoder som innehåller noggranna skildringar men som är så detaljerade att det försvårar materialets användbarhet i det dagliga arbetet. (Forsén, 2018; Lindholm, 2018). Tanken med processbeskrivningen är därför inte att vara en metodmanual, utan att åskådliggöra hela processen i alla dess faser. Förhoppningen är att processbeskrivningen genom att konkretisera de olika faserna ska underlätta implementeringen av CABLE-grupper och vara ett konkret stöd för diakoniarbetare och andra som ska arbeta med CABLE-grupper (Larsson, 2012, ss. 131-133). Processbeskrivningen presenteras en fas i taget i underkapitlen 5.2, 5.3 och 5.4 efter att tillkomsten av processbeskrivningen redogjorts för i underkapitel 5.1 som följer nedan. Den färdiga processbeskrivningen finns i sin helhet som bilaga i detta arbete (Bilaga 10).

5.1 Processbeskrivningens tillkomst och utformning

Arbetet med processbeskrivningens tillkomst och utformning har pågått under hela examensprocessen. Mycket tankeverksamhet har ägnats åt att ta ställning till hur arbetets teoretiska perspektiv skulle synliggöras rent konkret i processbeskrivningen. Också beslut om processbeskrivningens utformning har varit utmanande och krävt en del skissande och reflekterande.

Arbetets teoretiska referensram har två syften som kommer fram på olika nivåer, en övergripande nivå som motiverar nyttan av att med en processbeskrivning implementera CABLE som metod i arbetet med familjer, och en konkretare nivå där aspekter av teorierna synliggörs direkt i processbeskrivningen. I den övergripande nivån motiveras familjefokuserat CABLE-arbete bland familjer med barn i åldern 0-3 år genom att deltagande i en CABLE-grupp möjliggör reflektion och positiv interaktion vilka är gynnsamma faktorer för trygg anknytning. Familjefokuserat familjearbete motiveras också genom Bronfenbrenners bioekologiska systemteori eftersom positiva förändringar i de proximala processerna leder till utveckling hos CABLE-deltagaren, här barnets förälder, och att förälderns utveckling i sin tur leder till utveckling också hos barnet. Dessa positiva utvecklingsprocesser kan sedan generera utveckling i övriga system i enlighet med Bronfenbrenners systemteori.

Som stöd för att uppmärksamma de mest centrala aspekterna av den teoretiska referensramen i både den övergripande och i den konkretare nivån har de båda frågeställningarna relaterade till det teoretiska perspektivet fungerat. Frågeställningarna besvarades i teorikapitlet, men

de följer med också i den konkreta processbeskrivningen. Tabell 1 i underkapitel 3.2.3 sammanfattar vilka aspekter av CABLE-metoden som kan vara gynnsamma för barnens anknytningsprocess. Det samma gäller Figur 1 i underkapitel 3.3.2 som illustrerar hur CABLE-metoden kan bidra till positiva förändringar i familjens miljö. Figur 1 förklaras i nämnda kapitel med tydliggörande exempel.

I processbeskrivningen synliggörs både anknytningsteorin och Bronfenbrenners bioekologiska systemteori i samtliga faser. I planeringsfasen finns exempelvis *kunskapskompetens* med som en faktor. Tanken är att diakoniarbetare som ska arbeta med familjefokuserade CABLE-grupper förstärks i sin yrkeskompetens när de läser om anknytning och Bronfenbrenners teori och kopplar det till innehållet i kyrkans egen publikation *Familjearbete-min sak?* och till CABLE-handboken vars svenska version ännu är opublicerad men tillgänglig för diakoniarbetare. Den teoretiska kunskapen kan fungera som en bekräftelse på att det som diakoniarbetarna redan gör i sin yrkespraxis stöds också av dessa teorier. I planeringsfasen finns vidare med aspekter såsom hänsyn till barn och barnpassning. Dessa konkreta insatser blir yttre förutsättningar för att det överhuvudtaget ska vara möjligt för föräldern att delta i CABLE-gruppen och på så vis kunna åstadkomma positiva förändringar i de proximala processerna och reflektera över den egna identiteten och på så sätt gynna den trygga anknytningen till det egna barnet.

I genomförandefasen synliggörs anknytningsteorin bl.a. i övningen Sagomassage (Bilaga 4) och i vikten av att skapa positiv interaktion, något som gäller vid samtliga CABLE-träffar. Sagomassagen stöder barnets och förälderns interaktion genom att beröringen bidrar till trygghet och stärker på så sätt anknytningsrelationen. Den positiva interaktionen, som ska genomsyra varje CABLE-träff, bidrar till att skapa ett tillåtande och tryggt klimat där var och en blir sedd, hörd och på så sätt delaktig. Detta bidrar både till att gynna anknytningen och till att skapa förutsättningar för positiva förändringar i miljön. Bemötandet är ytterst viktigt om det ska skapas ett jämlikt klimat som inbjuder till dialog och reflektion. Därför är bemötandet en faktor i genomförandefasen som konkretiserar både anknytning och Bronfenbrenners systemteori. Det är inte möjligt att bidra till positiva förändringar i en persons liv om man inte lyckas skapa och upprätthålla en konstruktiv relation.

Anknytningen konkretiseras i uppföljningsfasen bl.a. i vår idé Trädet (Bilaga 11) som är tänkt som en avslutande utvärdering att hållas direkt efter varje gruppträff. Deltagarna ska sätta en bild eller ett ord i en korg och tanken är att bilden eller ordet beskriver den känsla som deltagaren fick av gruppträffen. På så sätt får deltagarna öva sig i att medvetandegöra

och acceptera egna känslor, något som gynnar utveckling av trygg anknytning (Orrenius & Krantz, 2002, ss. 37-41; Wennerberg, 2010, s. 12). Uppföljningsfasen fokuserar mycket på återträffen kallad REUNION. En lyckad planering av återträffen dit alla ska känna sig välkomna är viktig för att skapa möjligheter för deltagarnas fortsatta deltagande i församlingsverksamheter eller i projekt tillsammans med de andra gruppdeltagarna. Detta får direkta följder för hur deltagaren genom handling blir delaktig i sin närmiljö och på så sätt åstadkommer positiva förändringar för sig själv, för sin familj och för samhället i stort.

De teoretiska aspekter som ansågs viktiga att få med i processbeskrivningens innehåll behövde formuleras som aktiviteter i enlighet med aktivitetsplanering i processer såsom beskrivet i underkapitel 2.4. Det samma gällde givetvis den information som fick från intervjuerna och bearbetningen av dem. Informationen från bearbetningen och tolkningen av intervjuerna bidrog till de allra flesta aktiviteter som processbeskrivningen innehåller.

Vi ansåg att det inte var tillräckligt att utforma en processbeskrivning som en lista på aktiviteter som ska utföras, utan det bör också framkomma vem som ska göra aktiviteten och när aktiviteten ska utföras. Grundläggande för en processbeskrivning är att den ska förklara vem som ska göra vad och när det ska göras (Ortman, 1999, ss. 9, 150, 152). Olika kategorier som skulle kunna omfatta vem, vad och när diskuterades. Det ansågs också viktigt att kategorierna skulle kunna vara återkommande genom processbeskrivningens samtliga faser.

Valet föll till slut på den tillsynes enklaste lösningen, d.v.s. att utgå från frågeorden *Vem*, *Vad* och *När*. Det var egentligen den enda möjligheten för att hitta en lösning som skulle fungera genom alla processbeskrivningens faser. Eftersom det i intervjuerna betonades vikten av att de som ska förverkliga CABLE-grupper förstår syftet med CABLE och med aktiviteterna relaterade till CABLE, beslöts att också ta med *Varför* som ett återkommande frågeord i alla faser. Genom att ta ställning till varför klargörs syftet med alla aktiviteter som finns med i processbeskrivningen.

I beskrivningen för examensarbetets projekt (Bilaga 2) står att ett av syftena är att utveckla en processbeskrivning för uppstart, planering, genomförande, utvärdering och uppföljning av CABLE-grupper. Eftersom detta syfte är vad som förverkligas i det här specifika examensarbetet, var utgångstanken att processbeskrivningen skulle omfatta de fem faser som nämns i projektbeskrivningen för examensarbetet. Denna tanke hängde med ganska länge och var utgångspunkten fram till att intervjuerna hölls. I samband med bearbetningen av materialet från intervjuerna klargjordes att centrala faser som bör framkomma i processbeskrivningen är före, efter och under CABLE-arbetet. Eftersom planering och

uppstart kan kopplas ihop med före, genomförande med under och utvärdering och uppföljning med efter, bestämdes att reducera de inledande faserna från fem till tre. Vid namngivning av faserna ansågs viktigt att det framkommer vad faserna innebär. Därför beslöts att kalla dem *planeringsfas*, *genomförandefas* och *uppföljningsfas*.

Utformningen av processbeskrivningen var följande utmaning att ta ställning till. Vanligt är att processer tydliggörs i form av flödesscheman (Eklund, 2002, ss. 73-84). Vi skissade på olika flödesscheman men det var svårt att hitta en form som blev tillräckligt tydlig. Det var många aktiviteter som skulle relateras till vem, när och varför. Från intervjuerna framkom dessutom att processbeskrivningen gärna fick vara detaljerad eftersom det finns mycket att ta ställning till i CABLE-verksamhet. Alla flödesscheman vi ritade upp blev otydliga och det var svårt att få in all information som behövdes på ett sätt som möjliggjorde att hänga med i flödet. Till slut började vi tänka i termer av matris. En matris är formad som en tabell och det blev då enkelt att utgå från frågeorden *Vem*, *Vad*, *Varför* och *När*. Det räckte dock inte med frågeorden, utan det behövdes kategorier som frågeorden i respektive fas kunde relateras till. Att kategorierna skulle vara samma genom samtliga faser ansågs inte eftersträvansvärt då det måste komma fram att CABLE-processens olika faser har varierande innehåll och fokus.

Kategorierna till planeringsfasen togs i hög utsträckning från bearbetningen av intervjumaterialet. I bearbetningen framkom många aspekter relaterade till planering varför det föll sig naturligt. I genomförandefasen blev utgångspunkten för kategorierna vad som bör göras och tänkas på i relation till varje träff. Också detta ansågs naturligt eftersom genomförandefasen kretsar kring det arbete som utförs i CABLE-gruppen. Innehållet i matrisen gällande genomförandefasen togs både från de teoretiska perspektiven och från bearbetningen av intervjumaterialet.

Uppföljningsfasens kategorier byggdes upp kring återträffen REUNION. Ur intervjuerna framkom att det inte alltid hållits återträffar, men att det vore bra att hålla dem oberoende av om det skapats ett gemensamt projekt under CABLE-processen eller inte. Vi anser det viktigt i uppföljande syfte att träffa gruppen minst en gång efter avslutad CABLE-grupp just för att kunna stämma av var deltagarna befinner sig just då, och hur många som kan tänka sig att på något sätt fortsätta sitt engagemang i församlingen eller inom andra verksamheter i närmiljön. Det kändes därför konstruktivt att bygga upp uppföljningsfasen kring kategorier relaterade till återträffen REUNION för att garantera att den blir av. Innehållet i matrisen

gällande uppföljningsfasen togs både från bearbetningen av intervjumaterialet, speciellt beträffande frågeordet *Vad* och från det teoretiska perspektivet gällande frågeordet *Varför*.

Till processbeskrivningen hör också en checklista (Bilaga 12) där de olika faserna med respektive kategorier framkommer. Checklistan är tänkt att användas som en form av egenkontroll. CABLE-handledare eller annan ansvarig person kan titta på checklistan för att få en snabb överblick över allt vad som ingår i processen, och sedan koppla checklistan till de olika faserna och när ett moment i en fas är utfört, helt enkelt bocka av det.

Checklistan tillsammans med de tre faserna i matrisform utgör processbeskrivningens stomme och det var först tänkt att dessa sammanlagt fyra sidor skulle kopieras på en dubbelsidig A4 att vika. På så sätt var processbeskrivningen begränsad i sin utformning och lätt att ha med sig. Det beslöts dock att i stället presentera vår produkt gällande familjefokuserat CABLE-arbete som ett häfte där illustrationen i form av Trädet utgör pärmen, matriserna det centrala innehållet följt av de idéer vi utvecklat d.v.s. Sagomassagen och beskrivningen av uppföljningsövningen Trädet och till sist checklistan som en avslutande sida. På så sätt är vår produkt komplett också i familjefokuserat avseende. I presentationen av de olika faserna vilken följer i underkapitlen 5.2-5.4, visas matriserna i tabellform. Syftet med detta är i huvudsak illustrativt. Det rekommenderas att ta del av matriserna såsom de framkommer i Bilaga 10 för detaljerad information.

5.2 Planeringsfasen

Under bearbetningen av intervjumaterialet framkom att mycket av planeringsarbetet gällande CABLE-arbetet så här långt utförts inom projektets ramar. Det kan t.o.m. vara svårt för deltagande församlingar att till fullo inse allt arbete som lagts ned på planering. Därför ansågs viktigt att i processbeskrivningens planeringsfas få med både styr- och arbetsprocesser (Ortman, 1999, ss. 52-53).

Även om det kan tänkas att arbetsprocesserna är de mest centrala, eftersom planering av en CABLE-grupp onekligen består av en mängd aktiviteter att planera, är det mycket viktigt att vara medveten om de strukturer och system som CABLE ska implementeras i. Bristfälliga hänsyn till befintliga strukturer inom organisationen kan leda till att implementeringen försvåras (Roman, Osinski, & Erdmann, 2016, s. 151).

Utgångspunkten i utvecklandet av samtliga faser i processbeskrivningen, och således även planeringsfasen, var frågeorden *Vem*, *Vad*, *Varför* samt *När* enligt motivering ovan. Därefter

gjordes en noggrann övervägning på basen av både bearbetning av intervjumaterial och teoriavsnitt, inklusive kunskap om processer, och beslut togs om vilka kategorier som var centrala att ha med i planeringsfasen. I detta arbete var kodningen och kategoriseringen av koderna i teman till stor nytta.

Samtliga teman från bearbetningen av intervjumaterialet resulterade inte i egna kategorier i planeringsfasen utan många aspekter synliggörs inne i matrisen. De kategorier som inkluderats i planeringsfasen är *verksamhetsplanering*, *samarbetspartners*, *kunskapskompetens*, *praktisk organisering*, *information* och *grovplanering av genomförandefasen*. Kategorierna presenteras i en tänkt kronologisk ordning. Ingenting hindrar förstås att man arbetar parallellt med flera kategorier.

Tabell 2. Planeringsfasen

Processbeskrivning för familjefokuserad CABLE-arbete

Planeringsfasen

	VEM	VAD	VARFÖR	NÄR
VERKSAMHETSPLANERING	Anställd som märkt CABLE-behovet	Motivera behovet för sina medarbetare Resursanalys	Möjliggöra medel (arbetstid & pengar)	Innan deadline för budgetplanering
SAMARBETSPARTNER	Ansvarig CABLE-handledare	Kartlägga både interna & externa samarbetspartner	Fördelat ansvar & kostnad När flera målgrupper Frivilliga resurser (matlagning, barnpassning)	3 månader före första gruppträff
KUNSKAPSKOMPETENS	Alla deltagande CABLE-handledare (erfarenhetshandledare)	Läsa om anknytning & Bronfenbrenners systemteori (t ex. EA CABLE för familjer) Läsa Familjearbete - Min sak Läsa CABLE handbok	Förstå bakgrunden till teorin Kännedom om allmänna CABLE-övningar och familjefokuserad övning	1 månad före första gruppträff
PRAKTISK ORGANISERING	Ansvarig CABLE-handledare	Bestämma tidpunkt för start och fastställa tidtabell Bestämma plats Kartlägga marknadsföring (FB, nätsidor, personlig kontakt)	Marknadsföring viktigt Anpassning till övrig verksamhet Viktigt med stora, flexibla lokaler med kök Hänsyn till målgrupp: Barn	1 månad före första gruppträff
INFORMATION	Ansvarig CABLE-handledare	Reklambroschyrer i pappersform och eForm, allmän info för sociala medier Intern info om processen	Rekrytera deltagarna Involvera andra anställda, förtroendevalda: Transparens, budskapet sprids	2 veckor före första gruppträff
GROVPLANERING AV GENOMFÖRANDE FASEN	CABLE-handledare + frivilliga Ansvarig CABLE-handledare sammankallar	Inköp, matplanering, dieter Planering av aktiviteter Material skaffning Ansvarsfördelning Hänsyn till barn: leksaker, potta, blöjor	"Bra planering är halva arbetet" Arbetstiden!	1 vecka före första träff

Verksamhetsplanering är en kategori som direkt tar hänsyn till styrprocesser. Under projekttiden är det projektet och framförallt projektsekreteraren och styrgruppen som ansvarat för detta. Hur det blir efter övergången från projekt till ordinarie verksamhet verkar lite oklart och beroende av hur stor den aktuella församlingen är. Emellertid är det av yttersta vikt att motivera behovet av CABLE både för anställda och för förtroendevalda samt att se

över tillgången på resurser gällande arbetstid och pengar. Om resurserna inte finns eller om församlingen inte är beredd att ge avkall på annat för att starta en CABLE-grupp, faller initiativet innan det ens startat. (Roman, Osinski, & Erdmann, 2016, s. 151). Därför bör verksamhetsplaneringen göras i god tid innan gruppstart.

Samarbetspartners: I intervjuerna uttrycktes mycket tydligt att samarbete är en nyckel till framgång i CABLE-arbetet. Det gäller på flera fronter dels inom församlingen genom samarbete med andra församlingsanställda och frivilliga dels med andra aktörer. Samarbete inom församlingen underlättar spridningen av kunskap om CABLE och bidrar till att ansvaret fördelas på flera vilket underlättar arbetet. Samarbetet med frivilliga är i dagens läge nästan en förutsättning för att förverkliga en CABLE-grupp eftersom det finns så många praktiska sysslor att utföra för att CABLE-arbetet ska kunna förverkligas. Att samarbeta med andra aktörer, exempelvis kommuner och tredje sektorn, möjliggör rekrytering till flera målgrupper och fördelar ansvar och kostnader och gör CABLE-arbetet mera överkomligt än om en ensam aktör ska göra allt.

Kunskapskompetens: Att börja använda en ny metod är inte så enkelt, och speciellt inte gällande CABLE eftersom det kräver ett helt nytt sätt att tänka för diakoniarbetarna gällande den egna yrkespraxisen (Valve, 2011, s. 5). Från intervjuerna framkom att det är ytterst viktigt att CABLE-handledarna förstår syftet med CABLE. Visserligen är ett av kriterierna för att bli CABLE-handledare att man själv först deltagit i en CABLE-grupp (Forsén, 2018, Lindholm, 2018), men det är viktigt att ytterligare förkovra sig i CABLE-metodiken och filosofin bakom CABLE. Eftersom denna processbeskrivning fokuserar på CABLE för familjer är det dessutom nödvändigt att bekanta sig med anknytningsteorin och hur den kan tolkas i anslutning till CABLE samt Bronfenbrenners systemteori för att förstå vilken möjlighet till positiv påverkan en CABLE-grupp kan ha på familjernas välmående genom att skapa nya miljöer där familjerna är delaktiga. För att det ska vara möjligt för diakoniarbetarna att reflektera över den kunskap de tagit del av, behöver detta göras i god tid innan CABLE-gruppen startar.

Praktisk organisering: Speciellt ur intervjuerna (Forsén, 2018, Lindholm, 2018) framkom hur mycket praktiskt arbete som ska utföras för att en CABLE-grupp ska fungera. Det ska bestämmas tidpunkter för uppstart och avslut och tider när CABLE-gruppen ska hållas. Lokaler ska hittas och dessa har vissa krav att uppfylla. De ska vara flexibla, tillräckligt stora, det ska finnas kök och med tanke på detta arbetes fokus på familjerelaterad CABLE, vara anpassade för barn i åldern 0-3 år. Det behöver också kartläggas hur CABLE-

verksamheten ska marknadsföras så att rekryteringen blir lyckad och man når dem man har avsikt att nå. Detta behöver göras med framförhållning så att inga praktiska hinder står i vägen för förverkligandet.

Information: Att informera om CABLE både bland församlingsaktiva och bland potentiella deltagare betonades starkt i intervjuerna. Genom att informera sprids budskapet om CABLE samtidigt som verksamheten blir transparent och känslan av delaktighet ökar i församlingens egna led. Dessutom underlättas rekryteringen av genomtänkt och planerad informationsspridning. Informationskanaler som kan användas är reklambroschyrer i pappersform och elektronisk form (Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, Bilaga 9-10), sociala medier, församlingens hemsida på nätet, intern information samt om möjligt uppmärksammande i lokala medier eller Kyrkpressen. Information om CABLE-processen bör delges kontinuerligt internt i församlingen och utåt i rekryteringssyfte inte alltför lång tid från gruppstart eftersom risken finns att det då faller i glömska.

Grovplanering av genomförandefasen: Eftersom genomförandefasen så tydligt är en process i processen, är det viktigt att denna grovplaneras innan gruppen startas. Här handlar det tydligt om arbetsprocesser i form av aktiviteter som ska planeras, men också vissa styrprocesser eftersom ansvarsfördelningen behöver uttalas (Ortman, 1999, ss. 52-53). Aktiviteter som ska planeras gäller både innehållet i gruppträffarna och det som sker runt omkring såsom inköp, matlagning, materialanskaffning samt vad man behöver tänka på eftersom små barn kommer att vara med under träffarna. Grovplaneringen är dock inte tillräcklig för att kunna genomföra en CABLE-grupp. Detta eftersom en process aldrig är så enkel att aktiviteterna bara hakar i varandra utan utfallet av en aktivitet får konsekvenser för nästa (Ortman, 1999, s. 52; Larsson, 2012, s. 30). Ju tidigare grovplaneringen kan starta desto bättre, men senast en vecka innan gruppstart bör den vara färdig.

5.3 Genomförandefasen

Efter planeringsfasen börjar det intensiva arbetet med CABLE-gruppen. I processbeskrivningen kallas denna fas för *genomförandefasen*. Bemötande, information, samarbete och utvärdering ansågs viktiga teman för genomförandefasen. Utöver dessa valdes också temat familj för att processbeskrivningen ska kunna utnyttjas speciellt i familjefokuserat CABLE-arbete.

Frågeorden *Vem, Vad, Varför*, samt *När* utgör grunden för genomförandefasen och centrala kategorier som baserar sig både på teorin och på bearbetningen av intervjumaterialet blev *inför varje gång, under varje gång, efter varje gång och hänsyn till barnen*. Kategorierna presenteras i kronologisk ordning förutom kategorin *hänsyn till barnen* som går in i alla de övriga kategorierna.

Skribenterna valde att ha kategorin *hänsyn till barnen* som en egen kategori för att synliggöra betydelsen av stödandet av den trygga anknytningsrelationen och de olika förändringar i processerna inom familjen som påverkar familjens välmående positivt.

Tabell 3. Genomförandefasen

GENOMFÖRANDEFASEN				
	VEM	VAD	VARFÖR	NÄR
INFÖR VARJE GÅNG	CABLE-handledare	Gå igenom dagens program Ansvarsfördelning i övningarna Förberedelser av material "Handledarnas ritual" Fundera på plan B för övningar	Alla vet vad som ska göras. Tydlighet och lättare att genomföra Samlar sig inför stunden	1 h före
UNDER VARJE GÅNG	CABLE-handledare	Välkomnande och accepterande bemötande Ansvar för positiv interaktion i gruppen Tidsåtgång under övningar	För att gruppledarna blir sedda, hörda och delaktiga	Under träffen med CABLE-grupp deltagarna
EFTER VARJE GÅNG	CABLE-handledare (vid behov frivilliga)	Utvärderar träffen Ansvarsfördelning för följande gång Uppmärksammande av frånvarande gruppledare (Vem, vad, hur, när)	Återkoppla och förbättra använda övningar Reflektera "debriefing" Alla vet hur följande träff ser ut För att alla också de frånvarande känner sig delaktiga: Någon bryr sig! Man blir sedd.	Reservera tid 1 h efter träffen
HÄNSYN TILL BARNEN	Alla CABLE-handledare, erfarenhetsledare, frivilliga	Accepterande förhållningssätt Beredskap att planeringen inte håller (plan B!) Avslutande Sagomassage	Stödjer den positiva och trygga anknytningen Känslan av acceptansen ökar delaktigheten Avslutande övningen stödjer anknytningen	Under hela träffen

Inför varje gång är en kategori som berör alla CABLE-handledare och frivilliga. I intervjuerna (Forsén, 2018; Lindholm, 2018) kom det fram att handledarna träffas i god tid före gruppen påbörjas. Det är viktigt att gå igenom dagens program och ansvarsfördelningen inför övningarna så att alla har en gemensam uppfattning om vem som gör vad. Även om CABLE ger utrymme för spontana idéer och gruppdeltagarnas deltagande i planeringen (Valve, 2015, ss. 282-286), ger uppgifter som bestämts på förhand struktur till gruppträffen och underlättar genomförandet. Eftersom grupplokalen oftast inte enbart är avsedd för CABLE-verksamhet görs förberedelserna av material samt inredningen av lokalen först innan gruppträffen börjar.

Varje gruppträff börjar med en gemensam måltid. Matlagning och dukning är ytterst tidskrävande och ur intervjuerna framkom att frivilliga församlingsaktiva behövs för denna uppgift. (Forsén, 2018; Lindholm, 2018). CABLE-metodens grundtanke är att både handledare och deltagare är lika värda. Det handlar om en lärandeprocess som man deltar tillsammans i. (Addy, 2013, ss. 60-70). CABLE-arbetet är en form av community work. Community work ger utrymme att arbeta på individ-, gemenskaps- och samhällelig nivå: Arbetet förstärker individens egen förändring, förändring i det sociala sammanhanget och förstärker både gemenskapligt och samhälleligt förändringsarbete. (Ranta-Tyrkkö & Arttu, 2016). CABLE-arbete är ett utmärkt exempel på community work för handledarens roll är att fungera som inspiratör och mentor istället för expert och lärare (Valve, 2015, ss. 282,296). För att kunna koncentrera sig fullständigt för den kommande gruppträffen anses det viktigt att handledarna samlar sina tankar. Handledarnas gemensamma stund kan vara en bön, en tyst minut eller någon annan form av verksamhet som förstärker bemötandets känsla.

Under varje gång: Flera gånger under bearbetningen av intervjumaterialet kom det fram att ett välkomnande och accepterande bemötande har stor betydelse. En trygg anknytningsrelation byggs upp genom en inkännande och aktivt deltagande interaktion (Wennerberg, 2010, s. 20). Det är viktigt att alla gruppmedlemmarna blir sedda, hörda och accepterade sådana de är utan att kategoriseras på förhand (Värri, 2004, s. 66). Det förstärker gruppmedlemmarnas självkänsla (Raatikainen, 1990, ss. 34-35). Syftet med CABLE-arbete är att öka deltagarnas delaktighet och förmåga att själva påverka (Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, s. 18).

Resultatet i Neitolas forskning (2011) påpekar att föräldrarna behöver egna sociala kontakter med andra vuxna för att kunna stöda sina barn bättre. Deltagande i CABLE-verksamhet kan vara den enda sociala kontakten med andra vuxna. Välkomnande och accepterande bemötande kan ses som en positiv förändring i omgivningen som påverkar hela familjen (Hurme, 2014, s. 66). Under varje aktivitet är det viktigt att ta hänsyn också till tidsåtgången. Metoden innehåller övningar som görs i smågrupper. Till respekterande bemötande hör att grupphandledarna följer den gemensamma tidsplaneringen. Interaktionen spelar en stor roll i CABLE-verksamhet. Speciellt viktigt är att alla deltagare har samma möjligheter att uttrycka sin åsikt (Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, s. 20). Därför betonas handledarnas ansvar för positiv interaktion i gruppen i processbeskrivningen.

Efter varje gång: Utvärdering hjälper till att förbättra övningarna som använts. I bearbetningen av intervjumaterialet kom det fram att gruppdeltagarna kan uppleva det svårt

att utvärdera varje enskild träff eftersom genomförandefasen av CABLE-gruppen är en intensiv period. Förändringar som processen medför blir synliga senare. (Forsén, 2018; Lindholm, 2018). Processbeskrivningens uppföljningsfas som presenteras senare i underkapitel 5.4., innehåller en metod för utvärdering som görs efter varje avslutad CABLE-träff.

Handledarna behöver reservera tid för genomgång av egna känslor och upplevelser som kommit upp till ytan under gruppträffen. CABLE-processen är en gemensam lärandeprocess där både handledare och gruppdeltagare är likvärdiga (Addy, 2013, ss. 60-61,63,79-81). Efter varje gång kommer handledarna överens om ansvarsfördelningen inför följande gruppträff. Det underlättar arbetstidsplanering när alla delaktiga vet vilka uppgifter de ansvarar för. Ibland förekommer det att någon gruppledare är frånvarande. Handledarna bör uppmärksamma detta och komma överens om vem som kontaktar, hur det görs och när. De frånvarande är viktiga medlemmar i gruppen och uppmärksammandet möjliggör deras delaktighet. De blir sedda även i sin frånvaro.

Den personliga kontakten kan också förstås som en förändring i de proximala processerna i familjens omgivning (Hurme, 2014, ss. 65-67). Gruppdeltagaren var kanske frånvarande på grund av barnets sjukdom. Ett sådant fall kan tolkas som en negativ händelse i de proximala processerna. Föräldern kan känna sig trött och vara i behov av egna sociala kontakter. CABLE-handledarens kontakt kan därmed bli en positiv förändring i familjens proximala processer. Förälderns självkänsla stärks när hen blir uppmärksammas och den positiva känslan speglas direkt i relationen till barnet och förstärker den trygga anknytningsrelationen. Enligt Wennerberg (2010, s. 25) utvecklas ett sammanhållet själv i relation till en förstående annan.

Hänsyn till barnen: Som kyrkans broschyr *Familjearbete-min sak?* (2010) lyfter upp, får barn vara behövande. Kategorin *hänsyn till barnen* genomsyrar varje CABLE-träff i familjefokuserat CABLE-arbete. Alla CABLE-handledare, erfarenhetshandledare, frivilliga och gruppdeltagare strävar efter ett accepterande förhållningssätt gentemot barnen. Det innebär att det bör finnas en alternativ plan för varje planerad övning och beredskap att ta planen i bruk. Den här processbeskrivningen utgår från tanken att föräldrar och barn deltar tillsammans i CABLE-gruppen och att det finns en eller flera lekledare på plats som ordnar verksamhet för barnen under föräldrarnas aktiviteter. Barncentrerat tankesätt betyder att lekledarna accepterar att barnen inte alltid vill skiljas från föräldern, de kan vara tårfulla och blyga. Kännedom om anknytningsutvecklingen underlättar förståelsen. Enligt

avgränsningen i detta arbete förstås med familj en gemenskap med en eller flera vårdnadshavare med minst ett barn under 3 år. Det betyder att flera av barnen i gruppen kan vara spädbarn eller livliga småtingar. Ett barn som har en trygg anknytning till den primära skötaren har det lättare att tillgodose både sina behov av närhet och av autonomi (Wennerberg, 2010, s. 20).

I processbeskrivningens planeringsfas ansågs det viktigt att i kategorin *grovplanering för genomförandefasen* få med de praktiska åtgärder som berör barn under varje CABLE-träff. Handledarnas och erfarenhetshandledarnas accepterade förhållningssätt och positiva inställning till barnen kan inte betonas för mycket. Som tidigare nämntes kan barn och deras behov ställa till förändringar i de planerade aktiviteterna. Något barn kan behöva ammas eller lugnas ned, någon annan behöver tanka trygghet från föräldern för att våga fortsätta utforskningen av omvärlden. Känslan av acceptans ökar viljan att delta och samtidigt gynnar det den positiva och trygga anknytningen.

CABLE-metodens aktiviteter innehåller inte i nuläget någon speciell övning som direkt kan kopplas till trygg anknytning. Processbeskrivningen har därför kompletterats med en avslutningsövning som främjar trygg anknytning och positiv växelverkan mellan barn och förälder. Den avslutande övningen är Sagomassage. (Bilaga 4). Syftet med denna övning är att den positiva beröringen signalerar till barnet att hen är omtyckt och sett. Den närvarande beröringen förbättrar interaktionen mellan barnet och den vuxna. Sagomassage utvecklar barnets självkänedom och sociala färdigheter samt lindrar stressymptom. Beröringen vårdar och stöder barnets fysiska, psykiska och sociala välmående. (Tuovinen, 2014, ss. 12-13; Tarina ja kosketus Oy, 2018).

5.4 Uppföljningsfasen

Som sista fas i processbeskrivningen kommer det som kallas *uppföljningsfasen*. Även om uppföljningsfasen kronologiskt representerar det som sker efter avslutad CABLE-grupp, begränsas inte uppföljning till CABLE-gruppens avslutning, utan uppföljning sker hela tiden. Detta eftersom en process är mer än en serie aktiviteter som hakar i varandra då resultatet av en aktivitet påverkar hur nästa blir (Ortman, 1999, s. 52; Larsson, 2012, s. 30).

Således finns i uppföljningsfasen en kategori som heter *efter varje gång*. Övriga kategorier relateras till återträffen kallad REUNION och har fått namnen *efter sista gången före REUNION*, *inför REUNION* samt två olika kategorier *efter REUNION*.

Tabell 4. Uppföljningsfasen

UPPFÖLJNINGSFASEN				
	VEM	VAD	VARFÖR	NÄR
EFTER VARJE GÅNG	Gruppdeltagarna	Lägger en bild/ett kort i en korg i trädets Synliggör känslan som deltagarna hade av gruppträffen	Acceptera egna känslor Medvetandet att egna känslor gynnar anknytningen	Direkt efter avslutande övningen Sagomassage
EFTER SISTA GÅNG FÖRE REUNION	CABLE-handledare	Skriftlig utvärdering över processen så här långt	Förbättra processen	1 vecka efter sista träffen
INFÖR REUNION	CABLE-handledare (frivilliga)	Komma överens hur REUNION sammankallas Informera kollegor, förtroendevalda, samarbetspartner om processen så här långt Planera det praktiska (Checklista/processbeskrivningar för planeringsfasen och genomförandefasen)	Ökar delaktigheten Få REUNION fungera praktiskt Alla blir välkomnade	3 veckor före REUNION
EFTER REUNION	CABLE-handledare	Utvärdera hela processen skriftligt	Motivera CABLE-verksamhet Förbättra CABLE-processen Synliggöra resultat	2 veckor efter REUNION
EFTER REUNION	CABLE-handledare, gruppdeltagare, frivilliga	Deltagarna bestämmer om eventuella fortsatta träffar: När och hur Kartläggning om deltagarna har intresse för CABLE-erfarenhetshandledare utbildning eller frivilliguppgifter	Gruppmedlemmarna har möjlighet att bli aktiva aktörer i sin närmiljö: Delaktigheten ökar. "kamratstöd" Behov för frivilliga och erfarenhetshandledare	Under och direkt efter REUNION

Eftersom det kan variera från grupp till grupp hur många träffar det blir, har det ansetts bäst att utgå från REUNION i stället för att anta att någon viss träff i termer av nummer skulle vara den sista eller nästsista. I intervjuerna framgick att det inte alltid hållits en REUNION då denna hittills varit knuten till ett gemensamt projekt. Dock måste det anses viktigt att hålla en återträff oberoende om CABLE-processen resulterar i ett gemensamt projekt eller inte eftersom genomförandefasen är så intensiv att det kan behövas en paus för att både deltagare och handledare ska hinna reflektera över processens påverkan på det egna livet. Av den anledningen byggs denna del av processbeskrivningen i hög grad upp kring just återträffen REUNION. Förutom redan nämnda kategorier, utgår matrisen även i uppföljningsfasen från frågeorden *Vem*, *Vad*, *Varför* och *När*.

Efter varje gång: Denna kategori skiljer sig från de flesta övriga i processbeskrivningen eftersom den fokuserar på deltagarnas uppföljning. Tanken är att deltagarna efter varje gång lägger ett bildkort eller ett kort med ett ord i en korg som finns i anslutning till det träd som återkommande finns med i processen. (Bilaga 11). Bilden eller ordet fungerar som ett uttryck för den känsla som deltagaren har direkt efter den avslutande övningen Sagomassage (Bilaga 4). Att ge uttryck för och acceptera egna känslor är något som gynnar anknytningen (Wennerberg, 2010, s. 12). Dessutom möjliggör detta för handledarna att snabbt få en uppfattning om vilket avtryck träffen lämnat hos deltagarna som är anonyma i denna utvärdering. På så sätt kan antas att deltagarna vågar vara ärliga inför sig själva och inför handledarna.

Efter sista gång före REUNION: Eftersom genomförandefasen är så intensiv och träffarna innan REUNION kommer tätt på varandra, skulle det vara viktigt att CABLE-handledarna så snabbt som möjligt gör en skriftlig utvärdering över processen så här långt. I detta skede kan fokus för utvärderingen med fördel vara på genomförandefasen men förstås kan även aspekter från planeringsfasen tas med. Utvärderingen är viktig för att CABLE-processen ska kunna förbättras. (Eklund, 2002, ss. 97-98).

Inför REUNION: Innan REUNION behöver handledarna och eventuellt frivilliga träffas för att planera det praktiska som behöver göras för att REUNION ska bli lyckad samt också komma överens om hur REUNION ska sammankallas och av vem. Det är viktigt att REUNION sammankallas på ett sätt så att alla känner sig välkomnade. Att bemötande är viktigt under hela processen framkom tydligt i bearbetningen av intervjumaterialet. Information behöver också sammanställas om processen så här långt så att församlingsanställda, förtroendevalda och eventuella externa samarbetspartners blir delaktiga i processen och också får en viss inblick i vad den resulterat i så här långt.

Efter REUNION (handledare): Efter att REUNION ägt rum behöver hela CABLE-processens samtliga faser utvärderas. Denna utvärdering ska göras skriftligt och gärna på ett diskuterande sätt där både sådant som fungerat bra och sådant som behöver utvecklas eller göras annorlunda framkommer. Det är viktigt med en ordentlig utvärdering där också resultat påvisas för att kunna motivera CABLE-verksamheten i framtiden. Förstås ska utvärderingen också tjäna sitt syfte som ett led i att förbättra CABLE-processen. (Eklund, 2002, s. 101). En skriftlig utvärdering från deltagarnas sida valdes bort i denna processbeskrivning eftersom det är tidskrävande att sammanställa och bearbeta en sådan. Möjligheter finns dock

att lägga till ett moment med skriftlig utvärdering från deltagarnas sida ifall resurser för bearbetning och uppföljning anses finnas.

Efter REUNION (handledare, frivilliga, deltagare): Denna uppföljning sker direkt i anslutning till REUNION och blickar framåt med fokus på hur deltagarna vill fortsätta den process som CABLE-gruppen gett upphov till. Deltagarna kan bestämma om de vill fortsätta träffas utanför CABLE-verksamhetens ramar och hur dessa träffar kan gå till. Handledarna kan kartlägga deltagarnas intresse för att eventuellt bli erfarenhetshandledare i CABLE tillsammans med professionella eller huruvida deltagarna är intresserade av att delta som frivilliga i olika församlingsverksamheter. Om CABLEs syfte med delaktighet (Addy, 2013, s. 79) ska förverkligas är det viktigt att försöka involvera deltagarna som aktiva aktörer i den egna närmiljön eller i församlingen.

5.5 Trädet som illustration och symbol för processbeskrivningen

Examensarbetet *Cable-samfundshandledning* utvecklade informationsmaterial för att underlätta introduceringen av CABLE-metoden. CABLE-processen illustreras i informationsmaterialet som en pilformad cirkel eftersom det handlar om fortgående förändringar som aldrig tar slut. Den gröna färgen valdes utifrån symbolik relaterad till de liturgiska färgerna: Grönt representerar hoppet, livet och vardagen (Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, ss. 8,15; Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2018). Enligt Svenska kyrkan (2018) innehåller färgen tanken om växande, mognad och det eviga livet.

Bild 2 Cirkel med pilar

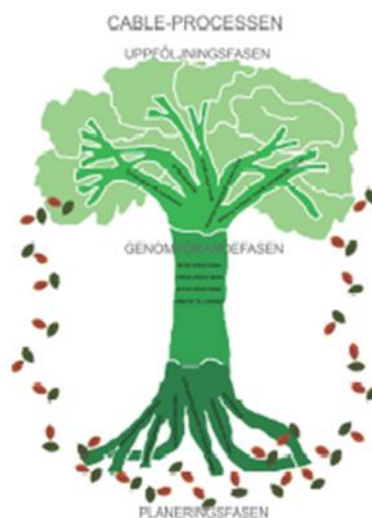
Figur 3. Samfundshandledningens illustration av CABLE-processen

(Paul, Söderholm, & Åkerlund, 2017, s. 15)

I ingressen till detta kapitel påpekades att processbeskrivningen gärna fick illustreras visuellt. Skribenterna reflekterade kring den pilformade cirkeln och funderade vad en

oändlig cirkel betyder för oss. Vi kom till den slutsatsen att ett träd symboliserar livets kretslopp. För att något nytt ska växa behövs det ett frö. CABLE som arbetsmetod kräver att ett frö sås, eftersom CABLE innebär ett annorlunda tankesätt i diakoniarbetarnas yrkespraxis (Valve, 2015).

Idén om CABLE-arbete är fröet som sås i marken och som börjar växa. I Bilaga 11 beskrivs tankarna kring trädet mer omfattande.

Figur 4. Trädet

Trädbilden är ritad av en person som inte vill att hens identitet blir känd. Bilden är först ritad för hand utgående från skribenternas tankar och reflektioner och sedan digitaliserad och bearbetad med programmet Adobe Photoshop. I det fallet att CABLE-handledare vill använda trädet som metod kan trädet ritas enligt egen uppfattning eller göras tillsammans med gruppmedlemmarna fast i form av ett kollage.

5.6 Processbeskrivningens användbarhet

Processbeskrivningen presenterades i ingressen till detta kapitel i form av en tankekarta. Syftet med tankekartan var att tydliggöra hur de olika faserna hänger ihop samt poängtera vikten av att hänsyn till barn genomsyrar hela processen. Vanligt är annars att presentera processer i form av flödesscheman (Eklund, 2002, ss. 73-84; Persson, 2005, ss. 30-33). Eftersom det i de olika faserna ingår så mycket information, skulle ett flödesschema i detta fall bli alldeles för detaljerat och svårt att greppa. Dessutom bygger flödesscheman på en

logik där de olika skedena följer på varandra, visserligen även med återkopplingar på utfallet, och processen förs framåt (Persson, 2005, ss. 30-31). Så är inte fallet i denna processbeskrivning eftersom vissa aktiviteter löper parallellt och är självständiga i förhållande till varandra.

Valet föll därför på att konkretisera processbeskrivningen i matrisform (Bilaga 10). Fördelen med matrisen är att det blir väldigt tydligt hur de olika frågeorden *Vem*, *Vad*, *Varför* och *När* kopplas till de olika kategorierna i respektive fas. Det ansågs också konstruktivt att använda samma logik i samtliga faser genom de återkommande frågeorden. Vidare innehåller matrisen mycket information, vilket gör den användbar i det praktiska arbetet. Användbarheten gynnas också av den enkla men tydliga strukturen och det faktum att matrisen är utformad i Microsoft Office Word. Detta möjliggör för varje församling att anpassa processbeskrivningen enligt egna behov. Även om just denna processbeskrivning fokuserar på CABLE-arbete för familjer kan processbeskrivningen med fördel användas till vilka CABLE-grupper som helst. Det är egentligen bara för församlingen att gå in i matrisen och ge matrisen det innehåll som behövs för just den specifika målgruppen som är aktuell just då. Matriser har dessutom visats vara ett av de effektivare sätten att presentera information i implementering av projektresultat i ordinarie verksamhet (Roman, Osinski, & Erdmann, 2016, s. 151).

Förutom att anpassa innehållet i matrisen är det också möjligt att välja vilka delar av processbeskrivningen som behövs i en specifik församling. Om man arbetar i en liten och flexibel församling med korta avstånd mellan ledning och diakoniarbetare kanske man inte alls behöver ta hänsyn till verksamhetsplanering och budgetarbete utan man bara startar CABLE-grupper enligt överenskommelser tagna på ett arbetsplatsmöte. Då kan man bara bortse från den kategorin. Ska man starta en CABLE-grupp för ungdomar behöver man givetvis inte ha med Sagomassagen, tycker man att idén med Trädet blir för arbetsdryg lämnar man bara bort det. På så sätt blir processbeskrivningen väldigt användbar eftersom man antingen kan välja hela häftet från pärmbilden med Trädet till avslutande checklista, eller så kan man ta matriserna och checklistan och kopiera upp det på en A4 som man kan vika ihop och sätta i fickan.

Processbeskrivningens användbarhet har funnits med som en röd tråd genom hela arbetsprocessen. Vår ambition har varit att utforma en produkt som faktiskt ska gå att använda som ett arbetsredskap i CABLE-arbetet. Utgångspunkten gällande användbarheten har hela tiden varit vår tredje frågeställning om hur processbeskrivningen kan stöda CABLE-

handledare i deras arbete med familjefokuserade CABLE-grupper. Vi anser att processbeskrivningens utformning som matris och all den information som ryms med kan vara ett konkret stöd för CABLE-handledarna i det praktiska arbetet. Det faktum att processbeskrivningen dessutom fokuserar på målgruppen familjer med barn i åldern 0-3 år kan förutom att gynna diakoniarbetare att etablera kontakter till barnfamiljer, på sikt också kunna gynna församlingarnas barn- och familjearbetare eftersom de kan vara potentiella samarbetspartners i framtiden.

5.7 Etisk diskussion om processbeskrivningens användning

Processbeskrivningen i sig kräver ingen direkt etisk diskussion. Den är utformad som en matris och skapad av skribenterna specifikt för detta arbetets syfte. Det finns därför ingen risk att resultatet skulle vara plagierat. Inte heller innehållet såsom beskrivet i matrisen förorsakar etiska dilemman eller tvivelaktigheter. Däremot medför användandet av processbeskrivningen flera etiska aspekter att ta i beaktande. Speciellt barnens deltagande ställer krav på dem som deltar i CABLE-arbetet antingen som handledare eller som frivilliga. Alla som i sitt yrkesutövande kommer i kontakt med barn under 18 år, måste uppvisa utdrag ur straffregistret (Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn, 2004/504). Situationen för de frivilliga är lite annorlunda. Arrangören av frivilligverksamhet har rättighet att med samtycke av den frivilliga begära in ett straffregisterutdrag, men det är inget som krävs i lag (Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos, 2015; Oikeusrekisterikeskus, 2017). Således är det upp till den enskilda församlingen om man gör detta eller inte.

Andra etiska aspekter som berör frivilliga i CABLE-arbete är tystnadsplikten. En anställd inom kyrkan har enligt Kyrkolag 1993/1054 tystnadsplikt på samma sätt som anställda inom hälso-sjuk- och socialvård (Hälso- och sjukvårdslag 1326/2010, Socialvårdslag 1301/2014). Även frivilliga som är verksamma inom församlingarna omfattas av tystnadsplikt (Suomen evankelisluterilainen kirkko, 2011, ss. 61-66). Tystnadsplikten fråntar dock inte anmälningsskyldigheten i de fall att handledare eller frivilliga får vetskap om sådana förhållanden som skulle föranleda en barnskyddsanmälan (Barnskyddslag 2007/417).

Bemötandet ställer stora krav på samtliga inblandade i CABLE-arbetet och detta måste uppmärksammas ordentligt. Valve påpekar att CABLE i sitt sätt att tolka delaktighet och gemenskap ställer stora krav på diakoniarbetarna eftersom tanken i CABLE är att samtliga, både handledare och deltagare, är jämlika i den lärandeprocess som CABLE innebär (Valve, 2015). Rent praktiskt blir detta synligt i den dubbla roll som CABLE-handledarna får när de

både ska vara professionella yrkesutövare och jämlika deltagare i CABLE-gruppen. Det kräver att den professionella är ytterst medveten om detta och en chans till reflektion i frågor rörande den dubbla rollen bör ges. Diakoniarbetare är emellertid redan vana att tänka i etiska termer gällande bemötande utgående från yrkesetiska principer (Diakoniatyöntekijöiden liitto & Diak, 2016). Frivilliga däremot har kanske inte alltid samma etiska träning. Det vore därför önskvärt att de frivilliga tillsammans med ansvarig CABLE-handledare får en chans att diskutera och reflektera kring etiska frågor i relation till bemötande.

6 Kritisk granskning av tillförlitlighet

I detta kapitel granskas några återstående aspekter av arbetet kritiskt. Den etiska diskussionen har förts genom arbetet där det varit aktuellt, och därför kommer ingen kritisk granskning av etiska aspekter att förekomma här. Arbetets tillförlitlighet diskuteras utgående från valet av litteratur gällande teoridelen, intervjuer och deras bearbetning samt slutligen några aspekter gällande det faktum att processbeskrivningen ännu inte har använts i praktiken.

I arbetet har använts en del äldre litteratur och i första hand böcker. Detta kan anses problematiskt eftersom publicerade vetenskapliga artiklar av färskt datum har högre vetenskapligt värde. Också det faktum att så få engelska artiklar använts måste ses som en faktor som kan påverka tillförlitligheten eftersom artiklar publicerade på engelska får större spridning i det vetenskapliga samfundet än artiklar på svenska eller finska. Det här arbetet är dock ett beställningsarbete med ett tydligt syfte att utveckla en processbeskrivning för en finlandssvensk församlingskontext. Det kan därför inte anses eftersträvansvärt att arbetets resultat skulle gå att tillämpa var som helst i världen, eftersom detta skulle innebära att arbetet var på en för allmän nivå. Således är det befogat att använda mestadels finska källor. Gällande arbetets teoridel, finns förstas vetenskapliga artiklar att tillgå, men det har ansetts bättre att utgå från originalkällorna med bearbetningar av originalkällorna som komplement.

En annan aspekt som kräver reflektion är valet av intervjupersoner. Intervjupersonerna är båda aktiva inom CABLE-projektets styrgrupp, vilket givetvis medför att de har övergripande kunskap om hur CABLE-processen sett ut så här långt i Borgå stift. Detta kan ha kommit att påverka processbeskrivningens utformning på ett sådant sätt att den underförstår mer kunskap om CABLE än vad en församlingsanställd diakoniarbetare har. Valet av intervjupersoner var dock ordentligt överlagt, eftersom det ansågs viktigt att få så

mycket information om CABLE-processen som möjligt för att kunna utveckla en processbeskrivning som går att använda i hela Borgå stift.

Bearbetningen av intervjuerna är skribenternas egen tolkning vilket medför att alternativa tolkningar hade varit möjliga. Det kan hända att den begränsade förkunskapen om CABLE samt det faktum att ingen av skribenterna ska bli diakoniarbetare kan ha kommit att bidra till tolkningar som är bristfälliga. Detta lär dock visa sig när processbeskrivningen tas i bruk och kan då tillrättaläggas ganska enkelt. Det kan också vara en fördel att komma med utomstående ögon eftersom man då tenderar att vara öppen för nya saker och inte ha förutfattade meningar om hur saker och ting ska och bör fungera och förverkligas i församlingsarbete.

Eftersom processbeskrivningen inte ännu använts i praktiken i arbetet med CABLE, går det i detta skede inte att säga hur användbar och tillförlitlig den här. Det har heller inte ännu ordnats en CABLE-grupp speciellt riktad mot familjer, så även detta är helt nytt och otestat. I utvecklingen av en produkt måste man våga börja någonstans, så det krävs att processbeskrivningen tas i användning och testas för att sedan kunna vidareutvecklas. I nuläget får det anses som fullt möjligt att genomföra en CABLE-grupp med fokus på barnfamiljer utgående från processbeskrivningen.

7 Avslutande diskussion

Detta arbete har skrivits som en del i examensprojektet CABLE (Bilaga 2) vilket i sin tur är en del av det större projektet *Där nöden är störst- diakoni på svenska* (Bilaga 1). Arbetets syfte var att tillsammans med församlingsanställda utveckla en processbeskrivning för uppstart, planering, genomförande, utvärdering och uppföljning av CABLE-grupper i en finlandssvensk församlingskontext. Som stöd för utvecklandet av processbeskrivningen formulerades frågeställningar som besvarades i teoridelen och också kopplades till processbeskrivningen i resultatdelen. Det ansågs viktigt att svara på frågeställningarna redan innan processbeskrivningen skulle få sin konkreta form, eftersom frågeställningarna direkt påverkar resultatet. Processbeskrivningen är fokuserad på familjer med barn i åldern 0-3-år, men utformningen är sådan att den enkelt kan anpassas till vilken CABLE-verksamhet som helst.

Arbetet visar hur CABLE-verksamhet för barnfamiljer med barn i åldern 0-3-år kan gynna familjens och barnens välfärd. De teoretiska perspektiv som genomsyrar arbetet, d.v.s.

anknytningsteorin och Bronfenbrenners systemteori kan med fördel kopplas till CABLE och dess syfte om delaktighet. Oberoende av vilken anknytningsrelation deltagarna kommer med till CABLE-gruppen, stöder CABLE-verksamheten utvecklingen av en trygg anknytning genom övningar fokuserade på reflektion kring den egna identiteten och det egna ursprunget samt övningar där deltagarna gör observationer ute i samhället. Även det som är trasigt kan lagas. Det är aldrig försent att göra positiva förändringar i livet. Föräldrarnas ökade insikt om den egna personen och den egna anknytningsprocessen bidrar till att anknytningen till det egna barnet gynnas.

Positiva förändringar i de proximala processerna bidrar i sin tur till att effekterna sprids till andra nivåer och andra miljöer i systemet enligt Bronfenbrenners bioekologiska systemteori. I praktiken betyder detta att föräldern som deltar i en CABLE-grupp förhoppningsvis får erfarenheter som hen sedan kan ta med sig till andra arenor i det egna livet, exempelvis familjen, men också i det övriga samhället. Föräldern kan utgående från CABLE-deltagande se möjligheter att exempelvis bli verksam som frivillig i församlingen. På så sätt har aktiviteten flyttats till följande nivå. Detta kan på sikt komma att påverka hela kyrkan då allt fler ser möjligheter till delaktighet vilket i sin tur påverkar tillbaka ner i leden. Föräldern gynnas dessutom av att delta i miljöer där andra i samma situation också finns, eftersom det möjliggör ett delande av erfarenheter med fokus på de egna resurserna (Neitola, 2011). Det är sedan en självklarhet att faktorer som gynnar föräldrarna också gynnar barnen.

Sammanfattningsvis är CABLE en utmärkt möjlighet till ökad delaktighet på olika nivåer. Deltagande i CABLE-verksamhet där utgångspunkten är deltagarnas uppfattning om den egna situationen och dialog utifrån detta, möjliggör insikt om den egna förmågan till empowerment. De handlingar som utförs i CABLE-verksamheten bidrar till nya erfarenheter som sedan leder till ytterligare reflektion genom dialog. Deltagarna får uppleva sig som kompetenta människor i olika miljöer och detta genererar givetvis effekter som gynnar den egna familjen och relationen till de egna barnen. Således kan den konkreta delaktigheten i en CABLE-grupp vara en språngbräda för den form av delaktighet som Freire avser (2005, ss. 87-94) i och med att dialog, reflektion och den jämlikhetsdiskurs som genomsyrar CABLE ger möjligheter till att skapa något nytt, först kanske i närmiljön men med tiden på samhällsnivå.

I framtiden kunde det vara av intresse att utvärdera hur processbeskrivningen fungerat i CABLE-arbete med barnfamiljer. Diakoniarbetarna kunde få komma till tals hur de upplevt processbeskrivningen och i vilken mån den underlättat och möjliggjort deras arbete.

Utgående från detta kunde processbeskrivningen utvecklas ytterligare. Vidare vore det av intresse att göra en effektutvärdering bland de familjer som deltagit i en CABLE-grupp. Frågor som skulle vara intressanta att få svar på är bl.a. hur många som blivit aktiva i församlingsarbete samt i vilken grad och på vilket sätt deltagande familjer upplever att CABLE-deltagandet gynnat deras egna familjer.

Om examensarbetsprojektet CABLE fortsätter i någon form, är det mest omedelbara utvecklingsförslaget som utgår från detta examensarbete idén om Trädet, både som illustration av processen och som utvärderingsövning. Som illustration för processen kunde Trädet bearbetas så att det blir en grafisk produkt att använda vid utbildningar i CABLE eller om församlingarna vill informera om CABLE för att sprida kunskapen också utanför de egna leden. Det skulle även vara möjligt att undersöka i vilken mån det går att få mera information från matrisen med i Trädet, utan att tydlighet går förlorad. Gällande Trädet som utvärderingsövning kunde ett kommande examensarbete i projektet CABLE utveckla en manual för hur en sådan övning går till. En dylik manual kunde exempelvis innehålla förslag på bildkort och ordbilder innehållande känslor samt utarbeta om det är möjligt att vid CABLE-gruppens start, tillsammans tillverka gruppens egna träd som sedan följer med genom hela processen.

Källor

- Addy, T. (2013). Reflections on the CABLE approach to community based work, social service and Diaconia. i J. Porkka, & M. (. Pentikäinen, *Community of the future : challenges and new approaches to communtiy based social work and diaconia from the CABLE approach*. Helsingfors: Diakonia-ammattikorkeakoulu. Hämtat från http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/60577/B_57_ISBN_9789524931908.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Alvesson, M., & Sveningsson, S. (. (2007). *Organisationer, ledning och processer*. Lund: Studentlitteratur.
- Bawden, R., & Ortrun, Z.-S. (2002, vol 9 nr 3). The concept of process management. *The learning organization*, pp. 132-139.
- Bell, J. (2006). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Björklund, L., & Hampunen, J. (2012). Vertaistuki marginaaleissa. Hämtat från <https://koutsu.files.wordpress.com/2012/09/cable-vertaistuen-metodi-aivoriihi-0912.pdf> den 03 03 2018
- Bowlby, J. (1979). *The making and breaking of affectional bonds*. London: Tavistock Publications.
- Bretherton, I. (1992). The origins of attachment theory: John Bowlby and Mary Ainsworth. *Developmental Psychology*, 759-775. Hämtat från http://www.psychology.sunysb.edu/attachment/online/inge_origins.pdf den 08 02 2018
- Broberg, A., Mothander Risholm, P., Granqvist, P., & Ivarsson, T. (2008). *Anknytning i praktiken. Tillämpningar av anknytningsteorin*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of human development, experiments by nature and design*. Boston: Harvard University press. Hämtat från https://khoerulanwarbk.files.wordpress.com/2015/08/urie-bronfenbrenner_the_ecology_of_human_developbokos-z1.pdf den 10 02 2018
- Bronfenbrenner, U. (2009, 07 31). The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. Boston, Massachusetts, USA: Harvard University Press. Retrieved 03 16, 2018, from <https://ezproxy.novia.fi:2268/lib/novia-ebooks/reader.action?docID=3300702&query=>
- Bronfenbrenner, U., & Morris, P. (2006). The bioecological model of human development. i W. Damon, & R. Lerner, *Handbook of child psychology* (ss. 793-828). New Jersey: John Wiley and sons. Hämtat från http://library.aceondo.net/ebooks/Education/Handbook_of_Child_Psychology_Vol1_Theoretical_Models_of_Human_Development_6th_Edition.pdf den 10 02 2018
- Diakoniatyöntekijöiden liitto, & Diak. (den 22 09 2016). Diakoniatyöntekijän eettiset ohjeet. Helsingfors. Hämtat från https://www.dtl.fi/media/dtl_eettisetohjeet_2016.pdf den 11 04 2018

- Dunderfelt, T. (2011). *Elämäkaari psykologia*. Helsingfors: Sanoma Pro.
- Eklund, S. (2002). *Arbeta i projekt - en introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Elenius, K. (2014). Johdanto. *Yhteisölliset työmenetelmät laitospäristössä, Helsingin Diakonissalaitoksen yhteistyön sovelluksia Windhoekin slummeista Helsingin lähiöihin*. (K. Elenius, Red.) Helsingfors: Helsingin diakonissalaitos. Hämtat från <https://www.hdl.fi/wp-content/uploads/2018/01/Helsingin-Diakonissalaitos-julkaisu-yhteis%C3%B6lliset-ty%C3%B6menetelm%C3%A4t.pdf> den 08 02 2018
- Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. (2010). Familjearbete-min sak? Hämtat från [http://sakasti.evl.fi/sacrista.nsf/0/B173A4B7C8C0CF71C225778900451E7F/\\$FILE/familjearbete%20min%20sak.pdf](http://sakasti.evl.fi/sacrista.nsf/0/B173A4B7C8C0CF71C225778900451E7F/$FILE/familjearbete%20min%20sak.pdf) den 08 02 2018
- Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. (2013). Barn i församlingen. Hämtat från [http://sakasti.evl.fi/sacrista.nsf/0/F8A81537C9684414C22578AB002B6E53/\\$FILE/Barn%20i%20frsamlingen.pdf](http://sakasti.evl.fi/sacrista.nsf/0/F8A81537C9684414C22578AB002B6E53/$FILE/Barn%20i%20frsamlingen.pdf) den 08 02 2018
- Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. (2014). En mötande kyrka. Riktlinjer för Evangeksik-lutherska kyrkan i Finland fram till år 2020. Helsingfors.
- Folkpensionsanstalten. (den 17 02 2017). Stöd för hemvård av barn. Helsingfors. Hämtat från <http://www.kela.fi/web/sv/stod-for-hemvard> den 11 03 2018
- Forsén, C. (den 27 03 2018). Stiftssekreterare för församlingsdiakoni i Borgå stift. (J. Sundberg, & H. Kontsas-Vähäsilta, Intervjuare)
- Freire, P. (2005). *Pedagogy of the Oppressed*. New York-London: Continuum.
- Giddens, A., & Sutton, P. (2014). *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Guralnick, M. (2006). Family Influences on Early Development: Integrating the Science of Normative Development, Risk and Disability, and Intervention. i K. McCartney, & D. Phillip, *Handbook of early childhood development* (ss. 44-61). Oxford: Blackwell Publishers. Hämtat från https://depts.washington.edu/chdd/guralnick/pdfs/Family_Influences_Guralnick_Blackwell_06.pdf den 11 02 2018
- Hautamäki, A. (2001). Kiintymyssuhdeteoria-teoria yksilön kiin(nit)tymisestä tärkeisiin toisiin ihmisiin, kiintymyssuhteen katkoksista ja merkityksestä kehitykselle. i J. Sinkkonen, & M. (. Kalland, *Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen* (ss. 13-66). Helsingfors: WSOY.
- Hindsworth, M. F., & Lang, T. B. (2009). *Community Participation and Empowerment*. New York: Nova Science Publisher. Retrieved from Pro Quest Ebook Central: <https://ezproxy.novia.fi:2268/lib/novia-ebooks/reader.action?docID=3020113&query=Community+participation>
- Holme, I. M., & Krohn Solvang, B. (1991). *Forkningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Hurme, H. (2014). Bioekologinen malli. i R. Jallinoja, H. Hurme, & K. Jokinen, *Perhetutkimuksen suuntauksia* (ss. 60-80). Helsingfors: Gaudeamus.

- Hyatali, N., & Fai Pun, K. (2016, 01 31). Aligning Project Quality and Risks into Business Processes: A Review of Challenges and Strategies. *The West Indian Journal of Engineering*, pp. 81-92.
- Jones, G. R. (2004). *Organizational theory, design and change. Text and cases*. New Jersey: Pearson Educational International.
- Järvilehto, S., & Kiiski, R. (2009). *Oman hyvinvoinnin lähteillä*. Helsingfors: Kuntoutussäätiö Sosiaali- ja terveysministeriö. Hämtat från https://kuntoutussaatio.fi/files/192/Oman_hyvinvoinnin_lahteilla.pdf
- Kalland, M. (2001). Kiintymyssuhdeteorian kliininen merkitys. i J. Sinkkonen, & M. Kalland, *Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen* (ss. 198-233). Helsingfors: WSOY.
- Kurki, L. (2002). Sosiaalipedagoginen lähestymistapa. i S. Sironen, *Yhteisö kehittämisen kentällä* (ss. 67-82). Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Kylmä, J. (2014). Mitä on Cable yhteistoiminallisena oppimisena . *Yhteisölliset työmenetelmät laitosympäristössä Helsingin Diakonissalaitoksen yhteistyön sovelluksia Windhoekin slummeista Helsingin lähiöihin*. (K. Elenius, Red.) Helsingfors: Helsingin Diakonissalaitos. Hämtat från <https://www.hdl.fi/wp-content/uploads/2018/01/Helsingin-Diakonissalaitos-julkaisu-yhteis%C3%B6lliset-ty%C3%B6menetelm%C3%A4t.pdf> den 02 05 2018
- Kyrkostyrelsen. (2017). Broschyr om församlingen som samarbetspartner. Helsingfors. Hämtat från <https://skolanochkyrkan.evl.fi/92-broschyr-om-forsamlingen-som-samarbetspartner> den 12 03 2018
- Kyrkostyrelsen. (2017). Samarbete med samhällets småbarnspedagogik. Helsingfors. Hämtat från <http://sakasti.evl.fi/sacrista.nsf/sp?open&cid=Content368A74> den 12 03 2018
- Ladberg, G. (2007). *Barn med flera språk*. Stockholm: Liber Ab.
- Lantz, A. (2013). *Intervjuvmetodik*. Studentlitteratur: Lund.
- Larsson, B.-E. (2012). *Projekt i praktiken - att leda projekt och åstadkomma förändring*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindholm, H. (den 14 03 2018). Projektsekreterare för projektet Där Nöden är som störst. (H. Kontsas-Vähäsilta, Intervjuare)
- Mäki-Kulmala, A. (2013). Kohti kuntouttavaa sosiaalityötä. *Yhteiskuntapolitiikka*, 217-218. Hämtat från <http://thl32-kk.lib.helsinki.fi/bitstream/handle/10024/110415/maki.pdf?sequence=1> den 19 11 2017
- Neitola, M. (2011). Lapsen sosiaalisen kompetenssin tukeminen-vanhempien epäsuorat ja suorat vaikutustavat. *Turun yliopiston julkaisuja sarja C osa 324*. Åbo: Turun Yliopisto. Hämtat från <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/72512/AnnalesC324Neitola.pdf?sequence=1&isAllowed=y> den 12 03 2018

- Nivala, E., & Ryyänen, S. (2013). Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. *Sosiaalipedagoginen aikakauskirja, vuosikirja 2013(14)*, 9-41. Hämtat från <http://www2.uef.fi/documents/1381035/2330652/NivalaRyyan%C3%A4nen2013.pdf> den 30 03 2018
- Nuori kirkko. (2017). Varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelma. Helsingfors. Hämtat från http://nuorikirkko.fi/wp-content/uploads/2016/09/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf den 08 02 2018
- Oikeusrekisterikeskus. (den 31 05 2017). Rikostaustaote. Helsingfors. Hämtat från <http://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/rekisterit/rikosrekisteri/yksityisenhenkilontiedonsaantioikeus/rikostaustaote.html> den 11 04 2018
- Olsson, H., & Sörensen, S. (2011). *Forskningsprocessen: Kvalitativa och kvantitativa perspekt.* Stockholm: Liber.
- Orrenius, A. M., & Krantz, A. (2002). *Om föräldrars anknytning. Hur barns problem kan förstås i ljuset av föräldrarnas förflutna.* Stockholm: Ericastiftelsen.
- Ortman, L. (1999). *Praktisk Ledning av processer - inriktad på samverkan mellan resultat, process och team.* Lund: Studentlitteratur.
- Patel, R., & Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder.* Lund: Studentlitteratur.
- Paul, H., Söderholm, K., & Åkerlund, J. (2017). *Cable-samfundshandledning. Lärdomsprov för socionomexamen, Yrkeshögskolan Novia, det sociala området, Åbo.* Hämtat från https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/128295/Paul_Heidi_Soderholm_Kaisa_Akerlund_Jenny.pdf?sequence=1&isAllowed=y den 03 03 2018
- Payne, M. (2015). *Modern teoribildning i socialt arbete.* Stockholm: Natur och kultur.
- Persson, G. (2005). *Processer.* Stockholm: SIS Förlag AB.
- Perälä, M.-L., Salonen, A., Halme, N., & Nykänen, S. (2011). *Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita? Vanhempien näkökulma.* Helsingfors: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Hämtat från <https://thl.fi/documents/10531/95613/Raportti%202011%2036.pdf>
- Pojjula, S. (2016). *Lapsi ja kriisi.* Helsingfors: Kirjapaja.
- Porkka, J., Kökkö, J., & Pentikäinen, M. (2013). Introduction. In J. Porkka, & P. Marja, *Community of the Future Challenges and New Approaches to Community Based Social Work and Diaconia from the CABLE Approach* (pp. 35-56). Helsingfors: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Punamäki, R.-L. (2001). Kiintymyssuhteen ja traumaattisen kokemuksen yhteys. i J. Sinkkonen, & M. Kalland, *Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen* (ss. 174-197). Helsingfors: WSOY.
- Raatikainen, H. (1990). *Itsetuntemus vuorovaikutustaidoksi.* Helsingfors: Kirjayhtymä.

- Ranta-Tyrkkö, S., & Arttu, H. (2016). Yhteisötaide. i I. Roivainen, & S. Ranta-Tyrkkö, *Yhteisöt ja yhteisösosiaalityön lähtökohdat* (ss. 144-160). Helsingfors: United press Global.
- Roman, D. J., Osinski, M., & Erdmann, R. H. (2016, 08 23). A substantive theory on the implementation process of operational performance improvement methods. *Revista de Administração*, pp. 148-162.
- Ryynänen, S. (2016). Yhteisöt kasvatuksen, taiteen ja hoivan voimavarana. i I. Roivainen, & S. Ranta-Tyrkkö, *Yhteisöt ja yhteisösosiaalityön lähtökohdat* (ss. 131-173). Helsingfors: United press Global.
- Siltala, P. (2003). Varhainen vuorovaikutus kokemuksen ja tutkimuksen valossa. i P. Niemelä, P. Siltala, & T. Tamminen, *Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus* (ss. 16-43). Helsingfors: WSOY.
- Sinkkonen, J. (2003). Lapsen kiintymissuhteen syntyminen ja sen häiriöt. i P. Niemelä, P. Siltala, & T. Tamminen, *Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus* (ss. 92-106). Helsingfors: WSOY.
- Statistikcentralen. (2018). Familj. Helsingfors. Hämtat från http://www.stat.fi/meta/kas/perhe_sv.html den 08 02 2018
- Suomen evankelisluterilainen kirkko. (2011). *Aika puhua- aika vaieta, Rippisailaisuus ja vaitiolovelvollisuus kirkossa*. Helsingfors: Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallitus. Hämtat från [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/ACF637516B7AC0A8C2257E2E0012D4D6/\\$FILE/Aika_puhua_NET.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/ACF637516B7AC0A8C2257E2E0012D4D6/$FILE/Aika_puhua_NET.pdf) den 11 04 2018
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. (2018). Liturgiset värit. Helsingfors. Retrieved 04 18, 2018, from <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Liturgiset+v%C3%A4rit>
- Svenska kyrkan. (2018, 04 19). www.svenskakyrkan.se. Retrieved 04 19, 2018, from [www.svenskakyrkan.se: https://www.svenskakyrkan.se/vasterasstift/liturgiska-farger](https://www.svenskakyrkan.se/vasterasstift/liturgiska-farger)
- Swärd, H., & Starrin, B. (2016). Makt i socialt arbete. i A. Meeuwisse, H. Swärd, S. Sunesson, & M. Knutagård, *Socialt Arbete* (ss. 393-413). Stockholm: Natur och Kultur.
- Tamminen, T. (2001). Poikkeavat kiintymyssuhteet. i J. Sinkkonen, & M. Kalland, *Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen* (ss. 234-249). Helsingfors: WSOY.
- Tarina ja kosketus Oy. (2018). Satuhieronta kosketuksen ja sadun taikaa. Tammerfors. Hämtat från <http://satuhieronta.fi/>
- Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos. (den 13 03 2015). Lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittäminen. (B. Somerkoski, Sammanställare) Hämtat från <http://www.spek.fi/loader.aspx?id=bf8539ee-a7b2-490f-8b6b-2086002ced1e> den 11 04 2018

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2018). Perhetyö. Helsingfors. Hämtat från <https://thl.fi/sv/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/sosiaalipalvelut/perhetyo> den 20 04 2018
- Tetzchner, S. v. (2004). *Utvecklingspsykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Tjersland, O., Engen, G., & Jansen, U. (2011). *Allianser- värderingar, teorier och metoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Tonnquist, B. (2010). *Projektledning*. Stockholm: Bonniers.
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.
- Tuovinen, S. (2014). *Satuhieronta-Läsnaölevän kosketuksen ja sadun taikaa*. Helsingfors: WSOY.
- Tuuri, K. (2013). The Roottori project. In J. Porkka, & M. (. Pentikäinen, *Community of the Future. Challenges and New Approaches to Community Based Social Work and Diaconia from the CABLE Approach* (p. 125). Helsingfors: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Undervisnings- och kulturministeriet. (2017). Småbarnspedagogik. Helsingfors. Hämtat från <http://minedu.fi/sv/smabarnspedagogik> den 08 02 2018
- Undervisnings- och kulturministeriet. (2018, 03 21). *www.minedu.fi* aktuellt. Retrieved 03 25, 2018, from [www.minedu.fi](http://minedu.fi): http://minedu.fi/sv/artikel/-/asset_publisher/neljasosa-5-vuotiaista-maksuttoman-varhaiskasvatuksen-kokeiluun
- Utbildningsstyrelsen. (2017). Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016. Helsingfors. Hämtat från http://www.oph.fi/download/179348_grunderna_for_planen_for_smabarnspedagogik_2016.pdf den 08 02 2018
- Valve, K. (2011). YHTEISÖVALMENNUS Helsingin Diakonissalaitokselle toteutettu työyhteisöjen valmennushanke. Helsingfors. Hämtat från <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/39140/Katri%20Valve.pdf?sequence=1>
- Valve, K. (2015). Cable-metodi työntekijöiden tietoisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentamassa. i S. Väyrynen, K. Kostamo-Pääkkö, & P. (. Ojaniemi, *Sosiaalityön yhteisöllisyyttä etsimässä* (ss. 281-299). Helsingfors: United press global.
- Wennerberg, T. (2010). *Vi är våra relationer*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Värri, V.-M. (2004). *Hyvä kasvatusta kasvatusta hyvään*. Tammerfors: Tampere university press.
- Yhdistyneet kansakunnat (YK). (1989). Yleissopimus lasten oikeuksista. Hämtat från https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/LOS_A5fi.pdf den 11 02 2018

Finlands författningssamling

Barnskyddslag 13.4.2007/417. www.finlex.fi [hämtad 11.2.2018]

Hälso- och sjukvårdslag 30.12.2010/1326. www.finlex.fi [hämtad 11.4.2018]

Kyrkoordningen 8.11.1991/1055 år 1993. www.finlex.fi [hämtad 11.2.2018]

Kyrkolag 26.11.1993/1054. www.finlex.fi [hämtad 11.4.2018]

Lag om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn 14.6.2002/504. www.finlex.fi [hämtad 11.4.2018]

Lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet 21.5.1999/621. www.finlex.fi [hämtad 11.4.2018]

Lag om stöd för hemvård och privat vård av barn 20.12.1996/1128. www.finlex.fi [hämtad 11.3.2018]

Socialvårdslag 1301/2014. www.finlex.fi [hämtad 11.4.2018]

Figurförteckning

Figur 1. CABLE-processen.....	23
Figur 2. Tankekarta över CABLE-processen.....	35
Figur 3. Samfundshandledningens illustration av CABLE-processen.....	50
Figur 4. Trädet.....	51

Tabellförteckning

Tabell 1. Trygg anknytning och CABLE.....	18
Tabell 2. Planeringsfasen.....	41
Tabell 3. Genomförandefasen.....	44
Tabell 4. Uppföljningsfasen.....	48

Projektplan: Där nöden är störst - diakoni på svenska (1.1.2016 – 31.12.2018)

1. Behov, mål och målgrupp

1.1 Behov och nuläge

Större inkomstklyftor i befolkningen, press på välfärdsstatens tjänster för befolkningen som behöver social- och hälsovård, svenska språkets minoritetsställning i södra Finland och individualism i samhället gör att det är viktigt att igen fokusera på var nöden är störst och försöka nå ut till dem vars nöd är störst och som vilken ingen annan hjälp får, också på svenska (KO 4:2). Att församlingarna kunde bli diakonala församlingar, där också utsatta människor känner sig hemma, är en vision som ligger till bakgrund för detta projekt.

Projektet tar utgångspunkt i de svenska församlingarnas diakoniarbete i Helsingfors. Diakonissanstalten i Helsingfors har genom alla år varit i förändring med målet att bemöta nöden där den är som störst. Anstalten har utvecklats från att bedriva sjukhus och utbildning, och sända ut diakonissor till församlingsdiakoni, till att numera vara en stor koncern som producerar social- och hälsovårdstjänster till Helsingforsregionens befolkning. Dessa tjänster är till stor del riktade till dem vars nöd är störst, och Diakonissanstalten i Helsingfors är därmed fortfarande en pionjär i att utveckla diakonin. Diakonia-opisto, är en del av Helsingfors diakonissanstalt som bedriver utbildningsverksamhet. De har också fortbildat församlingsanställda inom evangelisk lutherska församlingar i Helsingfors. Nu önskar Diakonissanstalten kunna använda sin spetskompetens och sina erfarenheter till att också stöda den diakonala utvecklingen i svenska församlingar i Helsingfors. Diakonissanstalten har fortbildat sin personal i Cable-metodik för att kunna arbeta för delaktighet med de mest utsatt i sina verksamheter. Cable-metodiken ligger som grund för utvecklingsarbetet inom församlingarna också i detta projekt. Cable-metodiken har sin grund i socialpedagogik enligt P.Freire och ett befrielseologiskt förhållnings- och arbetsätt.

Diakonin och det övriga församlingsarbetet i de svenska församlingarna i Helsingfors når de flesta svensktalande Helsingforsbor. Församlingsarbetet är gediget och mångsidigt, och diakonin når ut till många. Frågan om diakonin når ut till dem vars nöd är störst har alltid motiverat diakonins tjänsteinnehavare att utveckla nya arbetsätt. Frågan om församlingarna kunde utvecklas till att bli mera diakonala församlingsgemenskaper har också lyfts upp i strategier och utvecklingsdokument de senaste åren. Dessa två frågor är de centrala i detta projekt. **Var finns de svensktalande vars nöd är störst i Helsingfors och hur kan församlingarna utveckla gemenskaperna att bli ännu mer diakonala?**

YH Novia önskar delta i projektet med en anställd projektledare, en projektanställd lärare och en överlärare samt med studerande som kan utreda var nöden är störst bland svenskspråkiga i Helsingfors, med församlingspraktik och dokumentation av processen.

1.2 Projektets mål:

Målet för projektet *Där nöden är störst-diakoni på svenska* är att

- *möta nöden bland svenskspråkiga i Helsingfors och stöda församlingarna i en utvecklingsprocess mot mera diakonala gemenskaper i församlingarna*

Syftet med projektet är att

- *sammanställa befintligt material om diakoni i Helsingfors samt utreda var nöden är störst bland svenskspråkiga i Helsingfors*
- *fortbilda diakoniansättlda och frivilliga i Cable-metodiken för att främja delaktighet och utveckla den diakonala prägeln i Helsingfors svenska församlingar*
- *utveckla arbetsmetoder för ett diakonalt församlingsarbete i de svenska församlingarna i Helsingfors*

1.3. Målgrupp

Projektets primära målgrupp är svensktalande personer i Helsingfors som är i nöd och behov av församlingens diakonala tjänster. Projektets sekundära målgrupp är anställda och frivilliga i församlingarna som arbetar med gemenskapsbyggande arbete.

1.4 Styrgrupp

- En kyrkoherde från de svenska församlingarna i Helsingfors
- En diakoniarbetare från varje församling som deltar i projektet
- En representant från Diakonissanstalten i Helsingfors
- En representant för församlingsdiakonin från Domkapitlet i Borgå stift
- Två representanter från YH Novia (projektledare och överlärare)

2. Förverkligande och resultat

2.1 Konkreta åtgärder för att nå projektets mål

1. **Projektets organisering och inledning (våren 2016)**
Projektledaren gör i samarbete med projektets styrgrupp och arbetsgrupp upp projektets verksamhets-, kommunikations- och utvärderingsplaner. Projektledaren kontakter samarbetspartners och informerar allmänt om projektet.
2. **Samhällsanalys med fokus på var nöden är störst bland svensktalande personer i Helsingfors (våren 2016)**
Samhällsanalysen görs i samarbete med YH Novias social- och hälsovårdsstudenter, och målgrupperna. Som verktyg används intervjuer och analys av dokument och befintligt material. Samhällsanalysen ges till församlingarna i maj 2016.

3. Fortbildning i CABLE-metodik (2016-17)

Första fasen av fortbildningen är att diakonissorna i församlingarna och projektledaren utbildas i CABLE-metodik (våren 2016). Utbildningen sträcker sig över några månader och är i sin omfattning 25 h lång.

Andra fasen är att fortbildningen erbjuds till frivilliga och eventuellt intresserade anställda för att stärka delaktigheten i församlingarna (hösten 2016-). Fortbildningen fortsätter med nya grupper under 2017.

4. Redskap och metoder för diakonalt församlingsarbete utvecklas i samarbete med de som deltagit i CABLE-utbildningen (2017)

Tillämpningen av CABLE-metodiken i de olika församlingarnas diakoni utvecklas för att främja delaktigheten i församlingarna och processerna dokumenteras och sammanställs i en delrapport.

5. Utvärdering av Cable metodiken och projektet (2018)

Utvärderingar av betydelsen av Cable grupperna sammanställs och analyseras. På basen av utvärderingsresultaten görs en modell för hur Cable-metoden kan användas i församlingar. Projektet utvärderas i sin helhet.

6. Dokumentation av projektets verksamhet och resultat, slutrapportering samt spridning av resultat (2018)

Projektet och dess resultat dokumenteras. Resultatet delges projektparterna och publiceras i YH Novias publikationsserie och i fack- och vetenskapliga tidskrifter. Projektets resultat presenteras på seminarier.

2.2 Vilka resultat nås genom projektet

Utsatta personers delaktighet i församlingsverksamheten ökar. De svenska församlingarna i Helsingfors får nya arbetssätt för att utveckla församlingsdiakonin och frivilligarbetet. Utsatta personer blir delaktiga och medvetna om de olika verksamheter och stödformer församlingarna erbjuder. Församlingarnas verksamheter utvecklas mot att inkludera flera och mera utsatta personer.

3. Hur fortsätter verksamheten efter projektets slut

De svenska församlingarna i Helsingfors använder sig av de inom projektet utarbetade verktygen och metoderna i sin verksamhet.

Användningen av metoden sprids till andra församlingar och bidrar till utvecklingen av församlingsdiakonin inom Borgå stift.

Avdelningen för vård och det sociala området
Projektbeskrivning för examensarbeten

Projektets namn: CABLE (Community Action based Learning for Empowerment)
Projektansvarig lärare: Johanna Wikgren-Roelofs
<p>Bakgrund</p> <p>Examensarbetsprojektet CABLE samarbetar med ett större externfinansierat projekt "Där nöden är störst - diakoni på svenska" (2016-2018). Projektet "Där nöden är störst..." har som mål att utarbeta verktyg, modeller och metoder som främjar empowerment och delaktighet bland sårbara och utsatta grupper. För att uppnå målet har projektet valt att satsa på CABLE-metoden*. I praktiken förverkligas projektet genom att CABLE-metoden prövas och utvecklas inom de svenskspråkiga församlingarna i Helsingfors.</p> <p>YH Novias roll i projektet är att involvera studerande i utvärderingen och utvecklandet av olika arbetssätt för att CABLE-metoden ska fungera så bra som möjligt i ovan nämnda församlingar.</p> <p>Syftet med examensarbetsprojektet CABLE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Att med olika metoder utvärdera och utveckla CABLE-metoden inom de svenskspråkiga församlingarna i Helsingfors, samt att utveckla samarbetet kring CABLE mellan församlingarna och tredje sektorns organisationer. 2. Att utveckla en processbeskrivning tillsammans med församlingsanställda för hur CABLE-grupper i en finlandssvensk församlingskontext kunde uppstartas, planeras, genomföras, utvärderas och uppföljas. <p>Förväntade resultat</p> <p>Olika typer av sammanställningar, manualer eller utvärderingar på svenska för hur CABLE-metoden tillämpas eller kunde tillämpas inom finlandssvenska församlingar.</p> <p>*CABLE-metoden går ut på att människor i utsatta situationer inbjuds till att i grupp och tillsammans med sakkunniga på olika sätt bl.a. fundera på sitt liv, på det samhälle vi lever i och arbeta för förändring.</p> <p>Partners: Projektet Där nöden är störst - diakoni på svenska</p> <p>Projektid: 2016-2018</p> <p>Lärdomsprovets kompetenser:</p> <p>I lärdomsprovet fördjupar studerande sina kunskaper och färdigheter inom ett till utbildningsprogrammet hörande centralt kompetensområde.</p> <p>Forskning och utveckling: Studerande kan systematiskt utveckla sitt yrkesområde och har förmåga att på ett vetenskapligt sätt presentera, diskutera och granska utvecklingsprojekt.</p> <p>Mångprofessionellt arbetssätt: Studerande kan utföra forsknings- och utvecklingsverksamhet i mångprofessionella team.</p> <p>Resursförstärkande intervention och aktion: Studerande kan tillämpa ett resursförstärkande perspektiv på utredning, utveckling och utvärdering av resursförstärkande yrkespraxis inom social- och hälsovård.</p> <p>Vårdvetenskapligt förhållningssätt: (för Utbildning till sjukskötare och hälsovårdare) Reflektion och tillämpning av vårdvetenskapens metaparadigm enligt utbildningsprogrammets instruktioner för vårdvetenskap.</p>

Projektplanen uppgjord 4.12.2017 av Johanna Wikgren-Roelofs

Tabell för artikelsökning

DATUM	SÖKORD	DATABAS	AVGRÄNSNING	TRÄFFAR/ ANVÄNDA
15.01.2018	CABLE- approach Finland	Google Scholar	2009-2018	36/1 Community of the Future
15.01.2018	CABLE Community Based Learning for Empowerment	ProQuest Ebook Central	Social science English Full access	2306/0
17.01.2018	CABLE Community Based Learning for Empowerment	Theseus	Yrkeshögskolan Novia	6/4 Examensarbeten om CABLE
17.01.2018	CABLE Community Based Learning for Empowerment	Theseus	Diakonia- ammattikorkea- koulu	21/1 Community of the Future
17.01.2018	CABLE Community Based Learning for Empowerment	Theseus	Haaga-Helia ammattikorkea- koulu	4/1 Katri Valve
19.01.2018	CABLE	ARTO	Fulltext	2/1 Community of the Future
22.01.2018	Lasten AND perheiden palvelut AND tarpeet	Julkari	Fulltext 10 första	62/1 Miten lasten ja perheiden palvelut vastaavat tarpeita? Vanhempien näkökulma...
29.01.2018	Community participation AND empowerment	ProQuest Ebook Central	Social science English Full access	9865/1 Community participation and Empowerment
09.02.2018	Bronfenbrenner	ProQuest Ebook Central	Psychology English Full access	172/1 The Ecology of Human Development

12.02.2018	CABLE AND Community Based Learning for Empowerment	EBSCO	Fulltext Jan. 2010-2018	0/0
28.02.2018	Process Description AND Process Management	EBSCO	Fulltext Jan. 2016- jan. 2018	1/0
28.02.2018	Project management AND Process description	EBSCO	Fulltext Jan. 2016-jan 2018	0/0
28.02.2018	Process Description	EBSCO	Fulltext Jan. 2016- jan.2018 English	52/0
08.03.2018	Project management AND Processes	EBSCO	Fulltext Jan. 2016- jan 2018	30/1 Hyatali & Kit
10.03.2018	Theory Implementation Process	ProQuest ABI/INFORM Global	Fulltext 2017-2018 Scholarly Journals 20 första	692/1 Roman, Osinski & Erdmann
12.3.2018	Vanhempi-lapsisuhde ja sosiaalinen suhde	Finna	Fulltext 20 första	64/1 Lapsen sosiaalisen kompetenssin tukeminen vanhempien epäsuorat ja suorat vaikutustavat
30.3.2018	Ideaali osallisuus	GoogleScholar	Fulltext 10 första	2490/1 Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia

Sagomassage

I sagomassage ritar man sagan på barnets kropp. Den positiva beröringen signalerar till barnet att hen är omtyckt och sett. Skapandet av en positiv känsla är tillsammans med avslappning och avkoppling de viktigaste tankarna bakom sagomassage. Sagomassage handlar om lek och glädje. Den närvarande beröringen förbättrar interaktionen mellan barnet och den vuxna. Sagomassage förbättrar barnets självkänedom, utvecklar sociala färdigheter och lindrar stressymptom. Beröringen vårdar och stödjer barnets fysiska, psykiska och sociala välmående. (Tuovinen, 2014, ss. 12-13; Tarina ja kosketus Oy, 2018).

Sagorna som används under sagomassagestunden avviker från traditionella sagor. Massagesagorna har inte en tydlig dramabåge utan sagans uppgift är att skapa mysiga sinnebilder, stödja avkoppling och känsla av välmående. Sagorna är inte fartfyllda eller spännande och de har alltid ett lyckligt slut. Det är också viktigt att sagomassagestunden har en tydlig början och ett tydligt slut. Det bidrar till barnets känsla av trygghet. (Tuovinen, 2014, ss. 18,78).

Sagomassage stödjer barnets och den vuxnas interaktion. Sagomassage förstärker anknytningsrelationen och förbättrar därmed vardagen. Den non verbala kommunikationen, sagoberättarens röstläge och massörens beröring är betydelsefulla. Barnet har behov av angenäma fönimmelser som stimuleras av beröring. Det är viktigt för utvecklingen av ett balanserat känsloliv. (Tuovinen, 2014, ss. 12,29).

Sagomassage är en relativt ny metod. Massören kan dikta sin egen saga eller använda färdiga sagor. Sanna Tuovinen bok *Satuhieronta- Läsnaolevan kosketuksen ja sadun taika* innehåller flera olika sagor. Mer information om sagomassage och förslag på sagor (ordet barnmassage använd i Sverige) finns t ex. på följande nätsidor

<http://satuhieronta.fi/>

<http://hyvinvoivaperhe.fi/category/perheille/satuhieronta/#kortti-19>

<http://www.remedyone.se/leken-som-beror/>

Sagan om Lilla Kaninen

Det hade blivit kväll. En blå skymning hade lagt sig över skogen. **(Smek barnets rygg, så att du börjar uppifrån och beröringen fortsätter sakta nedåt)**

Bredvid det största trädet i skogen fanns det ett litet bo. **(rita en cirkel på ryggen)**

Mitt i allt hoppade en liten kanin ur boet. Den hade deltagit på en fest dit alla skogens djur varit inbjudna. Nu var den så upphetsad att den inte kunde sova. **(hoppa med fingrarna lätt runt på hela ryggen)**

Kaninen tittade upp på himlen och såg den jättestora runda månen. **(rita en stor cirkel på ryggen)**

Kaninen började tänka på festen: **(Håll handflatorna stilla på ryggen)**

Alla kaninens små musvänner hade också varit där. **(Trippa med små mus steg runt på ryggen)**

Också den stora björnen hade kommit till festen. **(Gör stora björn steg med handflatorna runt på ryggen)**

Några dagmaskar kom slingrande. **(Rita slingrande streck med fingrarna)**

De vackra fjärlarna kom dansande på plats. **(Gör lätta, dansande rörelser med fingrarna)**

”Alla mina vänner är olika och därför är de så underbara.” tänkte den lilla kaninen. **(Gör gungande rörelser med händerna på ryggen)**

Lilla Kaninen kände sig trött och skuttade tillbaka till sitt bo. **(Gör skuttande rörelser med händerna runt ryggen)**

Kaninen hörde hur de andra i kaninfamiljen snarkade. **(Gör lätta tryck, som kupor på ryggen som illustrerar alla de sovande kaninerna)**

Det var lugnt och tyst. **(Rita lugna drag på ryggen så att du börjar uppe och dragen slutar nere)**

Lilla kaninen somnade. God natt alla fina kaniner! **(Placera båda händerna på ryggen och håll dem stilla en stund)**

Sagan berättad av Hannele Kotsas-Vähäsilta 30.3.2018

Till Henrica Lindholm: förfrågan om deltagande i intervjustudie

Vi är två socionomstuderande vid Yrkehögskolan Novia och vi skriver nu under våren examensarbete inom ramarna för YH Novias deltagande i projektet *Där nöden är störst-diakoni på svenska*. Syftet med examensarbetet är att tillsammans med församlingsanställda utveckla en processbeskrivning för fortsatt arbete med CABLE (Community Action Based Learning) efter projektets slut. Vårt specifika arbete kommer att resultera i en processbeskrivning med fokus på hur delaktighet genom CABLE kan gynna barnfamiljer.

För att uppnå arbetets syfte vill vi genom intervjuer skapa oss en bild av hur CABLE-processen sett under projekttiden samt höra tankar och åsikter av insatta personer hur processen kan se ut efter projektets slut. Vi vill dessutom gärna ta del av tankar rörande vilken potential CABLE-processen har för att förbättra barnfamiljers välfärd.

Deltagande i intervjustudien innebär en intervju om ungefär 45-60 minuter. Intervjun utförs av en intervjuare på överenskommen plats och intervjun bandas. Bandinspelningen kommer att användas som komplettering av stödanteckningar som förs under intervjun. Materialet från intervjun kommer sedan att analyseras med syfte att bistå i skapandet av processbeskrivningen. Efter avslutat arbete kommer allt material från intervjun att förstöras varför konfidentiell hantering garanteras. Deltagandet i intervjun är frivilligt och kan avbrytas när som helst.

Med vänliga hälsningar

Hannele Kongsas-Vähäsilta och Jana Sundberg

Vid intresse för deltagande eller för eventuella frågor och klargöranden, kontakta:

Hannele Kontsas-Vähäsilta

Jana Sundberg

Kontaktuppgifter till projektansvarig lärare:

Johanna Wikgren-Roelofs

Till Cecilia Forsén: förfrågan om deltagande i intervjustudie

Vi är två socionomstuderande vid YrkesHögskolan Novia och vi skriver nu under våren examensarbete inom ramarna för YH Novias deltagande i projektet *Där nöden är störst-diakoni på svenska*. Syftet med examensarbetet är att tillsammans med församlingsanställda utveckla en processbeskrivning för fortsatt arbete med CABLE (Community Action Based Learning) efter projektets slut. Vårt specifika arbete kommer att resultera i en processbeskrivning med fokus på hur delaktighet genom CABLE kan gynna barnfamiljer.

För att uppnå arbetets syfte vill vi genom intervjuer skapa oss en bild av hur CABLE-processen sett ut under projekttiden samt höra tankar och åsikter av insatta personer hur processen kan se ut efter projektets slut. Vi vill dessutom gärna ta del av tankar rörande vilken potential CABLE-processen har för att förbättra barnfamiljers välfärd.

Deltagande i intervjustudien innebär en intervju om ungefär 45-60 minuter. Intervjun utförs av två intervjuare på överenskommen plats, eller via Skype, och intervjun bandas. Bandinspelningen kommer att användas som komplettering till stödanteckningar som förs under intervjun. Materialet från intervjun kommer sedan att analyseras och vara en del i utvecklandet av processbeskrivningen. Endast vi skribenter har tillgång till materialet. Efter avslutat arbete kommer allt material från intervjun att förstöras varför konfidentiell hantering garanteras. Deltagandet i intervjun är frivilligt och kan avbrytas när som helst.

Med vänliga hälsningar

Hannele Kontsas-Vähäsilta och Jana Sundberg

Vid intresse för deltagande eller för eventuella frågor och klargöranden, kontakta:

Hannele Kontsas-Vähäsilta

Jana Sundberg

Kontaktuppgifter till projektansvarig lärare:

Johanna Wikgren-Roelofs

Intervjuguide inför intervju med Henrica Lindholm, vt 2018**Tema: Allmänt om CABLE**

- 1 Hurdana utmaningar/möjligheter har CABLE medfört för de svenska församlingarna i Helsingfors så här långt?
- 2 Har det funnits några vändpunkter i projektet? Vilka i sådana fall?
- 3 Vilka interventioner har använts för att nå resultat och varför just dessa?
- 4 Hur har CABLE-grupperna utvärderats? Om ja, har dessa utvärderingar påverkat hur man jobbat med följande grupper?

Tema: Processen för genomförande av CABLE-grupper inom projektets ramar

- 1 Om det funnits en processbeskrivning vid uppstart av projektet, vilka aspekter borde absolut ha varit med i den?
- 2 Hurdana utmaningar/svårigheter kunde ha undvikits med hjälp av en processbeskrivning?
- 3 Hur har den administrativa beslutsgången gällande ansvar och resurser varit under projektet?

Tema: Processen efter projekttiden

- 1 Vem tänker du att ska använda processbeskrivningen i första hand?
- 2 Hur detaljerad bör en processbeskrivning vara?
- 3 Vilka moment behöver vara med i en processbeskrivning?
- 4 Vilka tycker du är de tre viktigaste områdena att prioritera i utvecklandet av en processbeskrivning för fortsatt CABLE-arbete?
- 5 Vilka administrativa hänsyn (ex ansvar, finansiering) bör tas i CABLE-processen efter projekttiden?

Tema: Barnfamiljer och CABLE

- 1 Har de CABLE-gruppledare som nu finns inriktning på barn och familj? Hurdan? Om inte, vad skulle behövas?
- 2 På vilket sätt syns Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016 (Vasu), i de svenska församlingarna i Helsingfors? Kan detta på något sätt komma att påverka CABLE i relation till barnfamiljer? Hur i sådana fall?

Intervjuguide inför intervju med Cecilia Forsén, vt 2018**Tema: Allmänt om CABLE**

1 Hurdana utmaningar/möjligheter har CABLE medfört för de svenska församlingarna i Helsingfors så här långt?

2 Vilka interventioner har använts för att nå resultat och varför just dessa?

3 Hur har CABLE-grupperna utvärderats? Om ja, har dessa utvärderingar påverkat hur man jobbat med följande grupper?

Tema: Processen för genomförande av CABLE-grupper inom projektets ramar

1 Om det funnits en processbeskrivning vid uppstart av projektet, vilka aspekter borde absolut ha varit med i den?

2 Hur har den administrativa beslutsgången gällande ansvar och resurser varit under projektet?

3 Vem kommer att förvalta projektets resultat? OBS fråga om möjlighet att ange info i arbetet!

Tema: Processen efter projektiden

1 Hur detaljerad bör en processbeskrivning vara?

2 Vilka moment behöver vara med i en processbeskrivning?

3 Vilka tycker du är de tre viktigaste områdena att prioritera i utvecklandet av en processbeskrivning för fortsatt CABLE-arbete?

4 Vilka administrativa hänsyn (ex ansvar, finansiering) bör tas i CABLE-processen efter projektiden?

Tema: Barnfamiljer och CABLE

1 Har de CABLE-gruppledare som nu finns inriktning på barn och familj? Hurdan? Om inte, vad skulle behövas?

2 På vilket sätt arbetar man i församlingarna med att medvetandegöra innehållet i de egna styrdokumenterna såsom *Min sak* där exempelvis anknytning betonas?

Efter avslutad intervju, visar skribenterna sin skiss på processbeskrivning för feedback.

Analysplan

- 1 Inspelningarna transkriberas till text som komplettering till stödanteckningarna förda under intervjun.
- 2 Materialet bearbetas genom att lyssna igenom inspelningarna och genom att läsa transkriberingarna.
3. Beslut om frågeställning gällande vilken information som önskas från materialet. Frågan lyder enligt följande: *Vad är viktigt att ha med i processbeskrivningen med tanke på dess användbarhet för diakoniarbetare i CABLE-verksamhet?*
- 4 Materialet kodas gemensamt enligt frågeställningen ovan.
- 5 Det kodade materialet plockas ut från resterande material och läses igenom noggrant.
- 6 Det kodade materialet reduceras till att omfatta nyckelord eller uttryck.
7. De reducerade koderna läses igenom noggrant och sorteras enligt teman som framstår som centrala.
8. Samtliga reducerade koder placeras in i en tabell enligt tema. Exempel följer nedan. Tabellen har delats i två för att underlätta läsande. Av konfidentiella skäl visas endast exempel på det reducerade materialet.

Teman			
Tid	Bemötande	Information	Samarbete
Intensiv period Se framåt Arbets tid Kort Process Förstå sig själv Reunion Personlig vändpunkt	Öppna Kravlöst Personligt Tillåtande Lyssna Vid frånvaro Personligt Ta emot Roligt Alla deltagare fullföljt	Viktigt Utvärdering ”Tyst kunskap” Broschyrer Sprida Vid frånvaro Hjälpmedel Handledarprotokoll	Inkluderande gruppdynamik ledsagare kyrkoherde förtroende- valda ”någon annan” fördela uppgifter

Temat			
Praktiska uppgifter	Rekrytering	Kunskapskompetens	Familj
Tidpunkter Lokaler Möblera Mat Kaffe Material Anpassa utrymmet	Flera aktörer Personlig Mångsidig Låga trösklar Facebook artiklar	Lära sig Ny verksamhetsmodell Implementering ”Learning by doing” Metoder Modeller Utveckla bildkort	Gemenskap ”CABLE-familj” Samarbete med familjearbetare utvecklings- potential kompetens- utveckling rörande anknytning barnanpassningar

Processbeskrivning för familjefokuserad CABLE-arbete

Planeringsfasen

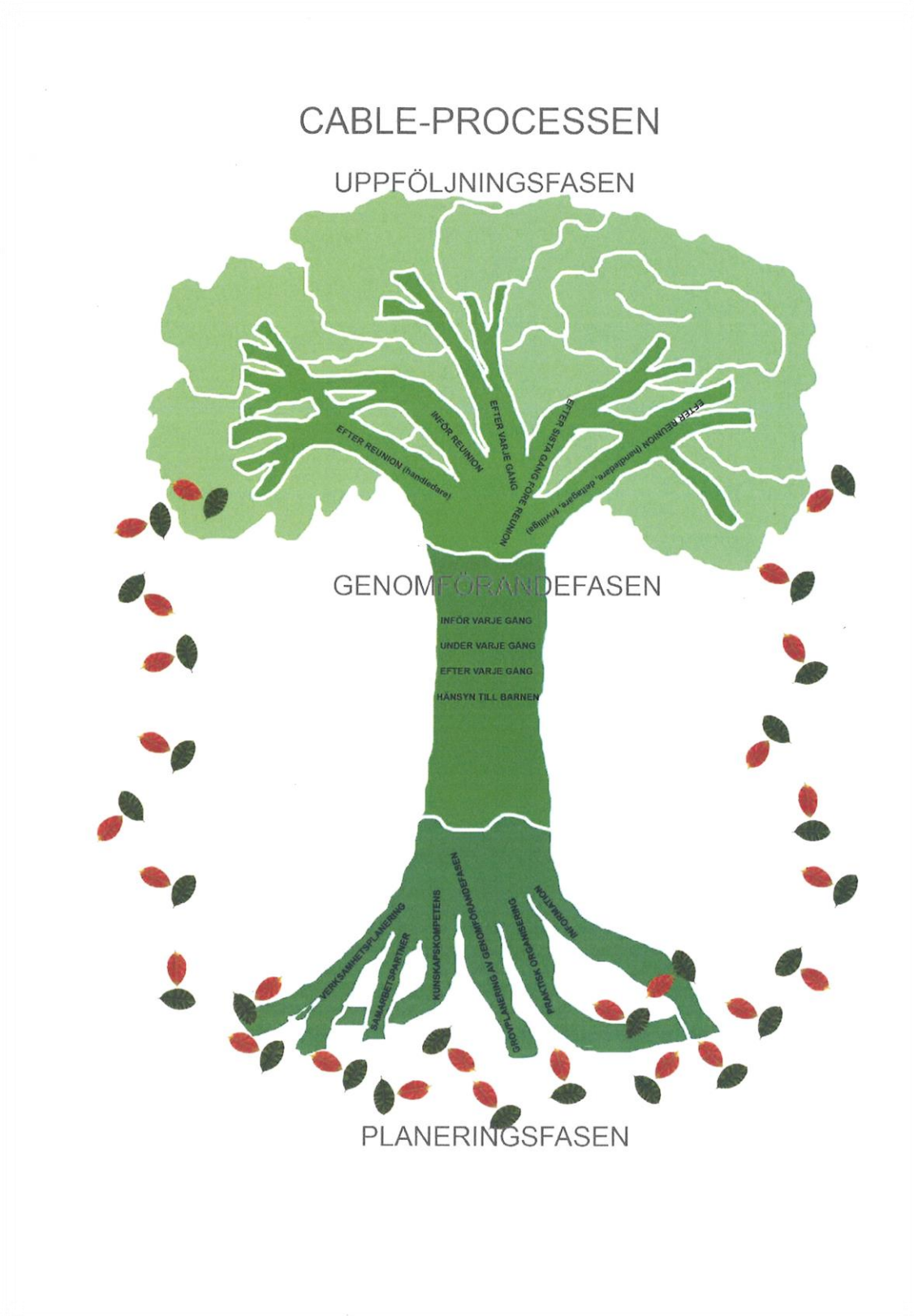
	VEM	VAD	VARFÖR	NÄR
VERKSAMHETSPLANERING	Anställd som märkt CABLE-behovet	Motivera behovet för sina medarbetare Resursanalys	Möjliggöra medel (arbetstid & pengar)	Innan deadline för budgetplanering
SAMARBETSPARTNER	Ansvarig CABLE-handledare	Kartlägga både interna & externa samarbetspartner	Fördelat ansvar & kostnad När flera målgrupper Frivilliga resurser (matlagning, barnpassning)	3 månader före första gruppträff
KUNSKAPSKOMPETENS	Alla deltagande CABLE-handledare (erfarenhetshandledare)	Läsa om anknytning & Bronfenbrenners systemteori (t ex. EA CABLE för familjer) Läsa Familjearbete - Min sak Läsa CABLE handbok	Förstå bakgrunden till teorin Kännedom om allmänna CABLE-övningar och familjefokuserad övning	1 månad före första gruppträff
PRAKTISK ORGANISERING	Ansvarig CABLE-handledare	Bestämma tidpunkt för start och fastställa tidtabell Bestämma plats Kartlägga marknadsföring (FB, nätsidor, personlig kontakt)	Marknadsföring viktigt Anpassning till övrig verksamhet Viktigt med stora, flexibla lokaler med kök Hänsyn till målgrupp: Barn	1 månad före första gruppträff
INFORMATION	Ansvarig CABLE-handledare	Reklambroschyrer i pappersform och eForm, allmän info för sociala medier Intern info om processen	Rekrytera deltagarna Involvera andra anställda, förtroendevalda: Transparens, budskapet sprids	2 veckor före första gruppträff
GROVPLANERING AV GENOMFÖRANDE FASEN	CABLE-handledare + frivilliga Ansvarig CABLE-handledare sammankallar	Inköp, matplanering, dieter Planering av aktiviteter Materialanskaffning Ansvarsfördelning Hänsyn till barn: leksaker, potta, blöjor	"Bra planering är halva arbetet" Arbetstiden!	1 vecka före första träff

GENOMFÖRANDEFASEN

	VEM	VAD	VARFÖR	NÄR
INFÖR VARJE GÅNG	CABLE-handledare	Gå igenom dagens program Ansvarsfördelning i övningarna Förberedelser av material ”Handledarnas ritual” Fundera på plan B för övningar	Alla vet vad som ska göras. Tydlighet och lättare att genomföra Samlar sig inför stunden	1 h före
UNDER VARJE GÅNG	CABLE-handledare	Välkomnande och accepterande bemötande Ansvar för positiv interaktion i gruppen Tidsåtgång under övningar	För att gruppmedlemmarna blir sedda, hörda och delaktiga	Under träffen med CABLE-grupp deltagarna
EFTER VARJE GÅNG	CABLE-handledare (vid behov frivilliga)	Utvärderar träffen Ansvarsfördelning för följande gång Uppmärksammande av frånvarande gruppmedlemmar (Vem, vad, hur, när)	Återkoppla och förbättra använda övningar Reflektera ”debriefing” Alla vet hur följande träff ser ut För att alla också de frånvarande känner sig delaktiga: Någon bryr sig! Man blir sedd.	Reservera tid 1 h efter träffen
HÄNSYN TILL BARNEN	Alla CABLE-handledare, erfarenhetsledare, frivilliga	Accepterande förhållningssätt Beredskap att planeringen inte håller (plan B!) Avslutande Sagomassage	Stödjer den positiva och trygga anknytningen Känslan av acceptansen ökar delaktigheten Avslutande övningen stödjer anknytningen	Under hela träffen

UPPFÖLNINGSFASEN

	VEM	VAD	VARFÖR	NÄR
EFTER VARJE GÅNG	Gruppdeltagarna	Lägger en bild/ett kort i en korg i trädet: Synliggör känslan som deltagarna hade av gruppträffen	Acceptera egna känslor Medvetandet att egna känslor gynnar anknyningen	Direkt efter avslutande övningen Sagomassage
EFTER SISTA GÅNG FÖRE REUNION	CABLE-handledare	Skriftlig utvärdering över processen så här långt	Förbättra processen	1 vecka efter sista träffen
INFÖR REUNION	CABLE-handledare (frivilliga)	Komma överens hur REUNION sammankallas Informera kollegor, förtroendevalda, samarbetspartner om processen så här långt Planera det praktiska (Checklista/processbeskrivningar för planeringsfasen och genomförandefasen)	Ökar delaktigheten Få REUNION fungera praktiskt Alla blir välkomnade	3 veckor före REUNION
EFTER REUNION	CABLE-handledare	Utvärdera hela processen skriftligt	Motivera CABLE-verksamhet Förbättra CABLE-processen Synliggöra resultat	2 veckor efter REUNION
EFTER REUNION	CABLE-handledare, gruppledare, frivilliga	Deltagarna bestämmer om eventuella fortsatta träffar: När och hur Kartläggning om deltagarna har intresse för CABLE-erfarenhetshandledare utbildning eller frivilliguppgifter	Gruppmedlemmarna har möjlighet att bli aktiva aktörer i sin närmiljö: Delaktigheten ökar. ”kamratstöd” Behov för frivilliga och erfarenhetshandledare	Under och direkt efter REUNION

Rötterna innehåller kategorier från processbeskrivningens planeringsfas (Bilaga 10).
 Stammen innehåller kategorier från processbeskrivningens genomförandefas (Bilaga 10).
 Trädkronan innehåller kategorier från processbeskrivningens uppföljningsfas (Bilaga 10).

Trädet

Under projektet kom det fram att processbeskrivningen gärna får vara visuell. Vi funderade på olika alternativ och fick en idé att den kan visualiseras med en bild av ett träd. Trädet symboliserar också generationsarbetet och framtidsdrömmar.

Evangelisk-lutherska kyrkan både i Finland och Sverige använder fem färger för att förstärka kyrkoårets andliga budskap. Till trädet har vi valt tre av de fem liturgiska färgerna. Gröna färgen står för hoppet och det eviga livet. Det är också livets och vardagens färg som innehåller tanken av växandet och mognad. Vit färg symboler Gud, Kristus, änglarna i himmelen och helgonen. Färgen beskriver glädje, tacksamhet, renhet och salighet. Kristus och den heliga Anden illustreras med rött. Rött, eldens och blodets färg kan kopplas med kärlekens evigt brinnande låga. Den röda färgen innehåller tanken om blod, eld och bekännelse. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2018; Svenska kyrkan, 2018).

Trädets rötter symboliserar CABLE-gruppens planeringsfas. För att kunna driva i gång gruppverksamheten behövs det mycket bakgrundsarbete som kanske inte syns men som direkt märks om det har inte gjorts. Rötterna syns inte heller men om de skadas faller hela trädet. Stammen symboliserar genomförandefasen. Den växer under processens gång. Den blir tjockare och längre. Grenarna som sprider sig högt upp mot himlen, men som också böjer sig ner tillbaka mot marken symboliserar utvärderingsfasen. Med hjälp av utvärdering kan verksamheten utvecklas och utvärdering ger näring till rötterna inför följande planeringsfas. Grenarna som strävar högt upp mot himlen symboliserar drömmarna: Hur ser det ut i framtiden? Vilka styrkor hjälper mig att nå mina drömmar? Trädet formar en cirkel. CABLE-processen har också illustrerats som cirkel. Det kan också illustrera livets cirkel.

Deltagande i en CABLE-grupp syftar till empowerment och ökad delaktighet i samhället. Det finns hopp om en bättre vardag (grönt), glädje över livet och framtiden (vit), det behövs eld för att våga och fortsätta vidare (rött).

Utvärdering är viktigt. Skribenterna funderade på en enkel utvärderingsmetod efter varje CABLE-träff. Eftersom känslkort också är en viktig metod, föreslår vi att varje gruppdeltagare skulle kunna lägga en bild eller ett beskrivande ord av den känslan som denna CABLE-träff har bidragit till. Kortet/ordet läggs ner i en korg vid trädet när man går hem. Utvärderingen blir anonym men handledarna får viktig information.

Bilaga 12

PLANERINGSFASEN**CHECK**

Verksamhetsplanering	
Samarbetspartners	
Kunskapskompetens	
Praktisk organisering	
Information	
Grovplanering av genomförandefasen	

GENOMFÖRANDEFASEN**CHECK**

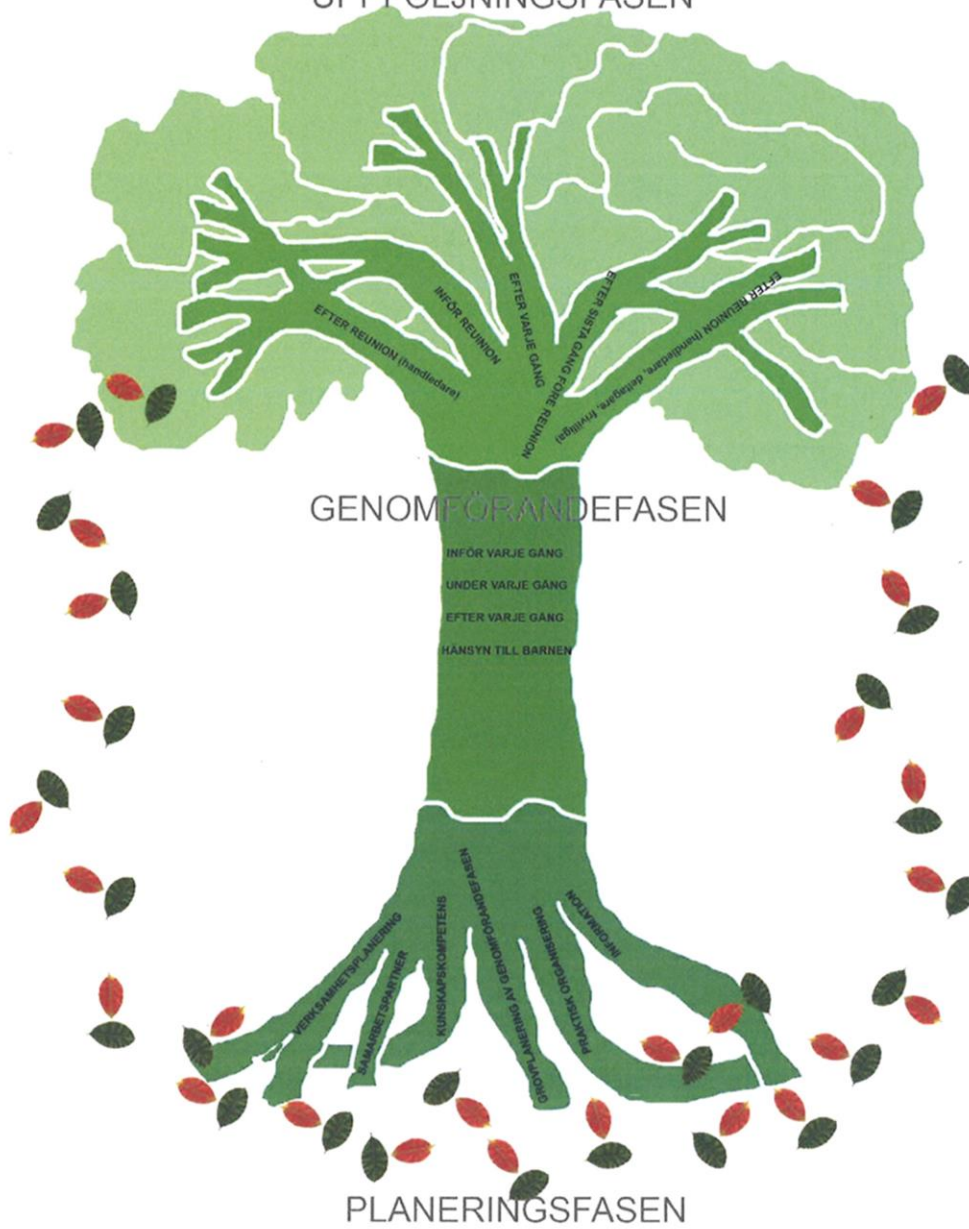
Inför varje gång	
Under varje gång	
Efter varje gång	
Hänsyn till barnen	

UPPFÖLJNINGSAFAS**CHECK**

Efter varje gång	
Efter sista gången före Reunion	
Inför Reunion	
Efter Reunion	

CABLE-PROCESSEN

UPPFÖLJNINGSAFASEN

Processbeskrivning för familjefokuserad CABLE-arbete

Planeringsfasen

	VEM	VAD	VARFÖR	NÄR
VERKSAMHETSPLANERING	Anställd som märkt CABLE-behovet	Motivera behovet för sina medarbetare Resursanalys	Möjliggöra medel (arbetstid & pengar)	Innan deadline för budgetplanering
SAMARBETSPARTNER	Ansvarig CABLE-handledare	Kartlägga både interna & externa samarbetspartner	Fördelat ansvar & kostnad När flera målgrupper Frivilliga resurser (matlagning, barnpassning)	3 månader före första gruppträff
KUNSKAPSKOMPETENS	Alla deltagande CABLE-handledare (erfarenhetshandledare)	Läsa om anknytning & Bronfenbrenners systemteori (t ex. EA CABLE för familjer) Läsa Familjearbete - Min sak Läsa CABLE handbok	Förstå bakgrunden till teorin Kännedom om allmänna CABLE-övningar och familjefokuserad övning	1 månad före första gruppträff
PRAKTISK ORGANISERING	Ansvarig CABLE-handledare	Bestämma tidpunkt för start och fastställa tidtabell Bestämma plats Kartlägga marknadsföring (FB, nätsidor, personlig kontakt)	Marknadsföring viktigt Anpassning till övrig verksamhet Viktigt med stora, flexibla lokaler med kök Hänsyn till målgrupp: Barn	1 månad före första gruppträff
INFORMATION	Ansvarig CABLE-handledare	Reklambroschyrer i pappersform och eForm, allmän info för sociala medier Intern info om processen	Rekrytera deltagarna Involvra andra anställda, förtroendevalda: Transparens, budskapet sprids	2 veckor före första gruppträff
GROVPLANERING AV GENOMFÖRANDE FASEN	CABLE-handledare + frivilliga Ansvarig CABLE-handledare sammankallar	Inköp, matplanering, dieter Planering av aktiviteter Material skaffning Ansvarsfördelning Hänsyn till barn: leksaker, potta, blöjor	"Bra planering är halva arbetet" Arbetstiden!	1 vecka före första träff

GENOMFÖRANDEFASEN

	VEM	VAD	VARFÖR	NÄR
INFÖR VARJE GÅNG	CABLE-handledare	Gå igenom dagens program Ansvarsfördelning i övningarna Förberedelser av material "Handledarnas ritual" Fundera på plan B för övningar	Alla vet vad som ska göras. Tydlighet och lättare att genomföra Samlar sig inför stunden	1 h före
UNDER VARJE GÅNG	CABLE-handledare	Välkommande och accepterande bemötande Ansvar för positiv interaktion i gruppen Tidsåtgång under övningar	För att gruppmedlemmarna blir sedda, hörda och delaktiga	Under träffen med CABLE-grupp deltagarna
EFTER VARJE GÅNG	CABLE-handledare (vid behov frivilliga)	Utvärderar träffen Ansvarsfördelning för följande gång Uppmärksammande av frånvarande gruppmedlemmar (Vem, vad, hur, när)	Återkoppla och förbättra använda övningar Reflektera "debriefing" Alla vet hur följande träff ser ut För att alla också de frånvarande känner sig delaktiga: Någon bryr sig! Man blir sedd.	Reservera tid 1 h efter träffen
HÄNSYN TILL BARNEN	Alla CABLE-handledare, erfarenhetsledare, frivilliga	Accepterande förhållningssätt Beredskap att planeringen inte håller (plan B!) Avslutande Sagomassage	Stödjer den positiva och trygga anknytningen Känslan av acceptansen ökar delaktigheten Avslutande övningen stödjer anknytningen	Under hela träffen

UPPFÖLJNINGSAFASEN

	VEM	VAD	VARFÖR	NÄR
EFTER VARJE GÅNG	Gruppdeltagarna	Lägger en bild/ett kort i en korg i trädet: Synliggör känslan som deltagarna hade av gruppträffen	Acceptera egna känslor Medvetandet att egna känslor gynnar anknytningen	Direkt efter avslutande övningen Sagomassage
EFTER SISTA GÅNG FÖRE REUNION	CABLE-handledare	Skriftlig utvärdering över processen så här långt	Förbättra processen	1 vecka efter sista träffen
INFÖR REUNION	CABLE-handledare (frivilliga)	Komma överens hur REUNION sammankallas Informera kollegor, förtroendevalda, samarbetspartner om processen så här långt Planera det praktiska (Checklista/processbeskrivningar för planeringsfasen och genomförandefasen)	Ökar delaktigheten Få REUNION fungera praktiskt Alla blir välkomnade	3 veckor före REUNION
EFTER REUNION	CABLE-handledare	Utvärdera hela processen skriftligt	Motivera CABLE-verksamhet Förbättra CABLE-processen Synliggöra resultat	2 veckor efter REUNION
EFTER REUNION	CABLE-handledare, gruppdeltagare, frivilliga	Deltagarna bestämmer om eventuella fortsatta träffar: När och hur Kartläggning om deltagarna har intresse för CABLE-erfarenhetshandledare utbildning eller frivilliguppgifter	Gruppmedlemmarna har möjlighet att bli aktiva aktörer i sin närmiljö: Delaktigheten ökar. "kamratstöd" Behov för frivilliga och erfarenhetshandledare	Under och direkt efter REUNION

Bilaga 13

Sagan om Lilla Kaninen

Det hade blivit kväll. En blå skymning hade lagt sig över skogen. **(Smek barnets rygg, så att du börjar uppifrån och beröringen fortsätter sakta nedåt)**

Bredvid det största trädet i skogen fanns det ett litet bo. **(rita en cirkel på ryggen)**

Mitt i allt hoppade en liten kanin ur boet. Den hade deltagit på en fest dit alla skogens djur varit inbjudna. Nu var den så upphetsad att den inte kunde sova. **(hoppa med fingrarna lätt runt på hela ryggen)**

Kaninen tittade upp på himlen och såg den jättestora runda månen. **(rita en stor cirkel på ryggen)**

Kaninen började tänka på festen: **(Håll handflatorna stilla på ryggen)**

Alla kaninens små musvänner hade också varit där. **(Trippa med små mus steg runt på ryggen)**

Också den stora björnen hade kommit till festen. **(Gör stora björn steg med handflatorna runt på ryggen)**

Några dagmaskar kom slingrande. **(Rita slingrande streck med fingrarna)**

De vackra fjärlarna kom dansande på plats. **(Gör lätta, dansande rörelser med fingrarna)**

”Alla mina vänner är olika och därför är de så underbara.” tänkte den lilla kaninen. **(Gör gungande rörelser med händerna på ryggen)**

Lilla Kaninen kände sig trött och skuttade tillbaka till sitt bo. **(Gör skuttande rörelser med händerna runt ryggen)**

Kaninen hörde hur de andra i kaninfamiljen snarkade. **(Gör lätta tryck, som kupor på ryggen som illustrerar alla de sovande kaninerna)**

Det var lugnt och tyst. **(Rita lugna drag på ryggen så att du börjar uppe och dragen slutar nere)**

Lilla kaninen somnade. God natt alla fina kaniner! **(Placera båda händerna på ryggen och håll dem stilla en stund)**

Sagan berättad av Hannele Kontsas-Vähäsilta 30.3.2018

Bilaga 13

Trädet

Under projektet kom det fram att processbeskrivningen gärna får vara visuell. Vi funderade på olika alternativ och fick en idé att den kan visualiseras med en bild av ett träd. Trädet symboliserar också generationsarbetet och framtidsdrömmar.

Evangelisk-lutherska kyrkan både i Finland och Sverige använder fem färger för att förstärka kyrkoårets andliga budskap. Till trädet har vi valt tre av de fem liturgiska färgerna. Gröna färgen står för hoppet och det eviga livet. Det är också livets och vardagens färg som innehåller tanken av växandet och mognad. Vit färg symboler Gud, Kristus, änglarna i himmelen och helgonen. Färgen beskriver glädje, tacksamhet, renhet och salighet. Kristus och den heliga Anden illustreras med rött. Rött, eldens och blodets färg kan kopplas med kärlekens evigt brinnande låga. Den röda färgen innehåller tanken om blod, eld och bekännelse. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 2018; Svenska kyrkan, 2018).

Trädets rötter symboliserar CABLE-gruppens planeringsfas. För att kunna driva i gång gruppverksamheten behövs det mycket bakgrundsarbete som kanske inte syns men som direkt märks om det har inte gjorts. Rötterna syns inte heller men om de skadas faller hela trädet. Stammen symboliserar genomförandefasen. Den växer under processens gång. Den blir tjockare och längre. Grenarna som sprider sig högt upp mot himlen, men som också böjer sig ner tillbaka mot marken symboliserar utvärderingsfasen. Med hjälp av utvärdering kan verksamheten utvecklas och utvärdering ger näring till rötterna inför följande planeringsfas. Grenarna som strävar högt upp mot himlen symboliserar drömmarna: Hur ser det ut i framtiden? Vilka styrkor hjälper mig att nå mina drömmar? Trädet formar en cirkel. CABLE-processen har också illustrerats som cirkel. Det kan också illustrera livets cirkel.

Deltagande i en CABLE-grupp syftar till empowerment och ökad delaktighet i samhället. Det finns hopp om en bättre vardag (grönt), glädje över livet och framtiden (vit), det behövs eld för att våga och fortsätta vidare (rött).

Utvärdering är viktigt. Skribenterna funderade på en enkel utvärderingsmetod efter varje CABLE-träff. Eftersom känslkort också är en viktig metod, föreslår vi att varje gruppdeltagare skulle kunna lägga en bild eller ett beskrivande ord av den känslan som denna CABLE-träff har bidragit till. Kortet/ordet läggs ner i en korg vid trädet när man går hem. Utvärderingen blir anonym men handledarna får viktig information.

Bilaga 13

PLANERINGSFASEN**CHECK**

Verksamhetsplanering	
Samarbetspartners	
Kunskapskompetens	
Praktisk organisering	
Information	
Grovplanering av genomförandefasen	

GENOMFÖRANDEFASEN**CHECK**

Inför varje gång	
Under varje gång	
Efter varje gång	
Hänsyn till barnen	

UPPFÖLJNINGSAFAS**CHECK**

Efter varje gång	
Efter sista gången före Reunion	
Inför Reunion	
Efter Reunion	